

РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА
МИНИСТЕРСТВО ЗА ФИНАНСИИ

Програма за реформа на управувањето со
јавни финансии

2018 – 2021

декември 2017 година

АКРОНИМИ И КРАТЕНКИ

АМРСАД (USAID)	Агенција за меѓународен развој на Соединетите Американски Држави
БДП	Бруто домашен производ
БЈН	Биро за јавни набавки
ВР	Внатрешна ревизија
ДДВ	Данок на додадена вредност
ДЗР	Државен завод за ревизија
ДЗС	Државен завод за статистика
ЕБОР	Европска банка за обнова и развој
ЕК	Европска комисија
ЕСЈН	Електронски систем за јавни набави
ЕТС	Единствена трезорска сметка
ЕУ	Европска унија
ЗЈН	Закон за јавни набавки
ИКТ	Информатичка и комуникациска технологија
ИПП (IPA)	Инструмент за претпристапна помош
ИТ	Информатичка технологија
ЈВК	Јавна внатрешна контрола
ЈВФК	Јавна внатрешна финансиска контрола
ЈПП	Јавно-приватно партнерство
КЖ	Државна комисија за жалби по јавни набавки
МВФС	Методологија за владина финансиска статистика
ММФ	Меѓународен монетарен фонд
МСА	Министерство/сектор/агенција
МИОА	Министерство за информатичко општество и администрација
МФ	Министерство за финансии
НБРМ	Народна банка на Република Македонија
ОЕСР (OECD)	Организација за економска соработка и развој
ПДД	Персонален данок на доход
ПЕР	Програма на економски реформи
ПЈР	Преглед на јавни расходи
ПЈРФО (PEFA)	Процена на јавни расходи и финансиска отчетност
ППРУ (SIGMA)	Поддршка за подобрување на раководењето и управувањето
РЈА	Реформа на јавната администрација
СБ	Светска банка
СБР	Среднорочна буџетска рамка
СЈН	Совет за јавни набавки
СРР	Среднорочна рамка на расходи
ТИС	Трезорски информатички систем
УЈП	Управа за јавни приходи
УЈФ	Управување со јавни финансии

ФУК	Финансиско управување и контрола
ЦУРМ	Царинска управа на Република Македонија
ЦЕХ	Централна единица за хармонизација
ЧР	Човечки ресурси

Содржина

Вовед	5
Поглавје I: Позадина на Програмата за реформа на УЈФ во Македонија	6
<i>Економски контекст</i>	6
<i>Фискален контекст</i>	7
<i>Анализа на проблемите врз основа на надворешни процени</i>	8
<i>Стратешка рамка на Програмата за реформа на УЈФ за периодот 2018 – 2021 година</i>	9
Поглавје II. Главни приоритети, резултати, мерки и активности во Програмата за реформа на УЈФ	11
Приоритет 1: подобрена фискална рамка	13
<i>П1М1: Подготовка, усвојување и спроведување фискални правила</i>	13
<i>П1М2: зајакнување на проектирањето</i>	15
<i>П1М3: зголемена достапност на податоци за подобро проектирање на БДП</i>	17
Приоритет 2: мобилизација на приходите	19
<i>П2М1: зајакната законска рамка за приходите, усогласена со законодавството на ЕУ</i>	20
<i>П2М2: подобрени даночни и царински услуги и постапки</i>	21
<i>П2М3: обезбедување стабилност на системите за УЈФ во случај на криза</i>	25
Приоритет 3: планирање и буџетирање	28
<i>П3М1: зајакнато програмско буџетирање и подобрени информации за проектите</i>	29
<i>П3М2: подобрување на среднорочното буџетско планирање</i>	31
<i>П3М3: ревидиран Закон за буџетите во согласност со подобрувањата на системот за УЈФ</i>	35
<i>П3М4: обезбедување соодветен ИТ систем за поддршка за процесот на подготовка на Буџетот</i>	36
<i>П3М5: развиени капацитети за компилација на табелите за прекумерен дефицит на секторот Држава</i>	37
Приоритет 4 - извршување на Буџетот	40
<i>П4М1: спроведување нов информатички систем за управување со финансии (ИСУФ)</i>	42
<i>П4М2: зајакнување на контролата врз обврските</i>	45
<i>П4М3: зајакнување на управувањето со долг</i>	45
<i>П4М4: зајакнување на системот за јавни набавки</i>	48
<i>П4М5: ефективен систем за ЈПП и концесии</i>	51
<i>П4М6: изготвување сметки на општа влада во согласност со ECC 2010 (ESA 2010) и нивна достапност за креаторите на политики</i>	52
<i>П4М7: зајакнување на услугите во областа на статистиката</i>	53
Приоритет 5: транспарентно владино известување	57
<i>П5М1: зголемена транспарентност преку владино известување</i>	57
Приоритет 6: внатрешна контрола	60
<i>П6М1: зајакнати законски прописи за ЈВК (ФУК и ВР) и методолошка рамка</i>	60
<i>П6М2: зајакнати административни капацитети за ФУК и ВР на централно и на локално ниво</i>	63
Приоритет 7: надворешна контрола и парламентарен надзор	66
<i>П7М1: зајакнување на процесот за стратешко планирање и внатрешна ревизија во согласност со МСВРИ (ISSAI)</i>	66
<i>П7М2: зајакнат надзор врз Буџетот од страна на Собранието</i>	68
Поглавје III: улоги и одговорности за спроведување, следење и ажурирање на Стратегијата	71
<i>Работна група за УЈФ</i>	72
<i>Координатор за приоритет</i>	72
<i>Носители на мерките</i>	73
<i>Одделение за координација во рамките на Министерство за финансии</i>	73
<i>Поврзаност со Стратегијата за реформа на јавната администрација</i>	73

<i>Консултативна група</i>	73
<i>Надворешни партнери</i>	74
Процес на известување за спроведувањето на Програмата за реформа на УЈФ за периодот 2018 - 2021 година	75
Поглавје IV: Финансирање на Програмата за реформа на УЈФ	76
Прилог 1 – Временска рамка за спроведување на Програмата за реформа на УЈФ	79
Прилог 2 – Логичка рамка	81
Прилог 3 - Табела за управување со ризик	111

Вовед

Управувањето со јавни финансии е основата на сите напори што ги прави секоја земја со цел да обезбеди стабилен и одржлив развој и да ја подобри благосостојбата на своите граѓани.

Управувањето со јавни финансии е основната функција на државата за спроведување на нејзините политики, кое влијае врз економската позиција на земјата и на нејзината способност да одржува кохезија. За ефикасно користење на јавните средства и нивна распределба за спроведување на донесените политики системите треба да се вклучат во управувањето со јавни финансии. За тоа се потребни постојани прилагодувања со цел да се подобри ефикасното и ефективното обезбедување услуги, а понекогаш и реформи за да се променат системите. Управувањето со јавни финансии е особено тешко во турбулентно економско окружување. Тоа вклучува одржување стабилен буџет на долг рок, притоа продолжувајќи со обезбедувањето подобри услуги за граѓаните и економските субјекти во земјата.

Подобрувањето на управувањето со јавни финансии е постојано поставено меѓу клучните приоритети на Владата, а исто така е и приоритет за прием во ЕУ.

Правилно и професионално управување со јавните финансии сè повеќе се наметнува како потреба на секоја влада поради следново:

- јавните финансии се клучниот фактор за сите национални економии и општествената благосостојбата на граѓаните;
- фискалната стабилност и одржливост се клучни за ефикасен развој и на националната и на глобалната економија;
- транспарентноста при усвојување и извршување на буџетот, а поконкретно, како се управува со јавните финансии/средства, е прашање од заемна доверба и сигурност.

Програмата за реформа на управувањето со јавни финансии е подготвена со цел да одговори на предизвиците утврдени во нашиот систем за да се подобри ефикасноста и ефективноста на јавната потрошувачка.

За да се постигне оваа цел, вклучувајќи ја и фискалната дисциплина, одржливоста на долгот и ефикасното, транспарентното и модерното управување со јавните финансии, Владата одлучи да ги насочи своите напори преку сеопфатна програма за реформа на управувањето со јавни финансии (УЈФ). Оваа програма за реформа се заснова на темелна анализа на состојбата и на процес во кој се вклучуваат сите заинтересирани страни, и донаторите и корисниците, во идентификување на приоритетите за решавање на клучните слабости во потсистемите за јавни финансии¹, утврдување на очекуваните резултати и потребните ресурси, како и утврдување соодветно управување и координација на вклучените институции. За нејзиното спроведување, како и за нејзината подготовка, ќе се одржуваат консултации на високо ниво со невладиниот сектор.

¹Приоритетите го опфаќаат управувањето и наплатата на приходи, фискални проекции, подготовка на Буџетот, извршување на Буџетот, јавни набавки, сметководство и известување, управување со долг, јавна внатрешна финансиска контрола и надворешна ревизија.

Поглавје I: Позадина на Програмата за реформа на УЈФ во Македонија

Законот за буџетите е основниот правен акт со кој се регулира целокупниот буџетски процес, како и подготовката на Среднорочната фискална стратегија.

Среднорочното планирање се отсликува преку Фискалната стратегија, која, во согласност со законот, се усвојува за период од три години и со неа се предлагаат насоките и целите на фискалната политика, основните макроекономски проекции и показатели, се утврдуваат износите за главните категории проценети приходи и одобрени средства за тој период, како и проекциите за буџетскиот дефицит и долгот.

Економски контекст

Нови инвестиции, нови работни места и подобар живот за граѓаните се клучните социјално-економски цели на Владата, кои се поддржани од конкурентна и интегрирана економија како што е предвидено во Европа 2020 – Стратегија за паметен, одржлив и инклузивен раст.

Република Македонија ја зачува макроекономската стабилност во текот на глобалната финансиска и економска криза и должничката криза во евро-зоната. Фиксниот девизен курс во однос на еврото успешно ја поддржа ценовната стабилност. Макроекономските политики се подготвени во насока на одржување на надворешниот биланс, а монетарната политика брзо реагира на кои било потенцијални закани за фиксниот девизен курс. Од глобалната криза во 2008 година, растот е меѓу најсилните во регионот на југоисточна Европа, и Македонија оствари впечатлив напредок во намалување на невработеноста.

Растот на економската активност продолжи во 2016 година и, според првичните податоци од Државниот завод за статистика, растот изнесуваше 2,9%², како резултат на позитивниот придонес на домашната побарувачка, со зголемување на бруто инвестициите за 13,3% и на финалната потрошувачка за 2,8% на реална основа. Растот на извозот продолжи и во 2016 година, кој изнесуваше 8,1% на реална основа, меѓутоа нето извозот имаше негативно влијание врз растот на БДП имајќи предвид дека увозот забележа повисок раст (од 11,6%) во услови на силна домашна побарувачка. Позитивните економски трендови и активните мерки за намалување на невработеноста придонесоа за намалување на стапката на невработеност на 22,1% во третиот квартал од 2017 година³.

Економскиот раст во 2017 година е проектиран на 1,6%, при што проекцијата е ревидирана надолу во споредба со претходната проекција (2,2%), одразувајќи ги негативните ефекти од пролонгираната политичка неизвесност во земјата врз економијата, особено инвестициите. Според последните редовни економски извештаи на меѓународните институции, растот на економската активност во 2017 година е проектиран на 1,9% од страна на ММФ⁴, на 1,7% од страна на Европската комисија⁵, а проекцијата на Светска банка е 1,5%⁶.

Растот на економската активност се очекува да се зајакне на среден рок, со изгледи за одредено забрзување.

² <http://www.stat.gov.mk/pdf/2017/3.1.17.01.pdf>

³ <http://www.stat.gov.mk/pdf/2017/2.1.17.24.pdf>

⁴ <http://www.imf.org/en/publications/cr/issues/2017/11/21/former-yugoslav-republic-of-macedonia-2017-article-iv-consultation-press-release-staff-45427>

⁵ https://ec.europa.eu/info/sites/info/files/economy-finance/upd_ip063_en.pdf

⁶ <https://openknowledge.worldbank.org/handle/10986/26800>

Фискален контекст

Фискалната стратегија за периодот 2016 – 2018 година е насочена кон одржување на макроекономската стабилност и поттикнување на економската активност преку значајни капитални расходи и инвестиции во инфраструктурата. Со неа Владата јасно се фокусира на постигнување зајакната фискална дисциплина и соодветна распределба на расположливите средства, во согласност со стратешките приоритети. И за двете цели потребно е ефективно управување со јавни финансии. Во Фискалната стратегија, исто така, е наведена определбата на Владата за бескомпромисна борба против корупцијата и криминалот и ефикасно спроведување на правото. Образованието, иновациите и информатичката технологија се наведени како клучни приоритети за распределба на средствата кон создавање општество засновано на знаење.

Како основа за фискалната позиција, во Стратегијата се наведува дека Политиката за управување со јавен долг дава рамка на Владата за дејствување во насока на прудентно управување со јавниот долг на среден рок. Програмата за реформа на УЈФ ќе придонесе за целите на Политиката на управување со јавен долг со поддршка на нејзините начела⁷ преку прудентно и транспарентно управување со долгот.

Заклучно со октомври 2017 година, вкупните буџетски приходи беа остварени во износ од 146,4 милијарди денари (79,2% од планираните за 2017 година) и беа за 4,4% повисоки од приходите остварени во истиот период во 2016 година. Даночните приходи, заклучно со октомври 2017 година, беа за 4% повисоки од оние во 2016 година, главно како резултат на остварените приходи врз основа на ДДВ, персоналниот данок на доход и акцизите. Приходите од социјални придонеси во истиот период од 2017 година се остварија во износ од 42,9 милијарди денари, за 4,9% повеќе од приходите од социјални придонеси остварени во 2016 година.

Вкупните буџетски расходи, заклучно со октомври 2017 година беа реализирани во износ од 157,7 милијарди денари (77,6% од годишниот план) и беа за 4,3% повисоки од расходите реализирани во 2016 година. Во овој контекст, тековните расходи изнесуваа 144,9 милијарди денари (за 4,5% повисоки во споредба со истиот период претходната година), додека капиталните расходи беа реализирани во износ од 12,8 милијарди денари или за 2,3% повеќе од оние реализирани во 2016 година.

Оттука, заклучно со октомври 2017 година, буџетскиот дефицит на централната власт достигна 11,3 милијарда денари или 1,8% од проектираниот БДП за 2017 година.

На 31 март 2017 година, државниот долг на Република Македонија изнесуваше 3.888,7 милиони евра или 37,8% од БДП, додека јавниот долг изнесуваше 4.739,7 милиони евра или 46,0% од БДП. Како резултат на прудентната фискална политика во изминатите години, Република Македонија останува умерено задолжена земја.

Среднорочната фискална рамка е насочена кон одржлив економскиот раст, зголемување на конкурентноста на економијата и зголемување на вработеноста, како и подобрување на животниот стандард на населението. Реалниот раст на БДП се очекува да изнесува 3,2% во 2018 година, 3,5% во 2019 година и 4,0% во 2020 година.

Проекциите за јавните финансии за наредниот среднорочен период се засноваат на определбата за нивна етапна консолидација со намалување на буџетскиот дефицит и негово поставување на

⁷Во Фискалната стратегија за периодот 2016 -2018 година се дефинирани следните принципи:

- утврдување оптимална структура на должничкото портфолио и нејзино усогласување со макроекономската политика на државата;
- усогласување на трошоците на должничкото портфолио со трошоците утврдени во државниот буџет за секоја година поединечно и на среден рок и
- ограничување и отстранување на влијанието на ризиците врз одржливоста на јавниот долг на среден и на долг рок.

ниво од 2,5% од проектираниот БДП за 2019 година и 2,3% од БДП за 2020 година. За ова ќе биде потребна силна поддршка преку реформата на УЈФ со цел да се продолжи со строго придржување кон фискалната дисциплина, преку планирањето, утврдувањето на трошоците и контрола на обврските, и цврста контрола врз платите.

Политиката за управување со јавен долг е дел од Фискалната стратегија и со неа се утврдува рамката за Владата на Република Македонија за дејствување во насока на прудентно управување со јавниот долг на среден рок.

Лимитите за државниот долг се следните:

- во периодот 2018 – 2020 година, евро долгот да биде застапен со најмалку 80% во портфолиото на долгот во странска валута;
- во периодот 2018 – 2020 година, долгот со фиксна каматна стапка треба да биде застапен со најмалку 50% во вкупното должничко портфолио;
- со цел да се заштити портфолиото на долгот на централната власт од ризикот за рефинансирање, минималното ниво на индикаторот „Просечно време на достасување“ во 2018 година треба да биде 3 години;
- со цел да се заштити портфолиото на долгот на централната власт од ризикот од промена на каматните стапки, минималното ниво на индикаторот „Просечно време на промена на каматните стапки“ во 2018 година треба да биде 2 години;
- максималниот износ на нето задолжувањето по основ на државниот долг во 2018 година да биде до 550 милиони евра;
- максималниот износ на нето задолжувањето по основ на гарантиран долг во 2018 година да биде до 200 милиони евра.

Анализа на проблемите врз основа на надворешни процени

Иако се извршени процени од страна на различни меѓународни институции за различни области од УЈФ, клучните наоди од овие процени се дадени во Поглавје II со избраните приоритети.

Управувањето со јавни финансии во Македонија сега се анализира независно од тројца партнери на Македонија:

1. ППРУ (SIGMA)⁸, која користеше низа принципи и показатели за трасирање на патот за прием во ЕУ;
2. ПЈРФО (PEFA)⁹ процена финансирана од страна на ЕУ: ПЈРФО (PEFA) користеше меѓународно дефинирана група репери за да се тестира колку добро функционира нашето УЈФ при извршување критични функции;
3. Светска банка: спроведе Преглед на јавни финансии, ориентиран кон анализа на УЈФ и ефикасноста на јавните расходи за остварување раст.

Важни прашања во врска со управувањето со јавни финансии се поставени во надворешните процени и извештаи:

- повеќегодишна проекција и планирање на Буџетот;
- поврзаност помеѓу политиките и Буџетот;
- транспарентност и пристап до и користење на буџетската документација од страна на граѓаните;
- ефикасност на трезорскиот систем и неговата способност за контрола на трансакциите;
- сеопфатност и квалитет на финансиското известување;

⁸ППРУ (SIGMA) е заедничка иницијатива на ЕУ/ОЕСР (OECD). Повеќе информации на <http://www.sigmaxweb.org>

⁹Процена на јавни расходи и финансиска отчетност, види www.pefa.org

- усогласеност и транспарентност на јавните набавки и концесии со законодавството на ЕУ;
- ефективност на контролите врз финансиското управување и внатрешна ревизија;
- опфат и влијание на извештаите и препораките од Државниот завод за ревизија.

Во рамките на секоја мерка постои соодветно упатување на следните документи:

ПЈРФО (PEFA)

ПЈРФО (PEFA) рамка: во текот на 2015 година, јавните расходи и финансиската отчетност беа проценети во согласност со ПЈРФО (PEFA) (Процена на јавни расходи и финансиска отчетност). ПЈРФО (PEFA) процената е насочена кон утврдување на моменталната состојба на системот за управување со јавни финансии (УЈФ) во Република Македонија и обезбедува сеопфатна дијагностичка анализа на состојбата во сите потсистеми за УЈФ.

ОЕСР (OECD)/ППРУ (SIGMA)

Извештај на ППРУ (SIGMA): во текот на 2015 година, во рамките на Проектот за реформа на јавната администрација, во соработка со Европската комисија, ППРУ (SIGMA) спроведе мисија со цел да обезбеди релевантни информации во областа на јавната администрација и јавните финансии врз основа на собирање податоци од релевантните институции.

ММФ

Во различни извештаи на ММФ: Извештаи за земјата, Извештаи од спроведени мисиите, Извештаи за проценка и други документи, нагласени се бројни прашања и препораки.

Светска банка

Преглед на јавни расходи: алатка што ја користи СБ за анализа на системот за УЈФ во Македонија. Во анализата се опфатени клучните области од УЈФ, како што се структура и кредибилитет на буџетот, сеопфатност и транспарентност на буџетот, управување со капитални инвестиции, трезор и управување со готовина, јавен долг, јавни набавки, внатрешни финансиски контроли, сметководство и надворешна ревизија.

ЕУ

Извештаите на ЕУ за напредок на земјата, извештаите подготвени од твининг проектите, резултатите од мониторинг мисиите, обезбедуваат значаен инпут за оваа Стратегија.

Стратешка рамка на Програмата за реформа на УЈФ за периодот 2018 – 2021 година

Програмата за реформа на УЈФ е подготвена во согласност со постојните национални програми и заложби, како и со институционалните стратегии:

- Фискална стратегија на Република Македонија за периодот 2017 - 2019 година
- Програма на економски реформи за периодот 2017 – 2019 година
- Индикативен стратегиски документ за ИПА II за периодот 2014 – 2020 година

Стратегии за потсистеми на УЈФ:

- Стратегија за развој на ЈВФК за периодот 2015 – 2017 година
- Стратегиски приоритети на БЈН за развој на системот за јавни набавки за периодот 2014 – 2018 година
- Стратегиски план на Царинската управа за периодот 2016 – 2018 година
- Стратегија за развој на ИКТ во Царинската управа за периодот 2015 - 2017 година

- Стратегиски план на УЈП за периодот 2017 – 2019 година
- Стратегија за развој на ДЗР за периодот 2013 – 2017 година
- Стратегиски план на Државниот завод за статистика за периодот 2017 – 2019 година, итн.

Поглавје II. Главни приоритети, резултати, мерки и активности во Програмата за реформа на УЈФ

И покрај големиот напредок постигнат во подобрување на управувањето со јавни финансии во изминатите години, благодарение на реформите со кои се трасираше патот за прием во ЕУ со поддршка на Европската Унија (ЕУ), подобрувањето на човечките ресурси, усогласувањето на нашата законска рамка со законодавството на ЕУ, сè уште постојат значајни предизвици што треба да се решат со цел Македонија да ги постигне своите цели за интензивен економски раст и социјална вклученост. За постигнување на ова потребни се подобри и модерни алатки за управување со јавни финансии.

Оттука, потребно е да се усвои веродостојна програма за реформа на управувањето со јавни финансии. Нашите приоритети за реформа ќе обезбедат дека со буџетскиот дефицит може да се управува и дека финансиската дисциплина може да се одржи. Владата останува посветена на фискалната консолидација. Благодарение на подобрите алатки за известување, со нашиот долг подобро ќе се управува и ќе биде потранспарентен, преку подобро утврдување на пазарните стапки.

Подобрувањето на планирањето, управувањето со долгот и фискалната дисциплина ќе бидат дополнети со подобрувањата во квалитетот на податоците и известувањето во врска со буџетските податоци. Покрај тоа, Методологијата за владина финансиска статистика, националните сметки и пресметката на БДП и известувањето ќе бидат усогласени со стандардите на ЕУ (ЕСС 2010 (ESA 2010)).

Благодарение на модерното буџетско планирање што го усвои Македонија, со поддршка на ЕУ, засновано на повеќегодишен буџет, рефлектирајќи ги програмите и точките на напредок, ќе се подобри ефикасноста на јавната потрошувачка.

Сите овие реформи нема да може да се спроведат без понатамошна интеграција на Македонија во единствениот пазар на ЕУ. Царинската управа ќе продолжи со усогласување со правилата на ЕУ во областа на царината и ќе го олеснува деловното работење, а Управата за јавни приходи ќе спроведе реформа во своите процеси со цел подобро опслужување на граѓаните и деловната заедница и обезбедување фер и ефикасна наплата на даноците и социјалните придонеси.

Со оваа Програма за реформа на УЈФ се настојува да се зајакне системот на јавни финансии, да се промовира транспарентноста, отчетноста, фискалната дисциплина и ефикасноста во управувањето и користењето јавни ресурси со цел подобрување на обезбедувањето услуги и економски развој. Она што е важно за процесот на прием во ЕУ, планот за реформа на УЈФ ќе го поддржи дијалогот со ЕУ и ќе помогне во поефикасно користење на средствата од ЕУ преку македонските институции на пат за прием во ЕУ.

За оваа Програма за реформа на УЈФ утврдени се 7 приоритети:

- Приоритет 1: подобрена фискална рамка
- Приоритет 2: мобилизација на приходите
- Приоритет 3: планирање и буџетирање
- Приоритет 4: извршување на буџетот;
- Приоритет 5: транспарентно владино известување
- Приоритет 6: внатрешна контрола
- Приоритет 7: надворешна контрола и парламентарен надзор

Приоритетите имаат свои цели, резултати и показатели на резултатите со цел да се проценат резултатите. Секој приоритет е дополнително поделен во неколку мерки. Во врска со секоја мерка

се води дискусија за целта на мерката, заедно со упатувања на наоди од надворешни процени; исто така, наведени се и активности со опис за секоја мерка. За секоја мерка е наведено во која година треба да се заврши; резултатите од мерката; трошоците што ќе ги предизвика; одговорниот субјект/субјекти, и факторите на ризик што може да го попречат нејзиното спроведување.

Дефинирани се мерките и активностите во секој приоритет, земајќи ги предвид постојните капацитети поврзани со човечки ресурси во институциите вклучени во УЈФ, но, исто така, предложени се и поединечни активности, како дел од процесот на реформата, за понатамошно градење капацитети врз основа на плановите за идни вработувања.

Сите активности, по приоритет и мерка, се збирно дадени во Акциски план во прилог 1, а сите резултати од приоритетот, заедно со показателите за резултатите, и резултатите од активноста, заедно со показателите за резултатите, се наведени во логичка рамка во прилог 2.

Приоритет 1: подобрена фискална рамка

Цел

Создавање веродостојни и предвидливи среднорочни фискални проекции

Целта на овој приоритет ќе се постигне преку следните мерки и активности:

Мерка 1:	подготовка, усвојување и спроведување фискални правила
Активност 1:	подготовка на фискални правила и усвојување законски прописи за фискални правила
Мерка 2:	зајакнување на проектирањето
Активност 1:	реорганизација на организациската структура и одговорностите во врска со проекциите за приходите
Активност 2:	зајакнување на капацитетите за планирање даночни приходи
Активност 3:	подготовка на постапки и оперативна рамка за модели поврзани со проекции за даночни приходи
Активност 4:	натамошно развивање на макроекономскиот модел
Мерка 3:	зголемена достапност на податоци за подобро проектирање на БДП
Активност 1:	да се продолжи со усогласувањето на статистичките методологии во областа на деловната и социјалната статистика (месечна и квартална), обезбедувајќи навремени и точни податоци за изработување квартални национални сметки
Активност 2:	анализа на користењето административни извори и други извори на податоци во областа на деловната и социјалната статистика
Активност 3:	разграничување на бруто-инвестиции
Активност 4:	зајакнување на човечките капацитети кои ќе го носат товарот на спроведување на планираните активности
Активност 5:	трансмисија во согласност со ECC 2010 (ESA 2010)

Резултат

- I) основан Фискален совет
- II) подобро планирање на приходите
- III) БДП на квартално ниво пресметан според расходен и производствен метод

Показатели за резултати

- I) основање Фискален совет
- II) разлика помеѓу вкупните остварени и првично планираните приходи
- III) % на показатели и подобрен квалитет на креираните статистички податоци

П1М1: Подготовка, усвојување и спроведување фискални правила

Цел на мерката

Фискалните правила ставаат поголем акцент на квалитетот на среднорочната фискална и буџетска рамка и обезбедуваат буџетска дисциплина, долгорочна стабилност, предвидливост и транспарентност на јавните финансии.

Повикување на наоди од надворешни процени:

ПЈРФО (PEFA)	Во ПЈРФО (PEFA) е наведена намерата за уставни измени со цел да се воведат фискални правила. Тие сè уште не се воведени.
ППРУ (SIGMA):	Индекс за ефективност на фискалните правила, Оценка 1 – показателот ја потврдува потребата за воспоставување оперативни фискални правила. Собранието треба да ги усвои предложените измени во Уставот со цел да се воспостават обврзувачки фискални правила или, алтернативно, МФ треба да предложи законски обврзувачки фискални правила

	во Законот за буџетите.
ММФ:	Имајќи предвид дека за ефективно спроведување на фискалните правила се потребни дополнителни институции во областа на управување со јавни финансии, во документот (Извештај за земјата бр. 15/243) се препорачува: (i) понатамошно развивање на Среднорочната фискална стратегија со цел поефективно водење на процесот на подготовка на буџетот; (ii) спроведување построги контроли врз расходите, како и спроведување ефективно управување со готовина и долг за да се обезбеди дека буџетот се извршува како што е планирано; (iii) подобрен квалитет на макроекономските проекции со цел да се спречи преоптимистичко планирање на приходите; и (iv) зајакнување и на екс-анте и на експост независната контрола, вклучувајќи го можното основање Фискален совет.
СБ:	Една од препораките како краткорочна мерка е спроведувањето фискални правила. Во поглавје 4 – Фискална одржливост, Д. Фискални правила, наведено е дека со фискалните правила се обезбедуваат ограничувања на фискалната политика. Идеално, тие треба да бидат јасно дефинирани, транспарентни, едноставни, флексибилни, спроведливи, конзистентни и поддржани од здрави политики. Воспоставувањето фискално правило во Македонија би било во согласност со она што се случува во Европската унија. Како дел од наградениот Пакт за стабилност и развој од 2011 година, на земјите-членки на ЕУ им е препорачано да ги преточат фискалните правила на ЕУ во национално законодавство кое е „доволно и силно обврзувачко и со долготраен карактер“.
ЕУ:	Извештај на ЕУ за напредок на земјата за 2016 година – Наредната година, земјата треба особено да воведи фискални правила со цел да се подобри управувањето со јавните финансии.

Контекст/Позадина

Во 2014 година, Владата на Република Македонија усвои Нацрт одлука за пристапување кон измени во Уставот. Со измените во Уставот се предлага воведување фискални правила или ограничувања на буџетскиот дефицит во износ од најмногу 3% од бруто домашниот производ и ограничување на јавниот долг на ниво од најмногу 60%. Воведувањето прецизни нумерички фискални правила во Уставот на Република Македонија ќе обезбеди долгорочна стабилност, предвидливост и транспарентност на јавните финансии.

Активност 1: подготовка на фискални правила и усвојување законски прописи за фискални правила

По примерот на европските земји, со фискалните правила се предлага да се обезбеди:

- рамка за водење здрава, предвидлива и одржлива фискална политика;
- зголемена буџетска дисциплина и одговорност;
- зголемен кредибилитет на макроекономската политика;
- правична и одржлива распределба на расходите помеѓу сегашните и идните генерации корисници на јавни добра.

Оваа активност вклучува анализа на методот за понатамошно регулирање на фискалните правила во закон, следејќи го примерот на земјите од ЕУ и Директивите за воспоставување фискални правила. Овој дел особено го опфаќа следното:

- 1/ соодветно дизајнирање на фискалните правила;
- 2/ спроведување на фискалните правила;
- 3/ следење и контрола на спроведувањето на фискалните правила;
- 4/ механизми за утврдување на исполнувањето на фискалните таргети.

Подготовката и усвојувањето законски прописи за фискални правила ќе обезбеди правно решение за примена на фискалните правила и одржување јавни дебати со експертската јавност и засегнатите страни со цел да се добијат предлози и коментари за подобрување на законот.

Институционализирана независна процена на макроекономските и фискалните (буџетските) проекции преку воспоставување на Фискалниот совет.

Оваа активност ги вклучува следниве подактивности:

- анализа на веќе дадени препораки и собрани податоци за фискалните правила;
- консултации со службите на Европската комисија и меѓународните финансиски институции за развој на концептот на примена и следни активности во врска со фискалните правила;
- законски измени за институционализирање на Фискалниот совет.

Спроведување

Година на завршување:	2019
Резултати:	усвоени законски прописи за фискални правила
Трошоци:	трошоци за работење на Фискалниот совет 165.000 годишно – 660.000 евра
Одговорен субјект:	Сектор за буџет и фондови
Ризик:	<ul style="list-style-type: none"> • неусвојување на законските прописи (законско решение) од страна на Собранието • немање консензус во врска со основање независно тело/Фискален совет

П1М2: зајакнување на проектирањето**Цел на мерката**

Зајакнување на проектирањето на даночните приходи.

Повикување на наоди од надворешни процени:

Други:	Во согласност со Конечниот извештај на ЕУ за твининг проектот „Зајакнување на капацитетот на МФ за макроекономска анализа и креирање политики“ во 2013 - 2015 година, МФ треба да ја преземе одговорноста за проекциите за даночни приходи и да ја предводи соработката помеѓу чинителите вклучени во областа на оданочување и собирање податоци.
--------	---

Активност 1: реорганизација на организациската структура и одговорностите во врска со проекциите за приходи

Постојната организациска поставеност не обезбедува јасни улоги и одговорности во врска со проекциите за приходи помеѓу секторите. Со цел да се воспостави јасна организациска структура за проекциите за приходи, потребно е да се усвои нова организациска структура со прецизни улоги и одговорности во процесот на проекции за приходи помеѓу релевантните сектори во МФ.

Оваа активност ја вклучува следната подактивност:

- анализа на тековниот процес за проекции за приходи заснована на најдобрите практики во земјите-членки на ЕУ и препораки за нивно подобрување – твининг проект „Зајакнување на среднорочното буџетирање за ефективно управување со јавни финансии“ 2015 – 2017.

Активност 2: зајакнување на капацитетите за планирање даночни приходи

Во рамките на твининг проектот „Зајакнување на капацитетот на МФ за макроекономска анализа и креирање политики“ во 2013 - 2015 година, МФ разви нови модели за проекции за даночни приходи кои, исто така, помагаат и при процена на фискалните ефекти на новите измени во политиките. Со цел да се продолжи со развивање даночни модели, како и нивно одржување, понатамошната поддршка треба да биде распределена во форма на:

- обезбедување дека е расположлив доволен персонал со потребни технички вештини и обука за користење и развој на овие модели и за основните проекции за приходи и за анализирање нови дискрециони мерки;
- соодветен ИТ софтвер за користење на моделите за проекции.

Оваа активност ги вклучува следниве подактивности:

- ангажирање нов персонал за проекции за даночни приходи;
- обука на новиот персонал за користење и развој на модели на даночни приходи и анализирање нови дискрециони мерки;
- понатамошно развивање и одржување на постојните модели на даночни приходи;
- развивање нови модели за даночни микросимулации за директно и индиректно оданочување;

- развивање нови модели временски серии за директно и индиректно оданочување.

Активност 3: подготовка на постапки и оперативна рамка за модели поврзани со проекции за даночни приходи

За да се создаде здрава рамка за модели на даночни приходи, од клучно значење е да се донесат пишани постапки за модели на даночни приходи. Имено, овие постапки треба да обезбедат соодветна употреба на моделите на даночни приходи со цел да се обезбедат краткорочни и среднорочни проекции за даночни приходи. Исто така, важно е да се даде прецизна временска рамка за податоците потребни за проекциите и резултатите од моделите.

Оваа активност ги вклучува следниве подактивности:

- подготовка на модели на даночни приходи за краткорочни проекции за директно и индиректно оданочување;
- подготовка на модели на даночни приходи за среднорочни проекции за директно и индиректно оданочување.

Активност 4: натамошно развивање на макроекономскиот модел

Намерата е да се подобрат особините на макроекономскиот модел во делот на страната на понудата преку користење различна методологија, како и нови временски серии за квартални национални сметки, како што се инвестиции во основни средства, промени на залихите, средства на вработените, итн. За да се поддржи понатамошниот развој на моделот, потребно е да се набави дополнителен статистички софтвер.

Макроекономскиот модел не беше предложен како мерка за подобрување на УЈФ во рамките на различните процени, како што се Извештајот на ЕК за напредок на земјата, ПЈРФО (PEFA), ПЈР (PER), ММФ. Напротив, во последниот Извештај за оценка подготвен од Европската комисија за ПЕР 2017 е наведено дека макроекономските проекции во ПЕР се веродостојни и дека ризиците поврзани со продолжување на политичката криза се јасно рефлектирани во проекциите за раст, кои се коригирани надолу во споредба со Програмата од претходната година. Меѓутоа, имајќи ја предвид важноста на проекциите за реалниот сектор, се предлага понатамошно развивање на моделот. Ризикот, до одреден степен потекнува од расположливоста на нови временски серии за квартални национални сметки, за кои е предвидено да се започне да се подготвуваат во периодот 2019 - 2021 година.

Спроведување

Година на завршување:	2020
Резултати:	<ul style="list-style-type: none"> • нова систематизација • насоки за краткорочни даночни проекции • насоки за среднорочни даночни проекции • подобрен макроекономски модел
Трошоци:	55.600 евра вкупни трошоци (нов ангажиран персонал, соодветен ИТ – софтвер, обука на персонал)
Одговорен субјект:	Сектор за даноци и царина за А1, А2, А3 и Сектор за макроекономска политика за А4
Ризик:	<ul style="list-style-type: none"> • расположливост на експерти • расположливост на податоци

П1М3: зголемена достапност на податоци за подобро проектирање на БДП

Цел на мерката

Подобрени пресметки за БДП на квартално ниво според расходен метод по тековни и постојани цени, засновани на подобрени базни статистики.

Повикување на наоди од надворешни процени:

ЕУ:	Наредната година, земјата треба да продолжи особено со усогласување на статистиката со Европскиот систем на сметки 2010. Потребно е да се вложат дополнителни напори за усогласување на владината финансиска статистика и подготовка на квартални секторски сметки. ДЗС значително ја подобри ефикасноста во собирање податоци, но расположливоста и квалитетот на административните извори на податоци остануваат проблем.
-----	---

Контекст/Позадина

Податоците за БДП се објавуваат квартално, 70 дена по завршување на тримесечјето според расходен метод по тековни и постојани цени. Некои од расходните категории се објавуваат на многу општо основа. Се очекува да се подобри пресметката на бруто-инвестициите – одделно да се пресметуваат инвестиции во основни средства и промени на залихите. Исто така, потребно е инвестициите во основни средства да се пресметуваат по сите видови основни средства. Како дел од отчетноста на статистиката кон општеството, активностите поврзани со статистика ќе резултираат во подобар одговор на потребите на корисниците, како и во пополнување на табелите според програмата за трансмисија во согласност со ЕСС 2010 (ESA 2010) на Еуростат. Исто така, кварталните податоци за сметките на општа влада и табелите за прекумерен дефицит на сектор Држава ќе бидат од корист за МФ и НБРМ при подготовка на нивните монетарни и макроекономски политики.

Активност 1: да се продолжи со усогласувањето на статистичките методологии во областа на деловната и социјалната статистика (месечна и квартална), обезбедувајќи навремени и точни податоци за изработување квартални национални сметки

За да се подобрат пресметките за БДП, од значење ќе биде да се подобрат и деловната и социјалната статистика, кои се користат при пресметките. Тие треба да се подготват навреме и со соодветна точност. Доколку е потребно, ќе се спроведат нови истражувања кои ќе ги опфатат истите активности како инпут за пресметка на БДП на квартално ниво.

Активност 2: анализирање на користењето административни извори и други извори на податоци во областа на деловната и социјалната статистика

Во согласност со Законот за државна статистика, ДЗС може да користи административни извори на податоци за статистички цели и како корисник треба да биде консултиран и известен за која било измена што се планира да се направи кај постојната база на податоци што се користи како извор на податоци. Целта на овој проект е да се поддржи персоналот на ДЗС во решавање на проблемите со кои се соочуваат при користење административни податоци за статистички цели.

Активност 3: разграничување на бруто-инвестициите

ДЗС ги пресметува бруто-инвестиции, но за потребите на корисниците, потребно е да подготвува пресметки по расходни категории кои се дел од бруто-инвестициите, што значи да подготвува пресметки одделно за инвестициите во основни средства и промените на залихите. Инвестициите во основни средства ќе се проценат по вид на средства како што е потребно за табелите за трансмисија и потребите на корисниците.

Активност 4: зајакнување на човечките капацитети кои ќе го носат товарот на спроведување на планираните активности

Активностите во врска со пресметката на БДП вклучуваат голем број истражувања и податоци од ДЗС и административни извори, така што зајакнувањето на човечките капацитети во институцијата преку ангажирање нов персонал, како и преку обуки, со цел да може да работи на овие активности и да ги постигне планираните резултати, е од голема важност за ДЗС.

Активност 5: трансисија во согласност со ECC 2010 (ESA 2010)

ДЗС ја доставува табелата за првиот квартал во согласност со ECC 2010 (ESA 2010) почнувајќи од 2000 година, така што е потребно да се испратат главните агрегати почнувајќи од првиот квартал во 1995 година па наваму. ДЗС ја доставува табелата за првиот квартал, но нецелосно пополнета, затоа треба да ги подобриме податоците со цел да може да се пополни целата табела.

Спроведување

Година на завршување:	2021
Резултати:	подобрани податоци за БДП
Трошоци:	Активностите ќе се спроведуваат и финансираат во рамките на Секторскиот плански документ и Акцискиот документ за реформа во јавната администрација и статистика. Нивното спроведување е поврзано со активностите што треба да се спроведат во рамките на оваа Програма.
Одговорен субјект:	Државен завод за статистика
Ризик:	<ul style="list-style-type: none"> • недоволен број на персонал • несоодветни експерти • непознат квалитет на административните извори на податоци

Приоритет 2: мобилизација на приходите

Цел

Да се подобри реализацијата на наплата на приходи во земјата од страна на УЈП и ЦУРМ и да се обезбеди долгорочна стабилност на ИТ системите за УЈФ во случај на криза.

Целта на овој приоритет ќе се постигне преку следните мерки и активности:

Мерка 1:	зајакната законска рамка за приходите, усогласена со законодавството на ЕУ
Активност	усогласување на даночното и царинското законодавство со соодветното законодавство на ЕУ и најдобрите практики
1:	
Активност	измени со цел да се поддржи ефективната наплата на даноци, спречувањето даночна евазија и борбата против избегнување на оданочувањето
2:	
Мерка 2:	подобрен даночни и царински услуги и постапки
Активност	спроведување на проектните активности предвидени во Програмата за модернизација на УЈП (вклучувајќи реструктурирање на работните процеси, нов даночен интегриран ИТ систем)
1:	
Активност	зајакнување на оперативните капацитети на ЦУРМ со цел зголемување на квалитетот на контролите и навремената реакција и понатамошно поедноставување на постапките
2:	
Активност	воведување подобрен модели и методи со цел зајакнување на контролниот систем за спречување, откривање и борба против царинска измама и незаконско тргување со стоки, притоа олеснувајќи ја трговијата
3:	
Активност	обезбедување опрема и алатки за спроведување на подобрените модели на контрола, олеснување на трговијата и подобрување на квалитетот на услугите
4:	
Мерка 3:	обезбедување стабилност на системите за УЈФ во случај на криза
Активност	обезбедување просторни услови за Центарот за опоравување од катастрофи и воспоставување Центар за опоравување од катастрофи за системот за УЈФ
1:	

Резултат

- IV) подобрена стабилност, ефикасност и квалитет на системот за наплата на приходи (даночниот систем и политика и царинскиот систем)

Показатели за резултати

- IV) подобрена даночна ефикасност¹⁰
- IV) Ниво на усогласеност на националното законодавство со законодавството на ЕУ во областа на даноци и царина - број на правни акти на ЕУ за даноци и царина (постојни правни одредби на ЕУ во 2018 година) транспонирани во националното законодавство
- IV) Процент на дигитализирани даночни услуги
- IV) Користење поедноставени постапки во царинските контроли - зголемен број одлуки за користење дигитализирани поедноставени постапки

¹⁰

PIT-Tax efficiency indicator
 $Y_{pit} = (T_{pit}/GDP)/r_j$
 Y_{pit}- tax efficiency indicator
 T_{pit}=PIT revenue
 r_j- Tax rate first bracket

CIT-Tax efficiency indicator
 $Y_{cit} = (T_{cit}/GDP)/r_j$
 Y_{cit}- tax efficiency indicator
 T_{cit}=CIT revenue
 r_j-Standard tax rate

VAT- C-efficiency indicator
 $Y_{vat} = (T_{vat}/FC)/r_j$
 FC-Final consumption
 Y_{vat}- C-efficiency indicator
 T_{vat}-VAT revenue
 r_j-Standard tax rate

- IV) Непречено функционирање и стабилност на електронските системи на УЈП и ЦУ во случај на криза во однос на податоците и работните процеси

П2М1: зајакната законска рамка за приходите, усогласена со законодавството на ЕУ

Цел на мерката

Целта е да се подобри и усогласи законодавството со релеванното законодавство на ЕУ и најдобрите практики (во областа на директно оданочување, индиректно оданочување, административна соработка и заемна помош).

Контекст/Позадина

Во претстојниот период, во областа на директните и индиректните даноци и во областа на административната соработка и заемната помош, Министерството за финансии ќе продолжи да ги анализира сите релевантни акти на ЕУ со цел нивно транспонирање во национално законодавство, со цел да се постигне целосно усогласување и да се овозможи непречено спроведување. Исто така, тоа ќе направи измени во релевантното законодавство со цел да се поддржи ефективната наплата на даноци и да се спречи даночната евазија.

Активност 1: усогласување на даночното и царинското законодавство со соодветното законодавство на ЕУ и најдобрите практики

Усогласување на законодавството со релевантното законодавство на ЕУ и најдобрите практики (во областа на директно оданочување, индиректно оданочување, административна соработка и заемна помош).

Анализа на постојната национална законска рамка за оданочување и царина и нејзино усогласување со законодавството на ЕУ и нацрт-измени од усогласувањето на законодавството во смисла на данок на додадена вредност, акцизи, царина, персонален данок на доход и данок на добивка, во насока на постепено усогласување на Законот за данок на додадена вредност, Законот за акцизи, Царинскиот закон, Законот за персонален данок на доход и Законот за данок на добивка и подзаконските акти со законодавството на ЕУ за целосно усогласување пред приемот на Република Македонија како членка на Европската унија. Оваа активност ги вклучува следниве подактивности:

- анализа на постојната национална законска рамка за ДДВ и нејзино усогласување со законодавството на ЕУ;
- анализа на постојната национална законска рамка за акцизи и нејзино усогласување со законодавството на ЕУ;
- анализа на постојната национална законска рамка за царина и нејзино усогласување со законодавството на ЕУ;
- анализа на постојната национална законска рамка за данок на добивка и нејзино усогласување со законодавството на ЕУ;
- анализа на постојната национална законска рамка за персонален данок на доход и нејзино усогласување со законодавството на ЕУ;
- анализа на постојната национална законска рамка за Законот за даночна постапка и нејзино усогласување со законодавството на ЕУ, особено во областа на административна соработка и заемна помош.

Активност 2: измени со цел да се поддржи ефективната наплата на даноци, спречувањето даночна евазија и борбата против избегнување на оданочувањето

Спроведување анализа на постојната национална законска рамка за Законот за даночна постапка и нејзино усогласување со законодавството на ЕУ и најдобрите практики. Врз основа на анализите ќе се подготват измени во законодавството со цел да се поддржи

ефективната наплата на даноци, спречувањето даночна евазија и борбата против избегнување на оданочувањето.

Спроведување

Година на завршување:	2021
Резултати:	изменето даночно законодавство
Трошоци:	нема директни трошоци, но потребна е техничка помош
Одговорен субјект:	Сектор за даночна и царинска политика
Ризик:	<ul style="list-style-type: none"> • недобивање експертска техничка помош • добивање неквалификувани експерти • добивање навремена техничка поддршка

П2М2: подобрени даночни и царински услуги и постапки

Цел на мерката

Поедноставување на даночните и царинските постапки, вклучувајќи пријавување и плаќање, преку намалување на бројот на административните постапки и трошоци, подобрување на даночните услуги со цел поддршка на самостојно пресметување и квалитетни информации за сите засегнати страни.

Повикување на наоди од надворешни проценци:

ПЈРФО (PEFA)	<p>Извештај за проценка на ПЈРФО (октомври 2015 година)</p> <ul style="list-style-type: none"> • предвидливост и контрола при извршување на буџетот (страна 9) – „14. ИТ системите кои се применливи на секој вид данок се постари од 10 години и не постои автоматска поврзаност помеѓу нив. Надградбата на овие системи е моментален приоритет ...“; • ПУ-13 Транспарентност на обврските на даночниот обврзник (ii) Пристап на даночните обврзници до информации за даночни обврски и административни постапки (страна 45) – „... Во моментот, во одредени аспекти, постојат ограничени капацитети за електронско поднесување и не сите главни работни процеси и процени во УЈП се автоматизирани; онаму каде што ова е случај, тие зависат од рачно извршување/пресметки од страна на вработените во УЈП...“; • ПУ-14 Ефективност на мерките за регистрација на даночни обврзници и даночна проценка (i) Контроли во системот за регистрација на даночни обврзници (страна 48) – „Базите на податоци за секој вид данок сè уште не се интегрирани, и сè уште не е развиено вмрежување со други бази на податоци.“ (iii) Планирање и следење програми за даночна контрола и истражување измами – „Инспекциите/ревизијата на даночните обврзници за ДДВ главно се утврдени преку ИТ програма со која се анализираат нивните даночни пријави и други релевантни податоци со повикување фактори на ризик. Но изборот на даночни обврзници кај кои ќе се врши инспекција во врска со други даноци, притоа рефлектирајќи ги факторите на ризик, сè уште не е автоматизиран како во случајот со ДДВ.“
ММФ:	<p>Извештај од мисијата на Секторот за фискални прашања на ММФ – РЕФОРМА ЗА УПРАВУВАЊЕ СО ПРИХОДИ 2015 – 2020 (февруари 2015) (страна 1 – Извршно резиме)</p> <ul style="list-style-type: none"> • УЈП се соочува со голем предизвик за одржување на моменталното ниво на наплата на приходите, притоа спроведувајќи амбициозна реформска агенда. • УЈП, исто така, се соочува со тешко балансирање помеѓу даночните и неданочните одговорности. • Потребен е нов пристап во врска со финансирање на активностите на УЈП, како и барањата за дополнителни ресурси. • УЈП треба да воспостави формална структура на управување и раководење. • Управувачката структура на УЈП треба да се ревидира со цел да се обезбеди поголемо фокусирање на дизајнот на програмата, поддршка на програмата и испораката на програмата. • Планираните реформи во областа на информатичката технологија (ИТ) несомнено ќе придонесат за целокупна ефикасност на УЈП, но ИТ е само една компонента од целокупната програма за модернизација. За трансформацијата на УЈП, исто така, ќе биде потребно да се поедностават работните процеси, да се реструктурираат организациските структури и да се усвојат нови пристапи во врска со управувањето на Управата. • УЈП не треба да ги автоматизира застарените процеси, преоптоварени со несигурни податоци. Без оглед на изборот на стратегиите во врска со предвидениот нов систем, едноставното поставување нов ИТ систем врз несоодветни процеси, поткрепени со лоши податоци, не е веројатно да резултира со ефикасност на која се надева УЈП. Во отсуство на фокусирање на фактичкото структурирање на работните процеси, УЈП се соочува со ризик од едноставно автоматизирање на постојните процеси, од кои најголем број не се детално испланирани, кои не содржат чекори што додаваат вредност и не се дизајнирани да придонесат за ефективност. Не е веројатно дека организацијата ќе има придобивки од

	<p>замена на својот застарен систем, освен доколку однапред значително не инвестира во активностите на реструктурирање на работниот процес и не обезбеди прочистени податоци кои ќе ги пренесе во новиот систем (страна 16).</p> <ul style="list-style-type: none"> • УЈП се соочува со сериозен предизвик поврзан со човечките ресурси во смисла на висока старосна структура на вработените. • Иницијативите во УЈП во врска со усогласеноста треба да бидат поттикнати од сеопфатна Стратегија за управување со ризикот на даночна усогласеност. • Потребно е да се направи битна промена со цел балансирање на услугите и активностите на присилна наплата од страна на УЈП. <p>Извештај на ММФ за проценка на работењето со користење Алатка за дијагностичка проценка на даночната администрација (АДПДА (TADAT)) (јули 2016 година)</p> <p>Рамката TADAT се фокусира на работењето во девет клучни области на учинок, кои опфаќаат најголем дел од функциите и процесите во даночната администрација. Со неа, исто така се идентификуваат односните силни страни и слабости во системите за даночна администрација, процесите и следењето и процената на напредокот во реформите преку последователни повторни проценени поврзани со даноците - данок на доход на претпријатија (ДДП), персонален данок на доход (ПДД), данок на додадена вредност (ДДВ), износи задржани од работодавците врз основа на системот „плати колку што ќе заработиш (PAYE)“ (кои, поточно кажано, се средства задржани по основ на ПДД), и социјални придонеси.</p> <p>Со алатката TADAT се врши проценка на функционирањето на системот на УЈП во девет области на учинок: 1) интегритет на базата на регистрирани даночни обврзници, 2) ефективно управување со ризик, 3) поддршка што им се обезбедува на даночните обврзници со цел да им се помогне во нивната усогласеност, 4) навремено доставување даночни пријави, 5) навремено плаќање даноци, 6) точност на информациите пријавени во даночните пријави, 7) соодветност на процесите за решавање спорови, 8) ефективно управување со приходи, 9) отчетност и транспарентност.</p>
ЕУ:	<p>Генерален директорат за оданочување и царинска унија (DG TAXUD) – Општи резултати од мониторинг мисијата за проценка на исполнување на условите за интерконекција и интероперабилност на ИТ системите во ЕУ (25 – 27 март 2015 година)</p> <p>„Воведувањето нов ИТ даночен систем главно се однесува на областа на ИТ и доведува до значително реструктурирање на работењето на даночната администрација, дури и на нејзината организација. Извесно е дека УЈП е свесна за ова и подготвува решение за идните работни процеси (TO-BE solution), заедно со опис на процесите и евентуално нова реорганизација. Во исто време, ИТ системот треба да му овозможи на УЈП транспарентно да ја извршува својата мисија, во реално време и со висококвалитетни услуги за даночните обврзници, владините институции и целото општество. Завршувањето на студијата ѝ овозможува на УЈП да продолжи понатаму ...“ (види страници 7 и 8, точка 10 – Усогласување на УЈП со системите во ЕУ – меки услови).</p> <p>ИЗВЕШТАЈ НА ЕУ ЗА НАПРЕДОК НА ЗЕМЈАТА ЗА 2016 ГОДИНА</p> <p>Поглавје 16: Оданочување, во препораката за УЈП е наведено „Модернизацијата на ИТ системот треба да биде приоритет и дел од целокупна стратегија за модернизација.“</p> <p>И покрај постигнатиот напредок, во последните седум Извештаи на ЕК за напредокот на земјата на (2010 – 2016) последователно се наведува дека недостасува соодветен ИТ систем во УЈП и дека идентификуваната слабост во областа на ИТ и инфраструктурните потреби треба да се подобрат заедно со подготовките на даночната администрација за интерконекција и интероперабилност со ЕУ.</p>
Други:	<p>СТУДИЈА ЗА ИТ СИСТЕМОТ ВО УЈП (2014 година)</p> <p>Во рамките на проектот на ИПА „Подготовка на студија за ИТ системот во УЈП“ од 2009 година, дадени се следниве препораки и проценени:</p> <p>3.1 Планирање нов ИС – „Примарна цел на ИТ во УЈП е замена на постојниот основен информациски даночен систем (НИДС), интегриран, сигурен и флексибилен за итни подобрувања и потребни измени.</p> <p>3.11 Зошто да се спроведе нов систем. Инвестирањето во НИДС ќе возврати со деловни придобивки:</p> <ul style="list-style-type: none"> • холистички преглед на даночниот обврзник, овозможувајќи еднаков третман на сите даночни обврзници без разлика на неговата природа или резидентност; • услужна ориентираност кон даночните обврзници со цел поддршка на самостојно пресметување данок, забрзување на процесите и подобрен квалитет на податоците; • реструктурирани/оптимизирани основни работни процеси на сите организациски нивоа и за сите работни функции, поддржани во голема мера од ИТ; • ослободување на персоналот од активности со мала додадена вредност, кои може да се вршат од страна на ИС; • безбедно и одговорно користење даночни податоци; • навремено и ефикасно поддржани регулаторни измени; • целосно поддржано самостојно пресметување данок и силни контроли врз управувањето со усогласеноста со моментална реакција во случај на несовпаѓања, обезбедувајќи висок принос на инвестиција; • вешт и добро информиран ИТ персонал, со оптимална комбинација на познавања од даночната област, ИТ и вештини за управување со набавки; • услуги што обезбедуваат квалитетни информации за партнерите на УЈП (други институции,

<p>здруженија и организации од јавен интерес) и даночните обврзници;</p> <ul style="list-style-type: none"> • проактивен, прогресивен и напреден соработник во услугите на е-влада.“ <p>5. ИТ организација и екипирање „Во моментот, Секторот за ИТ во самата институција, со ограничен развоен капацитет за извршување обемни проекти, како што е спроведување нов Даночен информативен систем (ДИС (TIS)), ја поддржува и одржува тековната состојба, спроведувајќи ги потребните измени до кои ќе дојде во наредните 3 години од подготовката и спроведувањето на новиот систем, и истовремено управува со проекти и ги добива резултатите од новиот Даночен информативен систем (ДИС (TIS)). Иако бројот на лица кои работат во Секторот за ИТ е помал од 5% од сите вработени (кој е многу помал од просекот во финансиски институции). Структурата и распределбата на персоналот се далеку под она што е оптимално и потребно за нови проекти. Способноста на Секторот за ИТ да спроведува нови проекти е еден од клучните ризици и мора да се сведе на минимум со помош на реструктурирање на секторот, вработување квалификуван персонал кој во моментот недостасува или е во недоволен број, преквалификување на постојниот персонал и ангажирање привремени надворешни експерти. УЈП разви капацитети за квалитетно управување со ИТ, вклучувајќи:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Даночен информативен систем (ДИС (TIS)), управување со програми/проекти, развој и анализа на политики; • реструктурирање на работните процеси и спроведување апликациска поддршка; • оперативен менаџмент, служба за услуги и техничка помош; • технолошка инфраструктура и управување со безбедност.“

Активност 1: спроведување на проектните активности предвидени во Програмата за модернизација на УЈП (вклучувајќи реструктурирање на работните процеси, нов даночен интегриран ИТ систем)

Програмата за модернизација на Управата за јавни приходи е подготвена во насока на создавање економичен и ефективен институционален документ за наплата на јавни приходи и идентификување оптимални решенија за работните процеси во Управата за јавни приходи. Очекувањата од успешната модернизација на Управата за јавни приходи се повисок степен на доброволна усогласеност и зајакната наплата на јавните приходи. Зголемената оперативна ефикасност и ефективност на Управата за јавни приходи ќе придонесе за зголемување на довербата која граѓаните и деловната заедница ја имаат во спроведувањето на владините политики.

Програмата за модернизација ќе се спроведува во насока на остварување на стратешките цели кои се однесуваат на финализирање на процесот на институционално зајакнување преку реструктурирање на организацијата и градење структура на управување со промени; унапредување на ефикасноста и ефективноста на основните работни процеси и подобрени стапки на наплата; подобрување на квалитетот на услугите; спроведување нов безбеден и сигурен Даночен информативен систем (ДИС) и етаблирање на даночната администрација во меѓународни рамки.

Со цел Управата за јавни приходи да биде реформирана и со цел да се отстранат/ублажат идентификуваните слабости, потребна е сеопфатна и јасно дефинирана агенда за модернизација, утврдена врз основа на следните клучни стратешки области:

- институционално зајакнување преку реструктурирање на институцијата и воспоставување структура за управување со промени, со вработени со истакнати лични вештини;
- градење нов ИТ систем и спроведување техничка и технолошка модернизација на работните процеси, целосно автоматизирање на внатрешните процеси и услугите за даночните обврзници;
- интероперабилност и поврзување со други институции во Република Македонија и со институциите во ЕУ.

Оваа активност ги вклучува следниве подактивности:

- електронско поднесување пресметки за исплата на приходи на граѓаните (освен исплата на плата)“;
- издавање предполнета годишна даночна пријава од страна на УЈП;
- подобрување на Контакт центарот и даночните шалтери (воведување нова веб-страница за КЦ, систем за закажување, Informa – база на знаење, систем за

- управување со ред на чекање за давање услуги, интегриран ИТ систем за КЦ, мобилни даночни шалтери, итн.);
- развивање и реструктурирање на работните процеси за новиот даночен интегриран ИТ систем;
- воведување услови за ХАРДВЕР за новиот интегриран ИТ систем на УЈП, со што ќе му се овозможи понатамошно развивање на нејзиниот ИТ систем во согласност со стандардите и условите на ЕУ;
- воведување услови за СОФТВЕР за новиот интегриран ИТ систем на УЈП;
- воведување методологија за обезбедување квалитет за новиот интегриран ИТ систем, вклучувајќи поддршка на процесот за управување со ризици (функционален и нефункционален ризик, ризик при воведување хардверски и софтверски решенија и ризик од нивна усогласеност);
- развој и воведување систем за процена на ризик – СПР во УЈП.

Активност 2: зајакнување на оперативните капацитети на ЦУРМ со цел зголемување на квалитетот на контролите и навремената реакција и понатамошно поедноставување на постапките

Зајакнување на институционалниот и административниот капацитет на ЦУРМ и исполнување на условите на ЕУ за спроведување на законодавството на ЕУ во областа на царината со цел спречување на незаконското тргување со стоки, олеснување на трговијата и воведување понатамошни подобрувања во областа на организацијата и управувањето преку спроведување усвоени стратегии за понатамошен развој на царинското работење и постапки. Ова ќе резултира во поефикасни методи за поедноставување, олеснување и примена на царинските постапки и навремена реакција.

Оваа активност ги вклучува следниве подактивности:

- анализа на националното законодавство и постапки во областа на царината во смисла на новиот Царински закон на Унијата кој влезе во сила на 1 мај 2016 година и анализи на отстапувањата и потребите со цел подобрување на квалитетот на услугите и навремената реакција во врска со контролите на економските оператори низ земјата;
- подготовка на Главен план за надминување на отстапувањата и потребите, Акциски план и технички спецификации за потребната опрема, врз основа на детална анализа на отстапувањата и потребите;
- набавка на опремата врз основа на техничките спецификации, како резултат на горенаведените активности;
- зајакнување на оперативните капацитети и воведување на најдобрите практики од ЕУ преку кампањи за подигнување на свеста, работилници и обуки на царинските службеници и економските оператори во согласност со Планот.

Активност 3: воведување подобрени модели и методи со цел зајакнување на контролниот систем за спречување, откривање и борба против царинска измама и незаконско тргување со стоки, притоа олеснувајќи ја трговијата

Воведување подобрени модели и методи со цел зајакнување на контролниот систем за спречување, откривање и борба против царинска измама и незаконско тргување со стоки, притоа олеснувајќи ја трговијата. Зајакнување на контролниот систем за спречување, откривање и борба против царинска измама и незаконско тргување со стоки, притоа олеснувајќи ја трговијата.

Оваа активност ги вклучува следниве подактивности:

- анализи на отстапувањата, потребите за подобрување на квалитетот на контролите и навремената реакција низ целата земја;
- подготовка на план за надминување на отстапувањата и анализа на потребите;

- поддршка за дефинирање и подготвување нацрти и развивање модели и методи преку користење соодветни техники, вклучувајќи го моделирањето на работните процеси како што се применува во Царинската унија на ЕУ;
- поддршка за зајакнување на оперативните капацитети и воведување и спроведување подобрени модели и методи на контрола;
- надградба на опремата и алатките што ги користат царинските службеници за спроведување и примена на подобрените модели и методи на контрола.

Активност 4: обезбедување опрема и алатки за спроведување на подобрените модели на контрола, олеснување на трговијата и подобрување на квалитетот на услугите

Оваа активност вклучува обезбедување опрема и алатки за А3. Воведување подобрени модели и методи со цел зајакнување на контролниот систем за спречување, откривање и борба против царинска измама и незаконско тргување со стоки, притоа олеснувајќи ја трговијата.

Оваа активност ги вклучува следниве подактивности:

- подготовка на техничка спецификација врз основа на детална техничка процена и според потребите;
- подготовка на детални услови за дизајнот, одржувањето и оперативната поддршка за опремата, што треба да се вклучат во спецификацијата;
- набавка на опремата врз основа на техничките спецификации;
- обука и ставање на опремата во употреба.

Спроведување

Година на завршување:	2024
Резултати:	<ul style="list-style-type: none"> • нов софтвер • нов хардвер • нова опрема
Трошоци:	над 17 милиони евра
Одговорен субјект:	УЈП за А1 и ЦУРМ за А2, А3, А4
Ризик:	<ul style="list-style-type: none"> • целосна посветеност и свест на сите засегнати страни во спроведувањето на Програмата за модернизација на УЈП • внатрешен отпор за процесот на модернизација и недостаток на посветеност од високото раководство и вработените во УЈП • ограничена способност на ИТ Секторот во УЈП за спроведување нови проекти (постојан одлив на ИТ персонал, немање или недоволен број квалификуван ИТ персонал во моментот) и испразнети позиции на висок и среден менаџмент од кои се очекува да управуваат со процесите на модернизација • обезбедена ИПА поддршка • доцнење при исполнување на условите од ССА

П2М3: обезбедување стабилност на системите за УЈФ во случај на криза

Цел на мерката

Обезбедување непречено функционирање и долгорочна стабилност на системот за УЈФ во случај на криза.

Повикување на наоди од надворешни процени:

ЕУ:	<p>Општи резултати од ССИ – Мониторинг мисија на Генералниот директорат за оданочување и царинска унија (DG TAXUD) во Скопје (март 2015 година) – Не е предвиден Центар за опоравување од катастрофи ниту за царинската управа ниту за УЈП. Имајќи ги предвид претходните случувања во Скопје и добрите практики препорачани за кое било владино ИТ решение, мора да се воспостави Центар за опоравување од катастрофи за да се обезбеди непречено функционирање. На ниво на Владата се водат разговори, но се чини дека неколку години нема напредок за ова прашање. Препорака 18. „Треба да се воспостави заеднички центар за опоравување од катастрофи за Министерството за финансии, Царинската управа и УЈП (можно е и други тела) на друга локација надвор од Скопје“ (страница 11).</p> <p>Општи резултати од Мониторинг мисијата на Генералниот директорат за оданочување и царинска унија (DG TAXUD) во Скопје (октомври 2013 година): и двете управи треба, исто така, да размислат за користење програми за помош од ЕУ за воспоставување центри за опоравување од катастрофи. Треба да се земат предвид и заеднички инвестиции со цел одржување разумни трошоци соодветни за целокупната инфраструктура. (страница 9)</p>
Други:	<p>СТУДИЈА ЗА ИТ СИСТЕМОТ ВО УЈП (2014 година)</p> <p>Во рамките на проектот „Подготовка на студија за ИТ системот во УЈП“ од 2009 година, дадени се следниве препораки и процени:</p> <ul style="list-style-type: none"> – во точка 3.1.4. е наведено дека поставувањето хардвер и софтвер во Податочниот центар со репликација во Центарот за опоравување од катастрофи треба да се вклучи во проектот за спроведување нов систем во УЈП (страница 24); – во точка 1.3 Предложена идна состојба е наведено дека Планот за нов систем треба да вклучува хардверска инфраструктура потребна за функционирање на новиот систем и план за ресурси за негово спроведување и функционирање. Денес, владите ширум светот ја консолидираат својата информациска инфраструктура во, за тоа наменети (внатрешни или надворешни), податочни центри, намалувајќи ги целокупните трошоци за управување со информации и оптимизирајќи ја употребата на ИТ ресурсите за поддршка на основните работни процеси на системот. Доколку ИТ плановите на ВРМ вклучуваат такви иницијативи, се препорачува истите да се поддржат. Во спротивно, треба да се воспостават и оперативно да се управуваат новиот Податочен центар заедно со Центар за опоравување од катастрофи (страница 11).

Контекст/Позадина

Во согласност со стандардите на ЕУ во оваа област, и имајќи ја предвид важноста и значењето на системите за УЈФ, чувствителноста и сопственоста на податоците и нивната размена со системите во ЕУ (веќе воспоставени од страна на ЦУРМ, кои се интерконектирани и интероперативни со ИТ системите во ЕУ), обезбедувајќи нивна заштита и чување резервни копии на податоци, треба да се воспостави сигурен центар за чување податоци на друга локација. Таквиот систем ќе овозможи воспоставување копија од постојните ИКТ системи и бази на податоци на секундарна локација, со што ќе се обезбеди непречено функционирање на основните работни процеси на системот за УЈФ (МФ, Управа за јавни приходи и Царинска управа) во случај на криза (катастрофи). Модернизацијата на ИТ алатките и оптимизацијата на работните процеси остануваат да бидат приоритет заедно со постигнувањето интерконективност и интероперабилност на царинскиот и на даночниот ИТ систем и обезбедувањето непречено функционирање и простории за далечинско управување со резервни копии на податоци на друга локација.

Центарот за опоравување од катастрофи за УЈФ е потреба, со цел да се обезбеди непречено функционирање и обезбедување податоци за приходите/даноците во случај на криза и природни катастрофи, имајќи ги предвид претходните случувања во Скопје и добрите практики препорачани за кое било владино ИТ решение.

Активност 1: обезбедување просторни услови за Центарот за опоравување од катастрофи и воспоставување Центар за опоравување од катастрофи за системот за УЈФ

Оваа активност се очекува да обезбеди непречено функционирање на даночниот и на царинскиот систем и на државните институции кои зависат од податоците и системите со кои раководат Управата за јавни приходи и Царинската управа, во случај на криза (катастрофи). Подобрување на квалитетот на услугите преку обезбедување непречени услуги за царинските и даночните постапки поддржани од ИКТ системи, и за

економските оператори и за обезбедување непречена комуникација со даночните обврзници, владата и други засегнати страни, претставува приоритет.

Поради сложените услови, утврдени и предвидени од страна на ЕУ, и имајќи ги предвид усвоените програми за понатамошен развој на ИТ системите во ЕУ до 2020 година, воведувањето бесхартиено работење (е-царина и е-даноци) при царинењето и оданочувањето, и подобрувањето на квалитетот на услугите што се целосно зависни од ИТ поддршка, претставува стратешка цел. Обезбедувајќи нивна постојана (24/7) достапност е од фундаментално значење. Во поглед на сè поголемата зависност на царинското и на даночното работење од информатичко-комуникациските технологии, консолидацијата и подобрената функционалност и интероперабилноста на различните царински и даночни ИТ системи, како и обезбедувањето нивно непречено функционирање и одржливост, претставува приоритет.

Во согласност со стандардите на ЕУ во оваа област, и имајќи ја предвид важноста и значењето на системите, чувствителноста и сопственоста на податоците со кои управуваат УЈП и Царинската управа и нивната размена со другите системи во ЕУ, обезбедувајќи заштита и чување копии на податоци, треба да се обезбеди сигурен ИТ систем на секундарна локација со кој ќе се овозможи непречено чување копии на податоци на клучните ИКТ системи или кој ќе обезбеди непречено функционирање на Управата за јавни приходи и на Царинската управа. Оваа активност ги вклучува следниве подактивности:

- развивање план за опоравување во случај на катастрофи, воспоставување Центар за опоравување од катастрофи за институциите вклучени во УЈФ со набавка и поставување ИТ опрема. Откако ќе се заврши овој процес, вработените во институциите-кориснички ќе се обучат и подготват за одржување непречено функционирање на ИКТ системите во случај на криза, како и за редовно одржување и управување со новиот Центар за опоравување од катастрофи. Подготовка и усвојување оперативни постапки и постапки за одржување, анализа на влијанието врз работниот процес, развој на стратегија за опоравување од катастрофи, планови за развој и одржување. Воведување методологија за обезбедување квалитет и техничка поддршка за воспоставување Центар за опоравување од катастрофи.

Спроведување

Година на завршување:	2022
Резултати:	воспоставен и функционален Центар за опоравување од катастрофи
Трошоци:	2 милиона евра
Одговорен субјект:	УЈП и ЦУРМ (со МФ)
Ризик:	<ul style="list-style-type: none"> • доцнење во исполнување на инфраструктурните потреби – простории во Националниот центар за опоравување од катастрофи • високо ниво на сложеност, поврзаност со други институции и проекти и зависност од моделот на финансирање • обезбедена ИПА поддршка

Приоритет 3: планирање и буџетирање

Цел

Одржување на целокупната фискална дисциплина на среден рок.

Целта на овој приоритет ќе се постигне преку следните мерки и активности:

- Мерка 1: зајакнато програмско буџетирање и подобрени информации за проектите**
- Активност 1: спроведување на предложениот пристап на програмско буџетирање
 - Активност 2: вршење Процена на управувањето со јавни инвестиции (во соработка со ММФ)
 - Активност 3: подобрување на информациите за проектите вклучени во Буџетот
- Мерка 2: подобрување на среднорочното буџетско планирање**
- Активност 1: воведување сеопфатна Среднорочна буџетска рамка (СБР) и поврзување на подготовката на ПЕР со неа
 - Активност 2: зајакнување на алатките за буџетско проектирање (воведување на основното сценарио, нови иницијативи)
 - Активност 3: надградени капацитети на вработените во МФ и на буџетските корисници за нововведените алатки и процес на планирање
- Мерка 3: ревидиран Закон за буџетите во согласност со подобрувањата на системот за УЈФ**
- Активност 1: подготовка и усвојување нов/ревидиран Закон за буџетите
- Мерка 4: обезбедување соодветен ИТ систем за поддршка за процесот на подготовка на Буџетот**
- Активност 1: подобрување на ИТ системот/софтверот за поддршка на процесот на подготовка на Буџетот
- Мерка 5: развиени капацитети за компилација на табелите за прекумерен дефицит на секторот Држава**
- Активност 1: зајакнување на човечките капацитети кои ќе го носат товарот на спроведување на планираните активности
 - Активност 2: развивање методолошко знаење за подготовка на табелите за прекумерен дефицит на секторот Држава
 - Активност 3: подготовка на ЕСС 2010 (ESA 2010) врз основа на методологија за пресметка на табели за прекумерен дефицит на секторот Држава

Резултат

- V) фискална консолидација на среден рок.
- VI) распределбата на ресурсите е заснована на програмите, а програмските показатели се вклучени.
- VII) СБР е веродостоен водич за идната распределба на буџетските средства за секој буџетски корисник
- VIII) изградени капацитети за подготовка на табели за прекумерен дефицит на секторот Држава

Показатели за резултати

- V) намалување на буџетскиот дефицит како % од претходната година
- VI) учество на прва линија буџетски корисници, што обезбедуваат сеопфатни информации за остварувањето и програмски показатели во рамки на нивните годишни буџетски барања
- VII) % на отстапување помеѓу годишниот Буџет за N+1 година и проекциите во СБР за N година
- VIII) % на отстапување помеѓу годишниот Буџет за N+2 година и проекциите во СБР за N година

- IX) подготовка на табели за прекумерен дефицит на секторот Држава во согласност со ECC 2010 (ESA 2010)

ПЗМ1: зајакнато програмско буџетирање и подобри информации за проектите

Цел на мерката

Програмското буџетирање ќе им овозможи на буџетските корисници да управуваат со своите буџети во согласност со политиките и приоритетите на нивните институции.

Унифицирање на пристапите за процена и избор на предлозите за проекти за јавни инвестиции и подобрување на организациските аспекти со цел потранспарентно спроведување на проектите.

Повикување на наоди од надворешни процену:

ПЈРФО (PEFA)	<p>Некои министерства подготвија развојни стратегии во смисла на воведување програмско буџетирање, но тие не се усогласени со МФ, додека при планирањето на јавните инвестиции не се доследно земени предвид целосните импликации од тековните расходи во текот на траењето на инвестициите.</p> <p>Годишниот Буџет се подготвува според организационата, економската, функционалната и субфункционалната класификација и извршувањето се прикажува по истите класификации. Исто така развиени се и програмски класификации. – Оценка А – ПУ 5</p> <p>ПУ 12 – Повеќегодишно прикажување во фискално планирање, политика на расходи и буџетирање – Оценка В+</p> <ul style="list-style-type: none"> - Во некои министерства се подготвени секторски стратегии/развојни програми, но тие не се конзистентни со целокупната фискална рамка. (Во развојниот дел на Буџетот се прикажуваат идни процени за проектите за две последователни години во однос на буџетската година. Тие сè уште не произлегуваат од секторските развојни стратегии насочени кон јасни цели на политиките и одобрени од страна на Владата како целина). - Некои инвестициски одлуки содржат слаба поврзаност со секторските стратегии. <p>ПУ – 11 Управување со јавни инвестиции – нова методологија Оценка В</p> <ul style="list-style-type: none"> - Примена на објективна економска анализа Оценка В – За највисоката оценка во врска со ова потребно е да се проценат сите големи капитални инвестиции во согласност со економската анализа како што е наведено во утврдените национални насоки, и потребно е оваа анализа да биде потврдена од субјектот кој не е ресорното министерство или агенција. Не се донесени општоприменливи правила за процена на инвестициските проекти, и не се воспоставени постапки со кои се обезбедува дека економската анализа за секој проект е потврдена од тело кое не е ресорната институција. - Трошоци во текот на траењето на проектот – Оценка Г За највисоката оценка во врска со ова потребно е да се воспостават регулативи или упатства со кои се пропишува дека трошоците во текот на траењето на проектот (вклучувајќи ги и последователните тековни трошоци што ќе настанат во текот на работењето или користењето на средствата) се вклучени во плановите доставени за секој инвестициски проект. Не се воспоставени регулативи или упатства со кои се обезбедува дека трошоците во текот на траењето на проектот што настануваат при работењето или користењето нови средства се целосно земени предвид во инвестициските одлуки. - Следење и известување за проектот – Оценка Г Иако не постојат консолидирани бази на податоци за одобрени проекти кои ќе овозможат напредокот, физички и финансиски, при нивното спроведување редовно да се следи од едно централно место, институциите што ги финансираат крупните инвестиции имаат аранжмани кои овозможуваат раководството на поединечни проекти редовно да го следи напредокот.
ППРУ (SIGMA):	<p>Одобрените средства во Буџетот се сеопфатни и опфаќаат програми, како и буџетски корисници. Во Буџетот е вклучен опис на новите владини политики, но не ги содржи фискалните ефекти од нив. Показателите за резултатите се прикажани за секој буџетски корисник, но тие не може да се користат за следење на учиното на буџетскиот корисник.</p>
ММФ:	<p>Во неодамнешниот извештај на ММФ е наведено дека економското и социјалното влијание на јавните инвестиции во голема мера зависи од нивната ефикасност (ММФ, 2015 година). Студијата спроведена од страна на Ера Дабла-Норис и др. во 2011 година покажува дека Македонија се рангира некаде на средината меѓу 31 земја со среден доход во поглед на ефикасноста на јавните инвестиции. Кога одблизу би се погледнале индексите за ефикасност на јавните инвестиции – главно процена, избор, управување и евалуација на проекти – би се видело дека фазата на процена на проектите во Македонија најмногу заостанува во споредба со другите земји со средно ниво на приходи.</p>

СБ:	<p>2.27. Владата треба да идентификува начини за градење капацитет за управување со инвестиции во МФ и ресорните министерства. Неодамнешниот пад на квалитетот на јавните инвестиции предизвика загриженост во врска со применетите критериуми за избор. Буџетските корисници треба да имаат придобивки од подобрен капацитет за анализирање и утврдување приоритети во врска со јавни инвестиции, со цел поголемо внимание да се посвети на социјално-економскиот аспект на инвестициите. Идеално, треба да се насочат дополнителни средства за подготовка на проекти и да се земат предвид при распределба на средствата за инвестиции, така што капацитетот на вработените во институциите кои ја следат реализацијата на големи јавни инвестиции, како што е функцијата на МФ за контрола, да е сразмерен на таа функција. Треба да се земе предвид потребата од дополнителни практички насоки и обука за аналитички техники.</p> <p>Една од краткорочните мерки предложена во Извештајот е зајакнување на управувањето со капитални инвестиции и давање приоритет на инвестициските проекти со висок економски поврат, а среднорочна мерка е поврзување на проектите за капитални инвестиции со Среднорочната фискална стратегија и годишниот Буџет и давање приоритет на инвестициски проекти врз основа на економските и социјалните придобивки.</p>
ЕУ:	<p>Извештај на ЕУ за напредок на земјата за 2016 година – давање приоритет на јавните инвестиции во согласност со јасните цели на политиките и идентификување на потребите на кои соодветствуваат. Зголемување на транспарентноста на критериумите за избор на инвестициите и за нивното влијание врз економскиот раст и во фискалната сфера.</p>
Други:	<p>Нацрт-заеднички заклучоци од Економскиот и финансискиот дијалог помеѓу ЕУ и земјите од западен Балкан и Турција: Препорака за Македонија</p> <p>- давање приоритет на јавните инвестиции според јасните цели на политиките. Зголемување на транспарентноста на критериумите за избор на инвестициите и за нивното влијание врз економскиот раст и во фискалната сфера.</p>

Контекст/Позадина

Во согласност со Законот за буџетите, одобрените средства расчленети по буџетски корисник и утврдените цели поврзани со финансирање на тековните, капиталните и други расходи на буџетските корисници и нивните единки корисници за извршување на активностите се прикажани како програми и потпрограми. Програмите (буџетски, владини и развојни) во принцип ги дефинираат буџетските корисници и во нив не се рефлектираат сродните активности насочени кон остварување конкретна цел. Со оглед на тоа што програмите не се пропишани со подзаконски акт и не се соодветно дефинирани, тие често се менуваат (едногодишни проекти се прикажуваат како програми), што резултира во реален проблем за континуирано следење и споредба помеѓу програмите по години и постигнатите резултати од нив. Во исто време, кога има недефинирана програмска класификација, воспоставувањето систем за дефинирање и следење на програмските показатели и резултатите од користењето на буџетските средства претставува проблем.

Активност 1: спроведување на предложениот пристап на програмско буџетирање

Врз основа на податоците за новата програмска структура на Буџетот, развиените постапки за дефинирање, следење и известување за програмските показатели од твининг проектот „Зајакнување на среднорочното буџетирање за ефективно управување со јавни финансии“, МФ треба да започне со спроведување на предложениот пристап на програмско буџетирање. Проектните активности се насочени кон дефинирање структура за сеопфатно програмско буџетирање. Ова вклучува развивање и дефинирање структура на програми и потпрограми со клучни резултати од нив. Оваа активност ги вклучува следниве подактивности:

- зајакнување на капацитетите на Министерството за финансии и буџетските корисници за соодветно спроведување на буџетските програми;
- анализа на процесот, следење и контрола на програмското буџетирање;
- идентификување препораки за подобрување на Буџетот заснован на програми.

Активност 2: вршење Процена на управувањето со јавни инвестиции (во соработка со ММФ)

Новата рамка на Процената на управување со јавни инвестиции (ПУЈИ (PIMA)) на ММФ им помага на земјите да го евалуираат квалитетот на нивните практики за управување со јавни инвестиции. Со ПУЈИ (PIMA) се врши процена на 15 институции кои ги донесуваат одлуките во трите главни фази од циклусот на јавни инвестиции.

- планирање одржливи инвестиции во јавниот сектор;

- распределба на инвестиции на вистинските сектори и проекти;
- навремено спроведување на проектите во рамки на Буџетот.

Со ПУЈИ (PIMA) се обезбедува најсеопфатна дијагностичка анализа на системот за управување со јавни финансии во земјата. Во рамките на оваа активност, наодите од процената се дадени во концизен извештај. Во извештајот се проценува ефикасноста на јавните инвестиции во земјата, се прикажуваат предностите и слабостите на односните институции и се даваат практични препораки со цел подобрување на ефикасноста и ефектот на јавните инвестиции. Оваа активност ги вклучува следниве подактивности:

- ангажирање на тимот за проценка;
- состаноци и соработка со сите релевантни институции;
- обезбедување податоци и документи.

Активност 3: подобрување на информациите за проектите вклучени во Буџетот

Врз основа на Извештајот за ПУЈИ (PIMA) ќе се процени ефикасноста на јавните инвестиции во земјата, ќе се прикажат предностите и слабостите на односните институции и ќе се дадат практични препораки со цел подобрување на ефикасноста, како и на информациите за проектите вклучени во Буџетот. Оваа активност ги вклучува следниве подактивности:

- анализа на препораките дадени во Извештајот;
- подготовка на план за спроведување на препораките на краток и на среден рок;
- јасно утврдување кој ќе биде одговорен за отстранување на слабостите;
- зајакнување на капацитетите на Министерството за финансии и релевантните институции.

Спроведување

Година на завршување:	2019
Резултати:	Извештај за ПУЈИ (PIMA)
Трошоци:	Извештајот за ПУЈИ ќе се подготви со ТП – 300.000 евра
Одговорен субјект:	Сектор за буџет и фондови
Ризик:	ограничено знаење на вработените кај буџетските корисници

ПЗМ2: подобрување на среднорочното буџетско планирање

Цел на мерката

Веродостојни буџетски проекции усогласени со потребите за процесот на среднорочно буџетско планирање. СБР е веродостоен водич за идната распределба на буџетски средства за секој буџетски корисник.

Повикување на наоди од надворешни процену:

ПЈРФО (PEFA)	<p>Подготвувањето на Буџетот е регулиран процес, и Националното собрание редовно ги одобрува сите буџети пред почетокот на новата фискална година. Но, Фискалната стратегија не секогаш е одобрена од страна на Владата пред доставувањето на Буџетскиот циркулар со кој се бара од буџетските корисници да достават предлог-буџетски барања, и лимитите во чии рамки МФ бара од буџетските корисници да работат не се претходно одобрени од Владата. На среден рок, иако Владата ги објавува збирните проекции за приходите и расходите за следните три години, а од министерствата и останатите буџетски корисници се бара да подготват идни планови за овој период, не е изработена консолидирана среднорочна буџетска рамка во која се вклопени плановите на буџетските корисници во рамки на целосниот пакет на расположливи ресурси кои се предвидени во Фискалната стратегија.</p> <p>ПУ-1 Вкупно расходи споредено со првично одобрениот Буџет (Оценка Б). Способноста да се реализираат буџетираниот расходи е важен фактор за поддржување на способноста на Владата да ги испорача јавните услуги за годината, на начин на кој се искажани во политиките. Кредибилитетот на буџетот подразбира дека остварените буџетски расходи се приближно до првично одобрените буџети, а за тоа е потребно да се има воспоставено соодветна фискална дисциплина.</p> <p>ПУ-12 - Повеќегодишно прикажување во фискално планирање, политика на расходи и буџетирање</p>
--------------	--

	<p>(Оценка В+) Фискалната стратегија вклучува тригодишни фискални проекции на годишна основа. Проекциите за приходите или расходите не се расчленуваат по некоја класификација. Не постојат директна и транспарентна поврзаност помеѓу макро-фискалната рамка и последователната буџетска распределба на средствата. Идните процени за проектите за две последователни години во однос на буџетската година се прикажани во развојниот дел на Буџетот. Тие сè уште не произлегуваат од секторските развојни стратегии насочени кон јасни цели на политиките и одобрени од страна на владата како целина.</p> <p>ПУ-14 –Веродостојна фискална стратегија (Оценка Б). За висок рејтинг потребно е да се подготви среднорочен буџет врз основа на макроекономски проекции што го оценуваат влијанието на ризиците врз фискалните варијабли (приходи, расходи и долг) од макроекономското окружување, и земаат предвид песимистички и оптимистички сценарија. Во случајот на Македонија се подготвува само годишен буџет, а алтернативните сценарија не се земаат предвид во проекциите, кои пак ги земаат предвид само ризиците по одржливоста на долгот.</p> <p>ПУ-16 - Буџетирање на расходите на среден рок (Оценка Г+) Како што е посочено во врска со ПУ-12(iii) во главниот извештај, некои буџетски корисници подготвуваат секторски стратегии, вклучувајќи ги и проекциите за тековни и капитални расходи, кои се земени предвид при подготовката на последователните буџетски барања. Подготвена е само рамка со користење на пристапот одгоре-надолу: сè уште не е направен обид да се подготви среднорочна буџетска рамка со која се усогласуваат детални бројки со користење на пристапот оддолу-нагоре со целокупната рамка со користење на пристапот одгоре-надолу. За висок рејтинг потребно е да постои јасна поврзаност помеѓу износите проектирани во секторските стратегии за расходи во годината што следи по буџетската година и последователните проекции на расходите кога годината ќе стане буџетска година. Не постои целосна усогласеност помеѓу пристапите одгоре-надолу и оддолу-нагоре во среднорочното фискално планирање.</p>
ППРУ (SIGMA):	<p>Индекс за ефективност на СБР – Оценка 2. Показателите ја потврдуваат потребата од подобрување на документите за среднорочно буџетско планирање. Фискалната стратегија за периодот 2015 – 2017 година не ги исполнува условите во Директивата за буџетска рамка на ЕУ. Во 2014 година, Владата ја усвои Стратегијата три месеци по законски утврдениот рок. Поврзаноста со плановите за секторски политики не е прикажана, иако постоењето стратешки развојни планови за сите министерства обезбедува добар потенцијал за поврзување на планирањето на секторските политики со среднорочното финансиско планирање.</p> <p>Клучни препораки</p> <ul style="list-style-type: none"> - МФ треба детално да ги прегледа предлозите на буџетските корисници со цел да утврди пореални проекции за приходи и расходи, особено во врска со донираните средства, на тој начин обезбедувајќи пореална и веродостојна слика за расположливите буџетски средства. - МФ треба да објавува макроекономски и фискални проекции двапати годишно пред, и независно од, Фискалната стратегија и Предлог-буџетот доставен до Владата. - МФ треба да обезбеди дополнителни информации за релевантни активности во самиот Предлог-буџет (на пример, трошоци и придобивки од новите владини политики, непредвидени обврски и долгорочни проекции за приходите и расходите во клучните сектори). - МФ треба да воспостави расходни лимити специфични за секторот (на пример, за секое министерство) во Фискалната стратегија со цел да се зголеми транспарентноста во планирањето на средствата и да се дадат насоки за подготовка на годишниот буџет. Треба да се земат предвид и секторските лимити за помал број буџетски корисници, овозможувајќи им на ресорните министерства да го насочат планирањето на Буџетот во тие сектори.

ММФ:	<p>Владата на Македонија првпат ја вовеле Среднорочната фискална стратегија (СФС) во 2005 година. Таа содржи проекции за макроекономски и фискални параметри на ниво на општа влада, расчленета по главни буџетски корисници – централна власт, фондови и локална власт. Иако СФС содржи информации за владината политика и цели за одредена буџетска година, не постои усогласеност со проекциите од претходната година ниту пак со реализацијата. Отсуството на усогласеност го поткопува кредибилитетот на процесот на среднорочно фискално планирање, и ќе треба да се земе предвид како дел од акцискиот план за спроведување на фискалните правила. Иако во СФС се содржани промените во фискалната политика на среден рок, трошоците за таквите промени сепак не се утврдени. Во СФС не се вклучени детални среднорочни буџетски процени за институциите од централната власт. Владата утврдува лимити за трошење заедно со нејзиниот годишен буџетски циркулар, иако не е јасно до кој степен ресорните министерства ги почитуваат овие лимити во нивните буџетски барања. Потребно е СФС да се унапреди заради ефективно насочување процесот на подготовка на Буџетот. Покрај погоре споменатото усогласување, овие подобрувања вклучуваат детална анализа на секторските/министерските буџети, поделени помеѓу тековни политики и нови иницијативи.</p> <p>Мерките што треба да се спроведат се следните: подобрување на кредибилитетот на СФС (системска процена на трошоците за сите нови мерки на политики, вклучувајќи ги инвестициите, и вклучување на тие трошоци во среднорочните проекции во СФС, проширување на деталите за среднорочните проекции на главните буџетски корисници, усвојување на СФС, со обврзувачки лимити за министерствата за буџетската година, пред почетокот на подготовка на Буџетот) и зајакнување на процесот на подготвување на Буџетот (зајакнување на капацитетите на ресорните министерства за подготвување стратешки планови со утврдени трошоци и за подготвување и управување со проекти за јавни инвестиции, зајакнување на аналитичкиот капацитет на Министерството за финансии во смисла на анализирање на буџетските барања на ресорните министерства и управување со програмата за јавни инвестиции и развивање методологија за одвојување на тековните политики од новите иницијативи во рамки на буџетските барања).</p>
СБ:	<p>СБ има предлог Владата да го земе предвид подобрувањето во следните области:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. вклучувањето на измените во макроекономската и фискалната политика што се очекуваат во текот на среднорочната рамка би придонело за подобрување на квалитетот на СФС. Пожелно е да се утврдат релевантните трошоци за овие мерки на политики; 2. вклучувањето на индикативните лимити кај единките корисници би придонело за подобрување на нивната улога во давање насоки во буџетските корисници; 3. треба повторно да се разгледа временската рамка за подготовка и објавување на СФС со цел таа да биде пофункционална во процесот на подготовка на Буџетот; 4. вклучувањето објаснување за таргетите во макроекономската и фискалната политика во споредба со претходната СФС би придонело за подобрување на кредибилитетот на документот.
ЕУ:	<p>Извештај на ЕУ за напредок на земјата за 2016 година – во согласност со препораките за ПЕР и со цел поддршка на долгорочниот раст, Македонија треба особено да посвети внимание на: - поддржување на фискалната консолидација преку идентификување конкретни мерки за приходи и расходи во насока на подобро таргетирање на расходите за трансфери и подобрување на јавните финансии во смисла на поддршка на растот, како и подобрување на фискалната транспарентност и капацитетот за планирање на Буџетот.</p> <p>Земјата треба особено да воспостави среднорочна буџетска рамка наредната година и да извести за заостанатите обврски со цел да се подобри фискалната дисциплина и транспарентност.</p> <p>Насока во политиката за ПЕР: „Подобрување на фискалната транспарентност и капацитетот за планирање на Буџетот преку брзо воведување среднорочна рамка за расходи; преку обезбедување повеќегодишни проекции за детални компоненти на приходите и расходите во среднорочната стратегија“.</p>

Контекст/Позадина

Законот за буџетите е основен правен акт со кој се регулира целокупниот буџетски процес, вклучувајќи ги главните учесници во буџетскиот процес, постапката за подготовка и усвојување на Буџетот, извршувањето на Буџетот и завршната сметка, управувањето со буџетската распределба на средства и подготовката на Среднорочната фискална стратегија.

Среднорочното планирање се отсликува преку Фискалната стратегија, која, во согласност со Законот, се усвојува за период од три години и со неа се предлагаат насоките и целите на фискалната политика, основните макроекономски проекции и показатели, се утврдуваат износите за главните категории проценети приходи и одобрени средства за тој период, како и проекциите за буџетскиот дефицит и долгот.

Проекциите во Фискалната стратегија се индикативни (променливи) и не се обврзувачки, што остава простор за нивно ревидирање секоја година. Во исто време, и покрај фактот дека Министерството за финансии ги утврдува лимитите за расходите на буџетските корисници,

најголем дел од буџетските корисници не се придржуваат на дадените лимити кога ги предлагаат нацрт-буџетите до Министерството за финансии.

Генерално, кога ги подготвуваат буџетските барања, буџетските корисници се водат од реализираните средства во претходните години, и не се посветува доволно внимание на меѓусебна поврзаност на секторските приоритети, планираните и преземените активности за следниот период со соодветно квантифицирање на потребните средства.

Тековниот процес на планирање на Буџетот не прави разлика помеѓу постојните (основните) задолжителни расходи и новите иницијативи.

Премин кон среднорочно планирање на расходите, подобрување на управувањето со јавни расходи и оттука и обврската за усвојување одлуки за спроведување програми и проекти кои би имале влијание на среден/долг рок, фактички ќе значи зајакнување и поврзување на постојниот буџетски систем со процесот на донесување одлуки за конкретни проекти.

Среднорочната рамка за расходи ќе биде насочена кон интегрирање на политиките со одлуките за распределба на средствата, во повеќегодишен контекст, со цел да се постигне подобра ефикасност при користењето јавни финансии и да се усвојат подобри одлуки за политики.

Оттука, подготовката на годишниот буџет треба, исто така, да биде усогласена со одредбите во среднорочната буџетска рамка.

Активност 1: воведување сеопфатна Среднорочна буџетска рамка (СБР) и поврзување на подготовката на ПЕР со неа

За подготвување на фискалната политика потребен е добро дефиниран процес, временска рамка, постапки и структура, така што на сите засегнати страни да им се појасни што треба да се случи и кога. Со неа се утврдува ефикасна рамка во процесот на донесување одлуки за политики.

Воведувањето сеопфатна Среднорочна буџетска рамка (СБР) е клучната алатка за планирање во насока на поврзување на среднорочните буџетски одлуки со оние што се утврдени за таргетите за дефицитот и долгот. Со неа, исто така, се обезбедува обврзувачка основа за подготовка на годишниот буџет.

Фискалната стратегија е клучниот инструмент за среднорочно буџетско планирање, вклучувајќи и процена на новите иницијативи за финансирање.

Во рамката е земен стратешки перспективен пристап со цел утврдување на приоритетите и распределба на средствата во повеќегодишно планирање на расходите. Креаторите на политиките треба да ги земат предвид секторите, програмите и проектите за да согледаат како може да се реструктурира трошењето со цел да бидат од најголема корист за утврдените цели на политиките.

Со воведување сеопфатна Среднорочна буџетска рамка (СБР) се подобрува квалитетот и стабилноста на фискалната политика и на процесот на донесување одлуки за Буџетот.

Оваа активност ги вклучува следниве подактивности:

- анализи на постојните податоци, документи, насоки и предлози обезбедени преку проектот на ИПА;
- зајакнување на планирањето на буџетските расходи;
- воведување Среднорочна буџетска рамка (СБР) во согласност со новите насоки.

Активност 2: зајакнување на алатките за буџетско проектирање (воведување на основното сценарио, нови иницијативи)

Веродостојно планирање на Буџетот на среден рок е од клучно значење во подготвувањето среднорочна фискална политика. Најпрво е потребно веродостојно основно сценарио на расходи на среден рок, така што ќе може да се проценат новите иницијативи за финансирање или можните намалувања на расходната страна.

Главниот фокус кај оваа активност е како среднорочните буџетски проекции да се подготват во две категории:

- основно сценарио на расходи (задолжителни/недискрециони трошоци);
- нови политики за финансирање (дискрециони трошоци/нови активности и мерки).

Активност 3: надградени капацитети на вработените во МФ и на буџетските корисници за нововведените алатки и процес на планирање

Целта на оваа активност е да се подобрат капацитетите на вработените во МФ и буџетските корисници во согласност со новите алатки, процесот на планирање на Буџетот и целокупната реформа на буџетскиот процес на среден рок. Целта е да ѝ се обезбеди доволно обука на секоја целна група, земајќи ги предвид нејзините потреби за обука. Обуките ќе бидат што е можно поориентирани кон практика.

Спроведување

Година на завршување:	2020 година
Резултати:	подобрен документ за Фискална стратегија врз основа на подобрена Среднорочна буџетска рамка
Трошоци:	Твининг/услуги, 1 милион евра, ИПА 2018 – финансирање од потенцијални донатори
Одговорен субјект:	Сектор за буџет и фондови
Ризик:	недоволен капацитет на човечките ресурси кај прва линија буџетски корисници

ПЗМЗ: ревидиран Закон за буџетите во согласност со подобрувањата на системот за УЈФ

Цел на мерката

Ревидираниот Закон за буџетите/новиот закон треба да биде во согласност со подобрувањата на системот за УЈФ, со цел обезбедување рамка за водење здрава, предвидлива и одржлива фискална политика и зголемување на буџетската дисциплина и одговорност.

Повикување на наоди од надворешни процени:

ПЈРФО (PEFA)	Во Законот за буџетите е дадена детална рамка за буџетскиот процес. ПУ-27 – Контрола врз Буџетот од страна на законодавната власт – Оценка Г+ Со критериумите во ПЈРФО (PEFA) се бара да се земе предвид дали со расправата во законодавниот дом се опфатени и фискалните политики, среднорочната фискална рамка и среднорочните приоритети, како и деталите поврзани со приходите и расходите. Покрај Законот за буџетите, во Собранието се расправа и за Фискалната стратегија на Владата. Расправата во Комисијата за финансирање и буџет и во другите засегнати секторски комисии е фокусирана на наредната година и не се проширува на среднорочната фискална рамка и среднорочните приоритети.
ППРУ (SIGMA):	Процесот на подготовка на годишниот Буџет е утврден во Законот за буџетите, но поврзаноста помеѓу Фискалната стратегија и стратешките планови на буџетските корисници останува нејасна во Законот за буџетите. Со постојното законодавство се опфаќаат аспекти на добра практика на буџетирање, вклучувајќи ја и улогата на Собранието, иако времето предвидено за расправа за Буџетот во Собранието е ограничено.
ММФ:	Изменете ја законската рамка за УЈФ со цел да се поддржат фискалните правила. Ревидирајте ги постојните одредби со цел да се зајакне СФС, да се подобри процесот на подготвување буџет и да се зајакнат контролите врз расходите.
СБ:	Буџетот содржи значителен број фискални информации, но сепак има простор за натамошно подобрување. Една од препорачаните краткорочни мерки во областа на УЈФ е преглед и ревидирање на Законот за буџетите.

Контекст/Позадина

Законот за буџетите ја дава рамката во која се дефинира системот за управување со јавни финансии во Македонија – тој е главниот закон со кој се дефинира опфатот на централната власт и на општата влада во земјата. Законот за буџетите е основен правен акт со кој се регулира целокупниот буџетски процес, вклучувајќи ги главните учесници во буџетскиот процес, постапката за подготовка и усвојување на Буџетот, извршувањето на Буџетот и завршната сметка, управувањето со буџетските распределби на средствата и подготовката на Среднорочната фискална стратегија.

Активност 1: подготовка и усвојување на нов/ревидиран Закон за буџетите

Во поглед на успешно спроведување на претходно споменатите активности кај овој приоритет, потребата програмската структура на Буџетот и сеопфатната среднорочна рамка за планирање на Буџетот да се вклучат во закон, подготовката на годишниот Буџет да е во согласност со одредбите од среднорочната буџетска рамка, прашањата поврзани со транспарентноста да се вклучат во законска рамка, се јавува како неопходност, која треба да се реализира или преку измена на постојниот Закон за буџетите или преку подготвување целосно ново законско решение.

Оваа активност се однесува на анализирање на документацијата за Предлог закон за буџетите обезбедена преку твининг проектот од ИПА 2011, консултации со релевантните сектори во МФ за дадените предлози, подготовка на нов/ревидиран Закон за буџетите и негово усвојување. Оваа активност ги вклучува следниве подактивности:

- анализи на постојните податоци, документи и предлози обезбедени преку твининг проектот од ИПА 2011;
- подготовка на нов/ревидиран Закон за буџетите;
- консултации со сите релевантни сектори во МФ;
- усвојување нов/ревидиран Закон за буџетите.

Спроведување

Година на завршување:	2018
Резултати:	нов Закон за буџетите
Трошоци:	нема, освен времето потребно за подготовка на Законот
Одговорен субјект:	Сектор за буџет и фондови
Ризик:	неусвојување на Законот (законско решение) од страна на Собранието

ПЗМ4: обезбедување соодветен ИТ систем за поддршка за процесот на подготовка на Буџетот**Цел на мерката**

Обезбедување ИТ поддршка за процесот на подготовка на Буџетот

Повикување на наоди од надворешни процени:

ПЈРФО (PEFA)	Исто така согледани се и потребите за замена на постојните ИТ системи за буџет и трезор со интегриран Информатички систем за управување со финансии и за развивање нов интегриран систем кој ќе ги замени постојните ИТ системи кои го опфаќаат секој вид данок.
--------------	--

СБ:	Всушност, развивањето и надградбата на сите информатички системи во смисла на зголемување на ефикасноста на работните процеси е стратешка цел на Министерството за финансии (МФ). Како дел од овој процес на обновување, Владата треба внимателно да ги разгледа достапните опции за интегрирање на постојните ИТ системи кои се прилично фрагментирани. Бидејќи Владата планира да ги зголеми јавните инвестиции, посебна важност треба да му се даде на управувањето со јавни инвестиции. Посеопфатни и детални анализи, особено на управувањето со готовина, управувањето со јавни инвестиции и ИТ системи би можеле да бидат корисен инпут за која било програма за реформа на УЈФ.
-----	---

Контекст/Позадина

Постојниот софтвер за е-буџет се состои од следните модули: регистри (табели со класификации), буџетски циклус, буџети, известување и администрација на корисници. Софтверот се користи за подготовка на буџетот на прва линија буџетски корисници од централната власт и Фондовите. Задачата на прва линија буџетски корисници е да ги собираат буџетските барања од своите институции – единки корисници, да подготват консолидирани предлози и да ги достават до Секторот за буџет и фондови.

Модулот е-буџет, исто така, се користи за флексибилност на Буџетот; тоа значи подготовка на прераспределба и проширување на средствата кај буџетските корисници во согласност со Законот.

Активност 1: подобрување на ИТ системот/софтверот за поддршка на процесот на подготовка на Буџетот

Подобрување на ИТ системот/софтверот за поддршка на процесот на подготовка на Буџетот ќе биде дел од интегрираниот информатички систем за управување со јавни финансии. Овој нов модул треба да се усогласи со сите претходни активности и мерки спроведени во буџетската и фискалната област. Според предлозите дадени од експертите, со измените треба да се воведат циклус на среднорочна (буџетска) расходна рамка со лимити за трошење, вклученост на прва линија буџетски корисници и единките корисници во софтверот за подготовка на Буџетот, како и буџетирање по програми и потпрограми. Оваа активност ги вклучува следниве подактивности:

- воведување нов правилник во согласност со новите постапки за работење;
- градење капацитети/обуки за користење на софтверот;
- буџетските корисници треба да се обучат за да ги разберат начелата на програмското буџетирање и да ги користат софтверските алатки за подготовка на Буџетот.

Спроведување

Година на завршување:	2020
Резултати:	<ul style="list-style-type: none"> • нов софтвер за планирање на Буџетот • нов правилник во согласност со новите постапки за работење
Трошоци:	трошоците за оваа мерка ќе се прикажат во приоритет 4, како вкупен трошок за новиот ИСУФ
Одговорен субјект:	Сектор за буџет и фондови
Ризик:	ризикот за спроведување на резултатите од проектот е степенот до кој сегашната Влада, и странските донатори, се подготвени да распределат доволно средства за финансирање на новиот систем.

ПЗМ5: развиени капацитети за компилација на табелите за прекумерен дефицит на секторот Држава

Цел на мерката

Подготовка на табелите за прекумерен дефицит на сектор Држава во согласност со ECC 2010 (ESA 2010).

Повикување на наоди од надворешни процену:

ЕУ:	Земјата треба особено да испрати цел комплет табели за прекумерен дефицит (ППД) на сектор Држава до Еуростат. Табелите за прекумерен дефицит на сектор Држава се само делумно испратени, а финансиските сметки сè уште не се подготвени.
-----	--

Контекст/Позадина

Во врска со табелите за прекумерен дефицит на сектор Држава, ДЗС и МФ започнаа соработка за подготовка на табели за прекумерен дефицит на сектор Држава. Во април 2016 година, до Еуростат беа доставени табелите 1 и 2 беа испратени за 2012 и 2013 година. Податоците беа експериментални и беа подготвени во согласност со ЕСС 95 (ESA 95). Во наредниот период се очекува да се интензивира и соработката со Народна банка, бидејќи таа е одговорна за финансиските сметки. Исто така, треба да се консолидираат финансиските и нефинансиските сметки. Сите вклучени институции треба да вложат повеќе напори со цел да се обезбедат квалитетни табели за прекумерен дефицит на сектор Држава.

Активност 1: зајакнување на човечките капацитети кои ќе го носат товарот на спроведување на планираните активности

Активностите во врска со изготвување табели за прекумерен дефицит на сектор Држава се поврзани со област чие развивање во ДЗС е на самиот почеток. За оваа цел, од голема важност ќе биде ДЗС пред сè да ги зајакне човечките капацитети во самата институција преку ангажирање нов персонал, како и преку обуки, за да може да се работи на овие активности и да се постигнат планираните резултати.

Активност 2: развивање методолошко знаење за подготовка на табелите за прекумерен дефицит на секторот Држава

Табелите за прекумерен дефицит на сектор Држава се заедничка одговорност на ДЗС, Министерството за финансии и Народна банка на Република Македонија врз основа на основана работна група. Во врска со дефицитот на државата, податоците се дадени на готовинска основа и се обезбедени од Министерството за финансии (Сектор трезор), како и од Централниот регистар и Народна банка на Република Македонија, за потребите на табелите за прекумерен дефицит на сектор Држава. За да се подготват податоци за инвестиции се користат статистички истражувања. ДЗС го составува нето позајмување/нето задолжување на државата на готовинска основа. Поради заедничките активности поврзани со оваа област, развивањето методолошко знаење за подготовка на табели за прекумерен дефицит на сектор Држава ќе биде неопходно за сите релевантни институции вклучени во активностите.

Активност 3: подготовка на ЕСС 2010 (ESA 2010) врз основа на методологија за пресметка на табели за прекумерен дефицит на секторот Држава

ДЗС треба да подготви методологија за пресметка на табели за прекумерен дефицит на сектор Држава во согласност со ЕСС 2010 (ESA 2010). Со оваа методологија за пресметка на табели за прекумерен дефицит на сектор Држава детално и сеопфатно се претставуваат методите, постапките и изворите што ги користат вработените за компилација на податоци за дефицитот и долгот и сметките на сектор Држава. Преку оваа активност ДЗС треба да подготви методологија за пресметка на табели за прекумерен дефицит на сектор Држава врз основа на моментално достапни информации, користејќи го образецот за методологијата за пресметка на табели за прекумерен дефицит на сектор Држава кој е достапен од Еуростат.

Спроведување

Година на завршување:	2021
Резултати:	табели за прекумерен дефицит на секторот Држава
Трошоци:	Активностите ќе се спроведуваат и финансираат во рамките на Секторскиот плански документ и Акцискиот документ за реформа во

	јавната администрација и статистика. Нивното спроведување е поврзано со активностите што треба да се спроведат во рамките на оваа Програма.
Одговорен субјект:	Државен завод за статистика
Ризик:	<ul style="list-style-type: none">• недоволен број на персонал• несоодветни експерти

Приоритет 4 - извршување на Буџетот

Цел

Подобрена ефикасност при извршување на Буџетот и зајакнување на финансиската дисциплина.

Целта на приоритетот – извршување на Буџетот ќе се постигне преку следните мерки и активности:

- Мерка 1: спроведување нов информатички систем за управување со финансии (ИСУФ)**
- Активност 1: воведување ИБАН (IBAN) сметки
 - Активност 2: електронско евидентирање на преземените обврски, фактури и финансиски планови
 - Активност 3: воведување модул за побарувања и модул за планирање ликвидност
 - Активност 4: управување со плаќања по основ на присилна наплата
 - Активност 5: воведување Главна книга
 - Активност 6: воведување подготовка на извештаи која е лесна за користење
 - Активност 7: воведување модул на основни средства
- Мерка 2: зајакнување на контролата врз обврските**
- Активност 1: подготовка на извештај за навремено внесување податоци за преземените обврски
- Мерка 3: зајакнување на управувањето со долг**
- Активност 1: ревидирање на законските прописи за долг
 - Активност 2: подготовка на Стратегија за управување со долг како посебен документ
 - Активност 3: дополнување на постојните показатели за ризик со ризик од рефинансирање и ризик од промена на каматни стапки
 - Активност 4: зајакнување на човечките капацитети
 - Активност 5: подобрување на рамката на среднорочната Стратегија за управување со долг и координација со анализата за одржливост на долгот
 - Активност 6: подобрување на ИТ системот/софтверот за поддршка на процесот на управување со долг
 - Активност 7: зајакнување на управувањето со странска помош
- Мерка 4: зајакнување на системот за јавни набавки**
- Активност 1: преиспитување (ревидирање) на мандатот и одговорностите на институциите вклучени во системот за јавни набавки
 - Активност 2: усогласување на законската рамка за јавни набавки со законодавството на ЕУ
 - Активност 3: институционално зајакнување на системот за јавни набавки, вклучувајќи ја и правната заштита
 - Активност 4: воведување систем за е-жалби
 - Активност 5: развивање извештаи што се однесуваат на интегритетот со показатели на успешност на јавните набавки и (антикорупциски) „црвени знаменца“
 - Активност 6: воведување обврска за објавување на годишните планови за јавни набавки
 - Активност 7: објавување на склучените договори за јавни набавки и нивните анекси
 - Активност 8: е-пазар за набавки од мала вредност и е-каталози
- Мерка 5: ефективен систем за ЈПП и концесии**
- Активност 1: воспоставување/надградување/унифицирање и објавување регистар за ЈПП
 - Активност 2: воспоставување/надградување/унифицирање и објавување регистар за концесии
 - Активност 3: усогласување на законодавството со соодветното законодавство на ЕУ
- Мерка 6: изготвување сметки на општа влада во согласност со ЕСС 2010 (ЕСА 2010) и нивна достапност за креаторите на политики**
- Активност 1: зајакнување на човечките капацитети кои ќе го носат товарот на спроведување на планираните активности
 - Активност 2: процена на достапноста и квалитетот на податоците потребни за подготвување владина финансиска статистика на квартална основа
 - Активност 3: развивање капацитет за спроведување методологија за пресметка на сметките на општа влада

- Активност 4: сеопфатно, навремено и веродостојно известување за сметките на општа влада на квартална основа
- Активност 5: пресметка на сметките на општа влада на квартална основа
- Активност 6: сметките на општа влада на квартална основа да им бидат достапни на корисниците

Мерка 7: зајакнување на услугите во областа на статистиката

- Активност 1: развивање текстуална содржина на статистичките известување и други публикации на начини на кои би се олеснила и поттикнала нивната употреба од поширок круг корисници
- Активност 2: развивање интерактивни алатки и апликации за визуелизација на податоци со цел да се промовира брз и едноставен преглед на презентираниите статистички податоци
- Активност 3: зајакнат капацитет за користење стандардни ИТ алатки за обработка на податоците од истражување
- Активност 4: техничка помош за дефинирање на деловните услови за различни делови од реструктурираниот ИТ систем за креирање статистички податоци
- Активност 5: ангажирање надворешни соработници за развивање, одржување и поддршка на софтвер за ИТ системот
- Активност 6: акти за организација и систематизација со кои ќе се поддржи реструктурираното окружување за креирање податоци
- Активност 7: надградба на ИТ инфраструктурата (хардвер и софтвер) и ставање во употреба, одржување и поддршка на новиот ИТ систем
- Активност 8: зајакнување на човечките капацитети (број на персонал и вештини) кои ќе го носат товарот на спроведување на планираните активности

Резултат

- IX) подобрена ефикасност при извршување на Буџетот
- X) зајакната финансиска дисциплина, контрола и транспарентност преку подобрена внатрешна ревизија, ФУК и систем за јавни набавки усогласен со законодавството на ЕУ
- XI) зголемена усогласеност на законите со ЕУ, ефикасност и транспарентност на системот за јавни набавки
- XII) макроекономски показатели усогласени со ЕУ, кои им служат на потребите на креаторите на политики
- XIII) изготвени сметки на општа влада на квартална основа
- XIV) стандардизација на статистичките работни процеси врз основа на реструктуриран ИТ систем за креирање статистички податоци

Показатели за резултати

- IX) воведување нови модули
- IX) Процент на буџетски корисници електронски поврзани со новиот ИТ систем
- X) степен на усогласеност на ЗЈН со законодавството на ЕУ и Директивите
- X) процент на прва линија буџетски корисници ревидирани од ДЗР со утврдени нерегуларности за неусогласеност со прописите за јавни набавки
- X) сооднос на решени и примени жалби
- XI) степен на користење модерни техники и методи за јавни набавки (е-пазар за набавки од мала вредност и е-каталози)
- XI) процент на одбиени жалби од ДКЖЈН
- XI) Процент на жалби поднесени електронски преку системот за е-жалби (+ нагорен тренд)
- XII) Процент на достапни макроекономски показатели усогласени со ЕУ
- XIII) Процент на подготвени показатели
- XIV) Процент на статистички процеси опфатени со реструктурираниот ИТ систем за креирање статистички податоци

П4М1: спроведување нов информатички систем за управување со финансии (ИСУФ)

Цел на мерката

Спроведување современ интегриран информатички систем за управување со јавни финансии, со цел подобрување на ефикасноста на работните процеси. Целта е да се трансформираат постојните системи за управување со јавни финансии (УЈФ), кои во моментот се прилично независни едни од други и се системски неповрзани, во интегриран модерен информатички систем за управување со финансии, со кој може да се задоволат барањата во модерниот свет.

Повикување на наоди од надворешни процени:

ПЈРФО (PEFA)	<p>ПУ-4 Состојба и следење на реализацијата на неподмирени обврски (Г+) Иако годишните завршни сметки, кои секој буџетски корисник ги поднесува до Централниот регистар на РМ, содржат детали за финансиските обврски, вклучувајќи ги и неподмирени обврски, сепак овие информации не се консолидирани.</p> <p>ПУ-24 Квалитет и навременост на извештаите за Буџетот во текот на годината. Имено, во согласност со ПУ-24 (Квалитет и навременост на извештаите за Буџетот во текот на годината), иако има месечни извештаи подготвени и објавени на веб-страницата на МФ кои содржат податоци за плаќањата, всушност не постојат информации за степенот на доспеани, а неплатени обврски.</p>
--------------	---

Активност 1: воведување ИБАН (IBAN) сметки

Потсметките во единствената трезорска сметка не се во согласност со структурата на сметките во платниот систем во Република Македонија. Во врска со ова, постои потреба од усогласување и унифицирање на плаќањата што ги вршат буџетските корисници во Македонија со оној во ЕУ, со цел да се постигне повисок степен на усогласеност со стандардите на ЕЕПО (SEPA).

Деловната логика за Секторот трезор треба да остане главно иста, со постојниот софтвер се обработуваат сите плаќања и приливи преку интерни потсметки, чија форма ќе се смени и ќе бидат видливи преку платниот систем. Целта е целосно да се искористат брзите и безбедни финансиски трансфери кои ги нудат ИБАН (IBAN) платните системи, а сите потсистеми за УЈФ треба да бидат целосно дигитално меѓусебно поврзани. Оваа активност ги вклучува следниве подактивности:

- основање заеднички тимови за надзор на развојот и воведувањето на измените што влијаат врз секоја институција;
- дефинирање нов правилник со обрасци и постапки;
- приспособување на сопствениот софтвер со цел обработка на наплатата на приходи и плаќањата;
- постепено воведување ИБАН (IBAN) сметки.

Активност 2: електронско евидентирање на преземените обврски, фактури и финансиски планови

Со новиот систем треба да се воспостави основата за проверка дали буџетските корисници соодветно ги распределуваат обврските на соодветните датуми на доспевање, овозможувајќи користење на преземените обврски за прецизно финансиско планирање и евидентирање на обврските врз основа на (модифицирано) пресметковно сметководство. Исто така, системот треба да овозможи инпут на финансиски планови и сите податоци поврзани со фактури: добавувач, износ, банкарска сметка, цел, повикување на буџетска класификација. Оваа активност ги вклучува следниве подактивности:

- воведување нов правилник и прирачници;
- приспособување на постојниот модул за е-обврски;
- воведување модул за евидентирање фактури;
- доставување финансиски планови од страна на буџетските корисници преку веб апликација.

Активност 3: воведување модул за побарувања и модул за планирање ликвидност

Буџетските корисници кои очекуваат побарувања врз основа на издадени документи (фактури, одлуки, декларации) треба да ги евидентираат овие побарувања во системот. Модулот за планирање ликвидност треба да овозможи собирање информации за сите очекувани приливи и одливи. Планирањето ликвидност ќе се изврши преку кориснички интерфејс, со кој се овозможува историските податоци и збирните податоци од финансиските планови, преземените обврски, плаќањата (доставени од страна на БК), проекциите и фактичкото повлекување средства и плаќањата (од модулот за е-долг), проекциите за приходи (од УЈП и Царинската управа) и проекциите од социјалните фондови да придонесат за подготовка на подобри проекции за ликвидност.

Некои буџетски корисници треба да се обучат за обработка на побарувањата.

Оваа активност ги вклучува следниве подактивности:

- дефинирање на побарувањата (вообичаено договорен интерфејс помеѓу УЈП, Царинската управа, социјалните фондови за наплата на побарувањата);
- воспоставени нови постапки;
- обезбедување соодветна обука за вработените во областа на евидентирање на побарувањата.

Активност 4: управување со плаќања по основ на присилна наплата

Новиот модул треба да овозможи средствата од сите трезорски сметки, кои се предмет на присилна наплата, да бидат извршени автоматски преку интерфејс договорен со учесниците.

Оваа активност ги вклучува следниве подактивности:

- приспособување на правилникот за присилна наплата;
- обезбедување соодветна обука за вработените;
- воведување нов модул во врска со присилна наплата, кој ќе овозможи системот електронски да ги извршува плаќањата.

Активност 5: воведување Главна книга

Новиот модул треба да овозможи евидентирање на сметководствените трансакции во системот за управување со финансии (обврски, побарувања, расходи, приходи, капитални и финансиски приливи и одливи, средства) и подготовка на биланс на состојба, биланс на успех, пробен биланс, извештаи за извршувањето на Буџетот на готовинска основа и на пресметковна основа. Новиот систем ќе овозможи автоматско книжење во Главната книга за селектирани трансакции (евидентирање обврски, побарувања, изводи, плаќања по основ на плата, итн.). Оваа активност ги вклучува следниве подактивности:

- подготовка и усвојување нов правилник;
- подготовка на шеми за книжење;
- дизајнирање нов систем, со кој ќе овозможи автоматско книжење во Главната книга за селектирани трансакции.

Активност 6: воведување подготовка на извештаи која е лесна за користење

Буџетските корисници, особено МФ, треба да користат алатки за известување кои се лесни за користење, со кои, по кратка обука, корисникот може да подготвува нови извештаи во согласност со потребите и степенот на овластување. Оваа активност ги вклучува следниве подактивности:

- дизајнирање и воведување алатки за известување кои се лесни за користење;
- обука на персоналот.

Активност 7: воведување модул на основни средства

Модулот за евидентирање на основните средства на државата треба да биде дел од интегрираниот систем за УЈФ, со соодветни шеми за книжење, за книжење на нивните финансиски вредности во Главната книга. Системот треба да овозможи евидентирање на

секоје основно средство во соодветна група на основни средства и приспособување на нивните статуси. Оваа активност ги вклучува следниве подактивности:

- подготовка на шеми за книжење;
- проценување на вредноста на основните средства за секој буџетски корисник;
- дизајнирање нов модул за евидентирање на основните средства.

Спроведување

Година на завршување:	2021
Резултати:	<ul style="list-style-type: none"> • нов правилник (за користење ИБАН (IBAN) сметки) • нов правилник (за евидентирање обврски, фактури и финансиски планови) • ажуриран правилник (плаќања по основ на присилна наплата) • нов правилник (Главна книга)
Трошоци:	12.970.000 евра ¹¹
Одговорен субјект:	Трезор
Ризик:	<p>1. Техничката документација е предуслов за спроведување на проектот и треба да биде подготвена пред почетокот на проектот, за што е потребна техничка помош за подготовка. 2. Потребна е опсежна обука на вработените (особено оние директно вклучени во спроведувањето на проектот). 3. Ризици за завршување на целиот проект: доцнење со започнување на проектот; незатворена финансиска конструкција пред започнување на проектот; капацитетот на персоналот за ги спроведе потребните измени не е доволен.</p> <ul style="list-style-type: none"> • проблеми во комуникацијата со другите ИТ системи што се користат во други банки, УЈП, Царинската управа, социјалните фондови и НБРМ. • делумно спроведување може да ги попречи тековните трезорски процеси • ризик од плаќања кои не се соодветно насочени • буџетските корисници имаат проблеми со спроведување на стандардните секојдневни активности • погрешно утврдени побарувања • износот на непорамнети приходи надминува одреден процент • се појавуваат проблеми при размена на податоци помеѓу

¹¹ Воспоставувањето нов ИИСУФ ќе се заснова на: користење ЦД за надградба на акумулираното знаење и искуство за да се креира клучниот систем, како и воспоставување нов ИИСУФ на ново избран и набавен софтвер. Решението ќе се подготвува во неколку фази:

1. воведување ИБАН (IBAN) броеви на сметки (проценети трошоци 300.000 евра);
2. дизајнирање основен буџетски систем за новата платформа, вклучувајќи ја Главната книга, извршувањето на Буџетот (ТРИС + е-обврски) и подготвувањето на Буџетот (проценети трошоци 300.000 евра);
3. тендер и развој на новиот ИИСУФ на развојната платформа, што значи дека МФ треба да набави сопствени ИКТ сервери, опрема за складирање и вмрежување за МФ и Центарот за опоравување од катастрофи; и да избере и набави соодветен ОС и лиценци за релациона база на податоци (СУРПБ), стандардна за индустријата, кои ќе претставуваат основа за новиот ИИСУФ (проценети трошоци 4.750.000 евра);
4. распространување на ИИСУФ и развој на останатите модули. По конечното прифаќање на основната функција на ИИСУФ, системот може да се стави во употреба и да го замени ТРИС. Модулите за управување со јавен долг, АУСП, планирање ликвидност, треба да се додаваат постепено во основниот ИИСУФ систем (проценети трошоци 7.500.000 евра);
5. потребни организациски промени за успешен ИИСУФ со користење платформа во рамките на институцијата. Со цел да се имплементира, управува и подобри решението за ИИСУФ, потребно е да се направат суштински промени во и околу Секторот за информатика на МФ. Поконкретно, Секторот мора радикално да се реструктурира за да се оствари значително зголемување на бројот и техничките квалификации на вработените во ИТ; доколку ова не се оствари, ќе има директно влијание на оперативниот статус на системите за УЈФ. Покрај потребата од зголемување на бројот на вработени, како и важноста на секторот, има потреба и за потесна интеграција на неговото работење преку формирање Одбор за управување со ИТ (проценети трошоци 120.000 евра).

институциите

- шемите за книжење се утврдени на погрешна основа
- нецелосни или погрешно дефинирани алатки за известување
- мал број на персонал има познавање за ИТ за да користи напредни алатки

П4М2: зајакнување на контролата врз обврските

Цел на мерката

Целта на оваа мерка е да се избегне праксата на буџетските корисници за ненавремено евидентирање на обврските.

Повикување на наоди од надворешни процени:

ПЈРФО (PEFA)	ПУ-24 Квалитет и навременост на извештаите за Буџетот во текот на годината. Имено, во согласност со ПУ-24 (Квалитет и навременост на извештаите за Буџетот во текот на годината), иако има месечни извештаи подготвени и објавени на веб-страницата на МФ кои содржат податоци за плаќањата, всушност не постојат информации за износот на доспеани, а неплатени обврски.
--------------	---

Активност 1: подготовка на извештај за навремено внесување податоци за преземените обврски

Во последната рамка за ПЈРФО (PEFA) процена, во врска со јавните финансии во Македонија, е утврдено дека не постојат информации за износот на доспеани, а неплатени обврски. Имено, во согласност со ПУ-24 (Квалитет и навременост на извештаите за Буџетот во текот на годината), иако има месечни извештаи подготвени и објавени на веб-страницата на МФ кои содржат податоци за плаќањата, всушност не постојат информации за износот на доспеани, а неплатени обврски.

Во врска со ова, постои потреба за воведување соодветни извештаи за преземените обврски (годишни и полугодишни). Целта на оваа мерка е да се избегне праксата на буџетските корисници за ненавремено евидентирање на обврските. Ова значи дека буџетските корисници кои не обезбедуваат навремено податоци за преземените обврски треба да бидат соодветно казнети. Оваа активност ги вклучува следниве подактивности:

- воспоставување регистар на буџетски корисници кои не ги пријавиле преземените обврски навреме;
- подготвување квартални извештаи за буџетските корисници кои не ги пријавиле преземените обврски навреме и нивно објавување на веб-страницата на Министерството.

Спроведување

Година на завршување:	2019
Резултати:	квартални извештаи за буџетски корисници кои не ги пријавиле преземените обврски на време
Трошоци:	Нема директни трошоци, освен времето потребно за завршување на активната.
Одговорен субјект:	Трезор
Ризик:	/

П4М3: зајакнување на управувањето со долг

Цел на мерката

Целта е да се зајакне управувањето со долг.

Повикување на наоди од надворешни процени:

СБ	<p>Во периодот помеѓу 2006 и 2011 година, среднорочната Стратегија за управување со долг беше независен документ. Иако интегрирањето на фискалните политики, макроекономските проекции и управувањето со долгот во еден документ дава предност во нудење интегрален преглед на сите среднорочни стратегии за јавни финансии, збирното презентирање на таргетите од политиките на Владата може да даде нејасна слика за поделбата на одговорностите на секој сектор во рамките на МФ.</p> <p>Во согласност со најдобрите практики, Секторот за управување со јавен долг ја подготвува и ја спроведува стратегијата за управување со долг и ги следи трендовите на должничкото портфолио на државата, но не треба да се смета за одговорно за големината на долгот, бидејќи оваа варијабла не е во негова контрола.</p>
----	---

Активност 1: ревидирање на законските прописи за долг

Оваа активност ќе овозможи Стратегијата за управување со јавен долг да се издвои од Фискалната стратегија. Законската рамка, исто така, ги предвидува целите за управување со јавен долг, ја појаснува отчетноста, и дава преглед на потребните барања за известување и ревизија.

Активност 2: подготовка на Стратегија за управување со долг како посебен документ

Стратегијата за управување со долг како посебен документ ќе обезбеди рамка за подготовка и спроведување Стратегија за управување со долг со која се обезбедуваат доволно средства за финансирање, притоа остварувајќи ги целите на Владата поврзани со ризиците и трошоците, водејќи сметка за одржливоста на долгот. Таа главно е фокусирана на утврдување на соодветната структура на должничкото портфолио, земајќи го предвид макроекономското и пазарното окружување и поврзаните ризици. Со неа ќе се утврдат плановите на Владата да се постигне посакуваната структура на должничкото портфолио на среден рок.

Активност 3: дополнување на постојните показатели за ризик со ризик од рефинансирање и ризик од промена на каматни стапки

Зајакнувањето на аналитичката основа на стратегијата за управување со долг и фокусирање на стратешките таргети на она што е под контрола на Секторот за управување со долг. Оваа анализа би се засновала на дополнителни показатели за ризик со цел попрецизно да се рефлектираат различните степени на изложеноста на ризик на должничкото портфолио на среден рок.

Ризикот од рефинансирање поврзан со издавањето хартии од вредност со релативно голем износ со еднократна отплата на главнината на меѓународните пазари треба да се разгледа многу однапред.

Активност 4: зајакнување на човечките капацитети

Потребни се човечки капацитети за остварување на целта за подобрување на Стратегијата за управување со јавен долг. Притоа, тие треба да се високо квалификувани поединци, со познавање на меѓународниот пазар на капитал, управување со ризици и управување со јавен долг.

Активност 5: подобрување на рамката на среднорочната Стратегија за управување со долг и координација со анализата за одржливост на долгот

Управувачите со јавен долг треба да согледаат дека анализата што произлегува од среднорочната стратегија за управување со јавен долг може да има значителни последици врз анализата за одржливост на долгот. Кога тестирањето алтернативни стратегии за управување со долг со примена на различни стрес-тестови покажува дека клучните показатели за одржливост на долгот може да се изложени на ризик, за ова треба да се разговара со фискалните власти. Тогаш, стратегијата што се претпочита, и импликациите за

поврзаните ризици и трошоци, треба да се вклучат во ажурирана анализа за одржливост на долгот.

Активност 6: подобрување на ИТ системот/софтверот за поддршка на процесот на управување со долг

Подобрување на ИТ системот/софтверот за поддршка на процесот на управување со долг ќе биде дел од интегрираниот информатички систем за управување со јавни финансии. Овој нов модул треба да се усогласи со сите претходни активности за спроведување нов информатички систем за управување со финансии. Оваа активност ги вклучува следниве подактивности:

- воведување функција за поднесување извештаи од страна на носителите на јавен долг што спроведуваат проекти, со податоци што му се потребни на СМФОУЈД (Сектор за управување со јавен долг);
- плаќање главнина и камата преку интерфејс платформата на НБРМ;
- доставување НД обрасци до Секторот за статистика на НБРМ, методот на електронска размена на податоци и динамиката на спроведување дополнително да се договараат во соработка со НБРМ;
- автоматско ажурирање на стапката за СПВ (SDR) од интерфејс платформата на НБРМ.

Активност 7: зајакнување на управувањето со странска помош

Подобрување на ИТ системот/софтверот за поддршка на АУСП (FAMA) ќе биде дел од интегрираниот информатички систем за управување со финансии на Министерството за финансии (ИСУФ). Овој нов модул треба да се усогласи со сите претходни активности што се спроведуваат преку апликацијата АУСП (FAMA):

1. регистрирање владини проекти финансирани со странски заеми и донации (грантови);
2. регистрирање фактички повлечените средства од заеми и донации (грантови) на месечна основа;
3. регистрирање планирани повлекувања средства;
4. следење на проектните активности.

Новиот модул на АУСП (FAMA) треба да се надгради со следните измени:

- корисниците од Одделението за мултилатерална финансиска соработка и Одделението за билатерална и европска финансиска соработка треба да имаат пристап во трезорскиот информатички систем за сметките на институциите што се одговорни за спроведување на проектите за да го следат повлекувањето средства и нивната реализација;
- податоците за проектите за реализација на повлечени средства за проектите треба да бидат достапни на корисниците од Секторот за буџет и фондови;
- податоците во врска со проектираните повлекувања средства и нивната реализација треба да бидат достапни во подмодулот за планирање ликвидност;
- периодичните извештаи доставени во АУСП (FAMA) од страна на „известувачите“ треба да содржат податоци потребни за Секторот за меѓународни финансиски односи и управување со јавен долг.

Спроведување

Година на завршување:	2021
Резултати:	Стратегија за управување со долг и оперативен ИСУФ
Трошоци:	ТП обезбедена од СБ и ММФ + трошоци за ИСУФ
Одговорен субјект:	Сектор за јавен долг

Ризик:

- низок степен на човечки капацитети
- одлив на образована работна сила

П4М4: зајакнување на системот за јавни набавки*Цел на мерката*

Да се развие ефективен систем за јавни набавки развиен во согласност со правото на ЕУ.

Повикување на наоди од надворешни процени:

ПЈРФО (PEFA)	Во ПЈРФО (PEFA) за 2015 година утврден е недостатокот на задолжителен услов за објавување на плановите за јавни набавки како слабост.
ППРУ (SIGMA)	Во процената на ППРУ (SIGMA) за 2015 година оценето е дека ЗЈН од 2014 година не е во согласност со директивите на ЕУ за јавни набавки во класичниот сектор и секторските дејности, на пример, во формата на задолжително користење на електронските аукции за практично сите јавни набавки и задолжително објавување негативни референци на ЕСЈН. Постапките за издавање негативни референци, исто така, не се во согласност со законодавството на ЕУ. Директивата за јавни набавки во областа на одбрана и безбедност сè уште не е транспонирана. ППРУ (SIGMA) посочи дека институционалната поставеност и процедуралните правила воведени во 2014 година во врска со Советот за јавни набавки, одредбите за истражување на пазарот и условите за претходни одобрија немаат основа во директивите за јавни набавки на ЕУ.
СБ	Забелешките на СБ се дека ЗЈН (со придружните прирачници, прописи и правилници) ја следи логиката на директивите на ЕУ и го регулира процесот на јавни набавки од планирање до склучување договор, но со него не се предвидува контрола при спроведувањето на договорите.
ЕУ:	Постоенето на Советот за јавни набавки го зголеми и времето и трошокот за преглед на техничките услови во процесот на јавни набавки. Воспоставена е регулаторна и институционална рамка за интегритет и судир на интереси, но и покрај тоа, бројот на извештаи поврзани со интегритет е мал. Земјата сè уште треба да се усогласи со Директивата на ЕУ за договори за набавка на работи, стоки и услуги во областа на одбраната и сигурноста и правилата за јавни набавки на ЕУ од 2014 година.

Активност 1: преиспитување (ревидирање) на мандатот и одговорностите на институциите вклучени во системот за јавни набавки

Оваа активност ќе обезбеди основа за измена на Законот за јавните набавки со цел да биде во согласност со препораките дадени во Извештаите на ЕУ за напредок на земјата, ревизорскиот извештај од ДЗР и анализата на БЈН. За оваа цел ќе се спроведе анализа на институциите вклучени во системот за јавни набавки. Сите институции вклучени во системот за јавни набавки може да добијат нови надлежности, како и да се ревидираат постојните.

Активност 2: усогласување на законската рамка за јавни набавки со законодавството на ЕУ

Оваа активност е насочена кон усогласување на Законот за јавните набавки со Директивата 2014/24/ЕУ, Директивата 2014/25/ЕУ, Директивата 2007/66/ЕЗ за правна заштита и Директивата на ЕУ за договори за набавка на работи, стоки и услуги во областа на одбраната и сигурноста. Имено, постојниот систем за правна заштита пропишан со Законот за јавни набавки се заснова на, и содржи, одредени елементи од директивите за правна заштита, но треба да се вметнат неколку дополнителни елементи, како што се алтернативните казни. Измена на Законот за јавните набавки со Директивата 2014/24/ЕУ, Директивата 2014/25/ЕУ и Директивата 2007/66/ЕЗ за правни лекови, врз основа на одобрен концепт, во 2018 година.

Оваа активност ги вклучува следниве подактивности:

- подготвување концепт за измена на Законот за јавните набавки;
- подготвување нов ЗЈН усогласен со новите директиви на ЕУ;
- усвојување на новиот ЗЈН.

Активност 3: институционално зајакнување на системот за јавни набавки, вклучувајќи ја и правната заштита

Оваа активност е насочена кон зајакнување на институционалните капацитети на системот за јавни набавки, вклучувајќи ја Државната комисија за жалби по јавни набавки во процесот на континуирано зајакнување на човечките капацитети и професионалниот развој на сите институции вклучени во системот за јавни набавки, особено во смисла на постапките за правна заштита при спроведување на јавните набавки, концесиите и јавното приватно партнерство. Зајакнувањето на човечките капацитети во оваа област, во соработка со ППРУ (SIGMA), ќе продолжи.

Активност 4: воведување систем за е-жалби

Во рамките на средствата обезбедени од грант на СБ/ЕУ, БЈН ќе развие и спроведе одржливо решение за е-жалби на ЕСЈН. Системот за е-жалби ќе биде сеопфатен модул, кој ги интегрира договорните органи и економските оператори, како и Државната комисија за жалби по јавни набавки. Оваа активност ќе придонесе за целосно спроведување на жалбената постапка во јавните набавки по електронски пат преку ЕСЈН. Крајниот рок за спроведување на оваа активност како дел од проектот финансиран од Светска банка е 2018 година. Оваа активност ги вклучува следниве подактивности:

- подготвување нацрт и конечни спецификации од страна на БЈН и ангажирање локален консултант – фаза 1;
- усвојување на спецификациите – фаза 1;
- спроведување на потребните измени во Законот и во подзаконските акти – фаза 2;
- развивање нови модули – фаза 2;
- спроведување на новите модули на ЕСЈН - фаза 2.

По завршување на проектот, се планира следна активност со цел набавка и поставување софтвер за пребарување на базата на податоци на одлуките на Државната комисија за жалби по јавни набавки (ДКЖН) и за системот за е-жалби. Оваа активност ќе придонесе за целосно спроведување на жалбената постапка во јавните набавки со електронски средства преку ЕСЈН. Системот за е-жалби ќе биде сеопфатен модул со кој ќе се интегрираат договорните органи и економските оператори, како и ДКЖН.

Активност 5: развивање извештаи што се однесуваат на интегритетот со показатели на успешност на јавните набавки и (антикорупциски) „црвени знаменца“

БЈН има опсежна база на податоци за сите постапки за јавни набавки. Овие податоци, исто така, се прикажани и во годишните извештаи на БЈН. Меѓутоа, во рамките на средствата обезбедени од грант на СБ/ЕУ, БЈН ќе развие (со помош од меѓународен консултант) показатели на успешност и „црвени знаменца“ преку различни упатувања и споредби на овие податоци, така што идните трендови и тенденции ќе може да се проектираат. Исто така, овие податоци имаат силен антикорупциски потенцијал кој во моментов не се користи, и затоа во системот за електронски јавни набавки треба да се интегрираат антикорупциски „црвени знаменца“. Врз основа на податоците обезбедени главно од ЕСЈН, ќе се воспостават систем и методологија за следење на усогласеноста на јавните набавки со цел да се следи усогласеноста и реализацијата на мерките на договорните органи со системот за јавни набавки во земјата. Врз основа на податоците обезбедени главно од ЕСЈН, ќе се воспостават систем и методологија за следење на усогласеноста на јавните набавки со цел да се следи усогласеноста и реализацијата на мерките на договорните органи со системот за јавни набавки во земјата. Како резултат на овие показатели, во соработка со други надлежни органи ќе се развијат извештаи поврзани со интегритетот. Крајниот рок за спроведување на оваа активност како дел од проектот финансиран од Светска банка е 2018 година. Оваа активност ги вклучува следниве подактивности:

- подготвување нацрт и конечни спецификации од страна на БЈН и ангажирање локален консултант - фаза 1;

- усвојување на спецификациите - фаза 1;
- развивање нови модули - фаза 2;
- спроведување на новите модули на ЕСЈН - фаза 2.

Активност 6: воведување обврска за објавување на годишните планови за јавни набавки

За целите на подобрување на транспарентноста, треба да се предвиди активност за објавување на годишните планови за јавни набавки. Ажурираните верзии од годишните планови за јавни набавки, исто така, ќе треба да се објавуваат. Усвојувањето нов закон е предуслов за реализација на оваа активност. Што се однесува до зајакнувањето на капацитетите на договорните органи и економските оператори за примена на Законот, треба да се продолжи со системскиот пристап во смисла на организирање обуки и сертификација на лица за јавни набавки, и треба да се преземат мерки за подобрување на системот за сертификација. Оваа активност ги вклучува следниве подактивности:

- усвојување нов закон со кој ќе се воведат законски услов за објавување на годишните планови за јавни набавки;
- објавување на ажурираните верзии на годишните планови за јавни набавки;
- едукација на лицата за јавни набавки за условите воведени со новиот закон.

Активност 7: објавување на склучените договори за јавни набавки и нивните анекси

Оваа активност ќе обезбеди ново ниво на транспарентност и отчетност во реализирање на договорите за јавни набавки. Објавувањето на договорите ќе обезбеди увид во овие договори за целата јавност и ќе овозможи да се спореди дали одредбите во договорот се идентични со условите во тендерската документација и техничките спецификации или дали постојат измени во условите за набавка. Објавувањето е предвидено да се спроведе како структурно решение, модул вклопен во системот во кој ќе се внесуваат податоци и ќе се прикачуваат договори. Оваа активност ги вклучува следниве подактивности:

- објавување на доделените договори за јавни набавки;
- објавување на измените во склучените договори за јавни набавки;
- воведување систем за внесување податоци и прикачување на склучените договори.

Активност 8: е-пазар за набавки од мала вредност и е-каталози

Оваа активност е насочена кон воспоставување нов ефикасен и ефективен начин за набавки од мала вредност во контекст на и поврзани со усвојувањето на новиот закон, директно поврзана со електронскиот систем за јавни набавки (ЕСЈН). Исто така, ќе се воведат и е-каталози. Имено, новиот ЗЈН ќе биде усогласен со новите Директиви на ЕУ од 2014 година и со него ќе се воведат нови инструменти, како што се: е-каталози и е-пазар на набавки од мала вредност. Предметот на набавка ќе биде набавка на ИКТ услуги за развој, спроведување и поддршка на новите апликации – е-пазар за набавки од мала вредност и е-каталози.

Спроведување

Година на завршување:	2021
Резултати:	нов Закон за јавните набавки
Трошоци:	1 милион евра за развој, спроведување на модули и персонал. Трошокот за потребната помош (Светска банка 250.000 евра); (ППРУ (SIGMA) 50.000 евра); твининг (2 милиона евра) не се проценети трошоците за дополнителен персонал и развивање ИТ.
Одговорен субјект:	Биро за јавни набавки
Ризик:	<ul style="list-style-type: none"> • препораките што произлегуваат од анализата за преиспитување на мандатот на надлежните институции може да не бидат прифатени од BPM. • степенот на усогласеност ќе зависи од одобриениот концепт за измена на Законот за јавните набавки

- АЗ зависи од одобрување на предложениот СПД од ИПА 2018
- некои договорни органи може да продолжат да не ги објавуваат своите планови за јавни набавки
- некои договорни органи може сепак да не ги објавуваат своите склучени договори и нивните анекси

П4М5: ефективен систем за ЈПП и концесии

Цел на мерката

Подготвување правна рамка која ќе биде во согласност со законодавството на ЕУ и подобрување на ефикасноста на системот за јавно-приватно партнерство и системот за концесии.

Повикување на наоди од надворешни процени:

ЕУ:	Извештај на ЕУ за напредок на земјата
-----	---------------------------------------

Активност 1: воспоставување/надградување/унифицирање и објавување регистар за ЈПП

Во рамките на Министерството за економија се води единствен регистар за доделување договори за воспоставување јавно-приватно партнерство во хартиена форма и во електронска форма. Регистарот содржи податоци за сите видови доделени договори за воспоставување јавно-приватно партнерство (концесии за јавни работи, концесии за јавни услуги, договори за јавни набавки на работи и концесии за јавни услуги), кои надлежниот орган (јавен партнер) ги доставува до Министерството за економија.

Имајќи предвид дека регистарот за договори доделени за воспоставување јавно-приватно партнерство се води во ексел програма, со цел да се обезбеди поголема транспарентност во склучувањето договори за јавно-приватно партнерство, оваа активност има за цел воспоставување Единствен електронски систем за јавно-приватно партнерство во Министерството за економија во кој ќе се сумираат податоците за сите доделени договори за јавно-приватно партнерство од објавување на огласот до склучување на договорот.

Активност 2: воспоставување/надградување/унифицирање и објавување регистар за концесии

Концесиите за јавни работи/јавни услуги и концесиите за добра од општ интерес ги доделуваат надлежните органи кои имаат податоци за склучените договори (регистар).

Со цел да се обезбедат точни податоци, Министерството за финансии ќе почне да води регистар за доделени концесии. На Секторот за даноци и царина во рамките на Министерството за финансии ќе му биде доделена обврската да управува со односниот регистар преку ново одделение што треба да се воспостави во рамки на Секторот.

Со цел обезбедување поголема транспарентност и поедноставување на процесот на собирање податоци од надлежните институции, треба да се воспостави електронски систем. Исто така, ќе бидат потребни и законски измени со цел да се усогласи законскиот услов за пријавување на сите концесии во Регистарот во рамките на постојните законски прописи.

Активност 3: усогласување на законодавството со соодветното законодавство на ЕУ

Оваа активност е насочена кон усогласување на Законот за концесии и јавно-приватно партнерство со Директивата 2014/23/ЕУ за доделување договори за концесии.

Спроведување

Година на завршување:	2020
Резултати:	изменет Закон за концесии и јавно-приватно партнерство
Трошоци:	50.000 евра за воспоставување единствен електронски систем за јавно-приватно партнерство, 50.000 евра за воспоставување единствен електронски систем за концесии и трошоци за нововработен персонал 150.000 евра
Одговорен субјект:	Министерство за економија и Министерство за финансии
Ризик:	степенот на усогласување ќе зависи од претходната анализа во врска со концептот за измена и дополнување на Законот за концесии и јавно-приватно партнерство и обезбедената техничка помош за реализација на оваа активност.

П4М6: изготвување сметки на општа влада во согласност со ЕСС 2010 (ESA 2010) и нивна достапност за креаторите на политики

Цел на мерката

Да се изготват сметки на општа влада на квартална основа во согласност со ЕСС 2010 (ESA 2010).

Повикување на наоди од надворешни процени:

ЕУ:	Потребно е да се вложат понатамошни напори за усогласување на владината финансиска статистика и да се подготват квартални секторски сметки.
-----	---

Контекст/Позадина

Со цел усогласување со ЕУ стандардите за статистика во областа на национални сметки, и со ЕСС 2010 (ESA 2010), започна соработката со ДЗС и Министерството за финансии. За изработување нефинансиски сметки на секторот Држава, ДЗС започна да користи фискални податоци од Секторот трезор за сите приходи и расходи на централната власт и на локалната самоуправа и социјалните фондови, на ниво на сметки и на ниво на институционални единици. Податоците за нефинансиски сметки за секторот Држава се користат за пресметување на нето позајмувањето во согласност со ЕСС 2010 (ESA 2010) на ниво на потсектори – за централната власт и локалната самоуправа и социјалните фондови. Податоците се собираат годишно и на квартална основа, во јули за претходната година. Во 2013 година беше основана работна група за секторска класификација помеѓу ДЗС, МФ, НБРМ и Централниот регистар. Работната група работи на редовна основа и одлучува за гранични случаи. Податоците од сметките на секторот Држава се основата за изработка на табелите за прекумерен дефицит на секторот Држава. **Активност 1: зајакнување на човечките капацитети кои ќе го носат товарот на спроведување на планираните активности**

Активностите во врска со изготвувањето сметки на општа влада на квартална основа се поврзани со област чие развивање во ДЗС е на самиот почеток. За оваа цел од голема важност ќе биде најпрво ДЗС да ги зајакне човечките капацитети во самата институција преку ангажирање нов персонал, како и преку обезбедување обуки, со цел да може да се работи на овие активности и да се постигнат планираните резултати.

Активност 2: процена на достапноста и квалитетот на податоците потребни за подготвување владина финансиска статистика на квартална основа

Процената на достапноста и квалитетот на податоците потребни за подготовка на владина финансиска статистика/сметки на општа влада на квартална основа е потребна за понатамошно градење или подобрување на изворите на податоци (развој на нови извори на податоци, идентификување постојни јазови во изворите на податоци) и методологијата (на

пример, во врска со разграничување на секторите или процена на евидентирањето на секоја голема активност во периодот на известување) со цел подготвување владина финансиска статистика/статистика за сметки на општа влада, вклучувајќи враќање на серија на податоци назазад, во согласност со прописите на ЕСС.

Активност 3: развивање капацитет за спроведување методологија за пресметка на сметките на општа влада

Поради фактот дека е потребно соодветно знаење во ДЗС со цел да се подготват групи податоци за сметки на општата влада на квартална основа во согласност со ЕСС 2010 (ESA 2010), се јавува потреба од експертска поддршка во оваа област. Оваа поддршка ќе биде потребна за подготвување на показателите од табелите според Програмата за трансмисија во согласност со ЕСС 2010 (ESA 2010).

Активност 4: сеопфатно, навремено и веродостојно известување за сметките на општа влада на квартална основа

Компилација на сметки на општа влада на квартална основа

Активност 5: пресметка на сметките на општа влада на квартална основа

Преку оваа активност ќе се овозможи развивање и понатамошно усогласување на статистичките методологии поврзани со главните агрегати на општата влада, деталните приходи по основ на данок и социјални придонеси по вид на данок или социјален придонес и приматели, расходите на општата влада по функција, и ќе се започне со развивање директни извори на податоци за известување за квартални нефинансиски сметки на општа влада. Исто така треба да се обезбеди развој и последователно редовно составување Национална листа на даноци, како и методи што се користат за даноци и социјални придонеси на пресметковна основа.

Активност 6: сметките на општа влада на квартална основа да им бидат достапни на корисниците

Објавување на сметките на општа влада на квартална основа, односно подготовка на табели во согласност со Програмата за трансмисија во согласност со ЕСС 2010 (ESA 2010).

Спроведување

Година на завршување:	2021
Резултати:	сметки на општа влада на квартална основа
Трошоци:	Активностите ќе се спроведуваат и финансираат во рамките на Секторскиот плански документ и Акцискиот документ за реформа во јавната администрација и статистика. Нивното спроведување е поврзано со активностите што треба да се спроведат во рамките на оваа Програма.
Одговорен субјект:	Државен завод за статистика
Ризик:	<ul style="list-style-type: none"> недоволен број на персонал и неодобрување нови вработувања несоодветни експерти

П4М7: зајакнување на услугите во областа на статистиката

Цел на мерката

Оваа мерка ќе му овозможи на ДЗС да развие и да спроведе поефикасен систем за креирање податоци, со што ќе се подобри навременоста, кохерентноста и точноста на статистичките податоци. Услугите во областа на статистиката ќе се зајакнат со поинтензивен и иновативен

пристап во процесите на дисеминација, развој на интересни и лесно разбирливи производи за различни целни групи, кои ќе понудат важни и разбирливи статистички податоци со користење на најновите технологии. Производите ќе бидат на дофат на сите корисници со можност за различни начини на вадење и анализирање.

Контекст/Позадина

ДЗС, заедно со Министерството за финансии, во моментов работи на извори на податоци и методологија за изготвување сметки на секторот Држава. Покрај здравата методологија за компилација на статистички податоци, потребно е да се подобри постојниот систем за креирање податоци, кој главно се заснова на бројни независни системи за креирање податоци за секоја статистичка област. Во моментов, само собирањето податоци се врши преку интегриран метаподаточно управуван онлајн систем за собирање податоци. ДЗС настојува да премине кон интегриран метаподаточно управуван процесно-ориентиран систем за креирање податоци, во кој стандардните ИТ алатки ќе бидат достапни преку специјално дизајниран софтвер за обработка и дисеминација на податоци. Исто така, старата ИТ опрема треба да се замени со цел да се овозможи користење на развиените ИТ алатки. ДЗС неодамна вложи големи напори за создавање алатки за податоци што се лесни за користење преку својата веб-страница, кои беа многу добро прифатени од корисниците, но сепак не се доволни за да се задоволат различните потреби на различни целни групи. Треба да се понудат нови дигитални производи, но и поиновативни и креативни услуги.

Активност 1: развивање текстуална содржина на статистичките известувања и други публикации на начини на кои би се олеснила и поттикнала нивната употреба од поширок круг корисници

Досега, ДЗС вложи големи напори за создавање алатки за податоци кои се лесни за користење преку својата веб-страница, кои беа многу добро прифатени од корисниците, но сепак не се доволни за да премине кон развивање дигитални публикации, достапни одреден временски период во други заводи за статистика широм светот.

Нашиот постоен хардвер и софтвер се речиси застарени и тоа доведува до големи проблеми во врска со продуктивноста, сигурноста и точноста во подготвувањето квалитетни и иновативни публикации за различни целни пазари (корисници). Ова дотолку повеќе што персоналот вложува повеќе од максимум за да го следи постојниот календар за публикациите. Ова, исто така, создава проблеми во врска со подготовка на квалитетни инфографици, кои денес претставуваат важни кратки публикации со кои се информираат корисниците за важните точки на напредок во врска со креираните статистички податоци. За да се постигне ова и да се биде во тек со последните информации од Еуростат за дисеминација на дигитални производи, од клучна важност е Секторот за дисеминација во ДЗС да ја добие многу потребната помош со најсовремен хардвер и софтвер, експертски совет за развивање нови технологии (алатки—софтвер), како и ангажирање надворешен програмер за развивање, спроведување и одржување на таквата технологија. Ова не ја отстранува можноста ДЗС сам да ги одржува своите технолошки ресурси, под услов сите потребни дозволи да се добијат преку оваа програма.

Исто така, имаме потреба да подготвиме специјални визуелни материјали за дисеминација, кои ќе се користат за едукација на корисниците за сите достапни производи и нивната употреба. Ова, исто така, е многу важен аспект ако сакаме да бидеме уште поблиску до нашите клиенти и да ги едуцираме за важноста на статистичките податоци и нивното значење.

За ова ќе биде потребен и експертски совет за периодот пред и по спроведувањето, како и ангажирање надворешен програмер кој може да ги развие потребните алатки за подготовка на таквите визуелни материјали во иднина.

Активност 2: развивање интерактивни алатки и апликации за визуелизација на податоци со цел да се промовира брз и едноставен преглед на презентираниите статистички податоци

Нашите постојни хардвер и софтвер се речиси застарени и тоа доведува до големи проблеми во врска со продуктивноста, сигурноста и точноста во подготвувањето квалитетни и иновативни публикации за различни целни пазари (корисници). Човечките ресурси во ДЗС за развој и нови технологии, вклучувајќи софтвер за дигитализација на податоци и публикации, се прилично ограничени од многу аспекти, вклучувајќи, но неограничувајќи се на експертски совет за развивање соодветна процена за постојните ресурси и капацитети, планови за периодот пред и по спроведувањето, како и процес со кој ќе се утврди одржливоста на таквите технологии во иднина. Ова вклучува и соодветна обука на персоналот за сите аспекти, како и визуелно и практично презентирање на таквите технологии во заводите за статистика во Европа. За да се постигне ова и да се биде во тек со последните информации од Еуростат за дисеминација на дигитални производи, од клучна важност е Секторот за дисеминација во ДЗС да ја добие многу потребната помош со најсовремен хардвер и софтвер, експертски совет за развивање нови технологии (алатки-софтвер), ангажирање надворешни програмери за развивање, спроведување и одржување на таквата технологија. Ова не ја отстранува можноста ДЗС сам да ги одржува своите технолошки ресурси, под услов сите потребни дозволи да се добијат преку оваа програма. Исто така, имаме потреба да подготвиме специјални визуелни материјали за дисеминација, кои ќе се користат за едукација на корисниците за сите достапни производи и нивната употреба. Ова, исто така, е многу важен аспект ако сакаме да бидеме уште поблиску до нашите клиенти и да ги едуцираме за важноста на статистичките податоци и нивното значење.

За ова ќе биде потребен и експертски совет за периодот пред и по спроведувањето, како и ангажирање надворешен програмер кој може да ги развие потребните алатки за подготовка на таквите визуелни материјали во иднина. ДЗС ќе развие и планови за информирање и едуцирање на корисниците за своите нови производи преку визуелни презентации што ќе бидат достапни од секое место во секое време преку мобилни уреди.

Активност 3: зајакнат капацитет за користење стандардни ИТ алатки за обработка на податоците од истражување

Зајакнувањето на капацитетот за користење стандардни ИТ алатки за обработка на податоците од истражување е започнато пред неколку години со постепено спроведување на ИТ алатките што се веќе развиени во европските статистички системи, динамиката на спроведувањето ќе се зајакне во тековниот твининг проект и треба да продолжи во наредните години за најголем дел од потпроцесите на СБПМ.

Активност 4: техничка помош за дефинирање на деловните услови за различни делови од реструктурираниот ИТ систем за креирање статистички податоци

Техничката помош за дефинирање на деловните услови за различни делови од реструктурираниот ИТ систем за креирање статистички податоци е насочена кон анализирање на деловните услови и подготовка на техничка спецификација за различни делови од ИТ системот, со која се поддржува реструктурираното окружување за креирање податоци. Треба да се изврши анализа и да се подготват спецификации за: интегрираниот систем за собирање податоци, метаподаточно управувани системи за обработка на податоци (уредување, импутација, контрола, агрегација, анализа), ИТ систем за управување со класификации и складиште на податоци за деловна статистика и квартални национални сметки.

Активност 5: ангажирање надворешни соработници за развивање, одржување и поддршка на софтвер за ИТ системот

Ангажирањето надворешни соработници за развивање, одржување и поддршка на софтвер за ИТ системот е набавка на услуга што ќе овозможи интегрирано метаподаточно управувано окружување за креирање податоци.

Активност 6: акти за организација и систематизација со кои ќе се поддржи реструктурираното окружување за креирање податоци

Актите за организација и систематизација со кои ќе се поддржи реструктурираното окружување за креирање податоци се неопходен чекор во процесот на премин од окружување за креирање податоци врз основа на истражување (вертикално-хиерархиски насочен проток на информации) кон окружување за креирање податоци врз основа на процеси. Новото окружување за креирање податоци треба да биде поддржано со соодветна организациска структура што ќе го поддржи пристапот на креирање податоци врз основа на процеси. Исто така, треба да се смени описот на одредени работни позиции и треба да се подготви опис за новите работни позиции.

Активност 7: надградба на ИТ инфраструктурата (хардвер и софтвер) и ставање во употреба, одржување и поддршка на новиот ИТ систем

Надградба на ИТ инфраструктурата (хардвер и софтвер) и ставање во употреба, одржување и поддршка на новиот ИТ систем. За да се стави ИТ системот во употреба на дневна основа, ќе биде потребно да се обезбеди соодветна ИТ инфраструктура за да се постави системот и да се поддржи пристапот на сите корисници на податоци од нивните работни места. Оваа активност ги вклучува следниве подактивности:

- процена на потребите и подготвување на црт-техничка спецификација;
- спроведување постапка за јавна набавка.

Активност 8: зајакнување на човечките капацитети (број на персонал и вештини) кои ќе го носат товарот на спроведување на планираните активности

Зајакнување на човечките капацитети кои ќе го носат товарот на реструктурирањето на окружувањето за креирање податоци. Доколку процесот на реструктурирање на окружувањето за креирање податоци вклучува развој на различни модули на ИТ системот, одреден број од ИТ персоналот, со соодветни ИТ вештини, треба да биде вклучен во процесот на развивање на софтверот со ангажирање надворешни соработници со цел да се има сопственост врз резултатите од проектот и да може да се поддржат корисниците на системот во нивната секојдневна работа.

Спроведување

Година на завршување:	2021
Резултати:	<ul style="list-style-type: none"> • нов софтвер • нов хардвер
Трошоци:	Активностите ќе се спроведуваат и финансираат во рамките на Секторскиот плански документ и Акцискиот документ за реформа во јавната администрација и статистика. Нивното спроведување е поврзано со активностите што треба да се спроведат во рамките на оваа Програма.
Одговорен субјект:	Државен завод за статистика
Ризик:	<ul style="list-style-type: none"> • недоволен број на персонал, вклучувајќи ненавремено објавување на огласите за вработување и недоволно квалификувани кандидати • неодобрување нови вработувања • несоодветни експерти • непостоење неопходен софтвер и хардвер • недоволно детален опис на условите за системот

Приоритет 5: транспарентно владино известување

Цел

Целта е да се зголеми степенот на транспарентност во УЈФ.

Целта за зголемена транспарентност ќе се постигне преку следните мерки и активности:

Мерка 1:	зголемена транспарентност преку владино известување
Активност 1:	развивање и спроведување стандарди за транспарентност за известување за УЈФ
Активност 2:	објавување Граѓански буџет

Резултат

XV) зголемена фискална транспарентност

Показатели за резултати

XV) повисоко рангирање според Индексот на отворен буџет

XV) објавен Граѓански буџет

П5М1: зголемена транспарентност преку владино известување

Цел на мерката

Зголемување на транспарентноста за УЈФ преку креирање информации со подобар квалитет, кои ќе бидат лесни за користење и достапни за пошироката јавност.

Повикување на наоди од надворешни процени:

ПЈРФО (PEFA)	<p>ПУ 6 – Сеопфатност на информациите вклучени во Буџетот и буџетската документација – Оценка Б – Пет од девет репери се исполнети (во буџетската документација не се прикажани готовинското салдо или други финансиски средства и проекциите на движењата, извршувањето на Буџетот за претходната година не е прикажано ниту во Фискалната стратегија ниту во Буџетот за 2015 година и како резултат на тоа, националното Собрание не е во можност да го спореди извршувањето на Буџетот за минатата година со Предлог-буџетот, нема преглед на буџетските податоци во врска со приходите и расходите, според главните области на класификацијата што се користи, нема објаснување на буџетските импликации на новите иницијативи за политики, со процена на влијанието врз Буџетот од сите поголеми промени во политиките за приходите и/или некои големи промени во програмите за расходи)</p> <p>ПУ 10 – Јавен пристап до клучни фискални информации – Оценка А</p> <p>ПУ 25 – Квалитет и навременост на годишните завршни сметки, Оценка Г+ - Во согласност со член 25 од Законот за сметководство на буџетите и буџетските корисници, МФ ги презентира само консолидираните информации за приходите и расходите. Иако буџетските институции, исто така, треба детално да известуваат за нивните средства и обврски, ваквите информации не се вклучени во консолидираните завршни сметки што ги изработува МФ.</p>
ППРУ (SIGMA):	<p>Степенот до кој Предлог-буџетот вклучува целосни информации при неговото разгледување во Собранието –Оценка 2,</p> <p>Степенот до кој финансиското известување во текот на годината обезбедува целосни информации и е јавно достапно – Оценка 1,</p> <p>Степенот до кој годишниот финансиски извештај содржи целосни информации и е навремено достапен во Собранието - Оценка 4,</p> <p>МФ треба да обезбеди дополнителни информации за релевантни активности во самиот Предлог-буџет (на пример, трошоци и придобивки од новите владини политики, непредвидени обврски и долгорочни проекции за приходите и расходите во клучните сектори).</p> <p>Завршната сметка за 2013 година, што е ревидирана од страна на ДЗР, не содржи информации за непредвидени обврски или нефинансиски податоци.</p>
СБ	<p>Буџетска сеопфатност и транспарентност – 2.12. Буџетот содржи значителен број фискални информации, но сепак има простор за натамошно подобрување. 2.13 0 Дел од потребните подобрувања во буџетската документација се идентификувани. Тие вклучуваат (а) недостаток на</p>

	информации за финансирање на дефицитот, (б) нема информации за финансиските средства, (в) нема компаративни податоци за извршувањето претходната година, (г) расчленување на Буџетот за тековната година по функционална и административна класификација и (д) во 2.6 не се прикажани процени за влијанието врз Буџетот од поголемите промени во политиките за приходите и/или некои големи промени во расходите. Министерството за финансии обезбедува многу детални информации за годишниот Буџет и завршната сметка, но прикажувањето и формата на податоците не секогаш лесно може да се следи.
ЕУ:	Препорака за подобрување на фискалната транспарентност – Не е обезбедена транспарентноста на Буџетот, бидејќи буџетските и статистичките информации не се јавно-достапни јасни, сеопфатни, навремени и веродостојни.
Други	Според последното истражување за Отворен буџет во 2015 година, една од дадените препораки за подобрување на транспарентноста на Буџетот е подготовка и објавување Граѓански буџет. Подготовката на Граѓански буџет, исто така, е обврска и препорака за фискалната транспарентност во Националните акциски планови за ОВП, предложени од работната група за Отворено владино партнерство (ОВП).

Активност 1: развивање и спроведување стандарди за транспарентност за известување за УЈФ

Проширувањето на информациите и податоците во буџетските/фискалните документи значи идентификување на потребните дополнителни податоци кои треба да бидат содржани во Буџетот на Република Македонија, Завршната сметка и Фискалната стратегија во согласност со препораките во извештаите на ППРУ (SIGMA) и ПЈРФО (PEFA) извештаите. Во согласност со достапните податоци и можностите за обезбедување релевантни информации и параметри во процесот на подготовка на буџетот и завршната сметка, се планира да се подготват дополнителни прегледи, анекси и објаснувања за поедини сегменти од планираните фискални проекции и дополнителни податоци за извршување на буџетот. Во овој контекст, постојниот документ, Фискалната стратегија на Република Македонија, треба да се надгради и дополнително да се развие со вклучување подетални податоци, објаснувања, сценарија, итн., кои, исто така, ќе обезбедат повисок кредибилитет на среднорочните проекции и зголемена транспарентност на среднорочните насоки за фискалната политика.

На пример, МФ треба да го подобри претставувањето на годишниот Буџет во смисла на тоа да се вклучат информации за финансирање на дефицитот, за финансиските средства, податоци за извршувањето претходната година, процени за влијанието врз Буџетот од поголемите промени во политиките за приходите и/или некои големи промени во програмите за расходи. Оваа активност ги вклучува следниве подактивности:

- дополнителни податоци за Буџетот;
- дополнителни податоци за завршната сметка на Буџетот;
- дополнителни податоци за Фискалната стратегија;
- Дополнителни податоци објавени на веб-страницата на МФ.

Активност 2: објавување Граѓански буџет

Европската практика во врска со достапноста на политиките и проектите финансирани со буџетот до граѓаните треба да биде дел од буџетскиот процес во Република Македонија. Во врска со тоа, Граѓанскиот буџет треба, на редовна и континуирана основа, да ги доближи податоците и информациите до граѓаните во врска со сите активности финансирани со Буџетот. Оттука, треба да се разгледаат начините и формите на обелоденување на Граѓанскиот буџет во другите земји и да се најде соодветното решение. Со оваа активност не само што ќе се зголеми транспарентноста на јавните финансии, туку се очекува и да го зголеми интересот на граѓаните за важноста на јавните финансии. Овој документ треба да ѝ ги претстави клучните информации за јавните финансии на општата јавност и со него треба да се обезбеди дека граѓаните јасно ги разбираат многуте начини на кои буџетот влијае врз нивните животи и да се поттикне подобро разбирање за тоа како се управува со јавните средства. Оваа активност ги вклучува следниве подактивности:

- подготовка и дизајнирање на документот;
- подготовка на сите постапки за изработка и печатење на документот;
- објавување на документот.

Спроведување

Година на завршување:	2019
Резултати:	<ul style="list-style-type: none"> • Буџет, завршна сметка на Буџетот и Фискална стратегија дополнети со дополнителни податоци • извештаи • Граѓански буџет
Трошоци:	трошоци за објавување на Граѓанскиот буџет - 5.000 евра годишно - 20.000 евра вкупно
Одговорен субјект:	Сектор за буџет и фондови
Ризик:	недоволно знаење и координација на буџетските корисници за процена на трошоците за политиките, проектите и мерките

Приоритет 6: внатрешна контрола

Цел

Да се воспостави здрав систем за финансиско управување и контрола.

Целта на приоритетот за внатрешна контрола ќе се постигне преку следните мерки и активности:

Мерка 1:	зајакнати законски прописи за ЈВК (ФУК и ВР) и методолошка рамка
Активност 1:	Подготовка на нова легислатива за ЈВК
Активност 2:	промовирање на концептот за јавна внатрешна контрола на раководителите на субјекти на централно и на локално ниво
Мерка 2:	зајакнати административни капацитети за ФУК и ВР на централно и на локално ниво
Активност 1:	воспоставување систем за континуирана обука и обука на работно место
Активност 2:	воспоставување систем за супервизија на одделенијата за ВР и за ФУК

Резултат

- XVI) подобрена усогласеност со правилата и прописите за отчетност (како поддршка на фискалната дисциплина и транспарентност)
- XVII) зајакнато финансиско управување и контрола како што е дефинирано во ЈВФК (поглавје 32)
- XVIII) зголемена транспарентност за граѓаните
- XIX) зголемена ефективност на внатрешната ревизија

Показатели за резултати

- XVI) % на спроведени препораки од внатрешната ревизија
- XVII) % на покриеност со внатрешна ревизија заснована на процена на ризик на централната и на локалната власт
- XVIII) позитивно мислење на внатрешната ревизија за информациите за успешност, доставено од институции на централната и на локалната власт за нивните програми (% на покриеност)
- XIX) % на ревидирани програми на годишно ниво

П6М1: зајакнати законски прописи за ЈВК (ФУК и ВР) и методолошка рамка

Цел на мерката

Обезбедување развој на јавната внатрешна финансиска контрола преку развивање здрав и ефикасен систем за финансиско управување и контрола и внатрешна ревизија кај субјектите од јавниот сектор. Во областа на финансиското управување и контрола во Законот за јавна внатрешна финансиска контрола, ќе се прошири опфатот на спроведување на одредбите поврзани со финансиско управување и контрола и ќе се обезбеди поедноставување на организацијата и работењето на помалите буџетски сметки во финансиското управување и контрола.

Повикување на наоди од надворешни процени:

ПЈРФО (PEFA):	Од 2009 година, вложени се значителни напори за воспоставување ефективна јавна внатрешна финансиска контрола (ЈВФК) во целата влада, врз основа на моделот на ЕУ. Сега обврските треба да се регистрираат во трезорот, кога се склучуваат договори, и истите ќе бидат одбиени доколку не се доследни на расположливиот буџет. Меѓутоа, не е јасно дали целосно се почитуваат овие барања. Другите аспекти на финансиското управување и контрола се реорганизирани кај сите главни буџетски корисници во согласност со Законот за јавна внатрешна финансиска контрола, иако тоа сè уште
---------------	--

	<p>целосно не функционира на ниво на целата влада, а опфатот останува и понатаму ограничен само на локално ниво. Постапувањето во повеќето поголеми министерства, каде што министерот и понатаму ги потпишува сите налози за плаќање, не е во согласност со поделбата на функциите што е предвидена со Законот за јавна внатрешна финансиска контрола или според одредбите од Правилникот за начинот на спроведување на општите финансиски процеси од 2010 година. Тоа, исто така, содржи импликации за континуирано политичко влијание при определувањето кој ги добива владините средства. Внатрешната ревизија сега се спроведува во сите главни буџетски корисници во согласност со Законот за јавна внатрешна финансиска контрола и според меѓународните стандарди, иако е потребно таа повеќе да се фокусира на подобрување на системите отколку на давање гаранција. Меѓутоа, расположливите човечки ресурси се ограничени и сите раководители не постапуваат соодветно на дадените препораки. Работата ја координира Централната единица за хармонизација (ЦЕХ) при Министерството за финансии; а копии од извештаите се доставуваат до ЦЕХ и до Државниот завод за ревизија (ДЗР).</p>
<p>ППРУ (SIGMA):</p>	<p>И Законот за јавна внатрешна финансиска контрола и Прирачникот за финансиско управување и контрола се однесуваат на пет елементи од рамката COSO. Исто така, постојат неколку правилници со кои се регулираат општите финансиски процеси во буџетските организации, начинот на делегирање на овластувањето, и со кои се пропишуваат условите за секторите за финансиски прашања. Овие правилници беа подготвени во 2010 и 2011 година, но оттогаш не се ажурирани. Оперативната рамка за ФУК е добро воспоставена, но многу буџетски организации немаат преземено активности за примена на правилата и не го известуваат МФ за постигнатиот напредок. Според тоа, вредноста на показателот во врска со целосноста на оперативната рамка за ФУК е 4 (од 5).</p> <p>Останатите законски прописи конкретно не го поддржуваат ФУК, на пример, во Законот за буџетите нема конкретно упатување на делегирањето овластување за донесување одлуки. Правилникот за начинот на извршување работи од надлежноста на одделенијата за финансиски прашања обезбедува корисна основа за поголемите буџетски институции, но е премногу сложен за да помалите организации ги организираат своите внатрешни финансиски процеси.</p> <p>Во декември 2014 година, Владата одобри сеопфатна Стратегија за развој на ЈВФК за периодот 2015-2017. Постојната Стратегија се фокусира на слабостите при спроведувањето и ги утврдува потребните активности со цел да се опфатат сите области од Стратегијата за развој на ЈВФК за периодот 2015-2017. Со неа се опфатени сите активности, вклучувајќи ги и оние во областа на управување со Буџетот, но не е претставана поврзаноста со приоритетите на сеопфатната реформа на јавната администрација.</p> <p>Централната единица за хармонизација (ЦЕХ) подготвува и доставува до Владата годишен извештај за напредокот во врска со спроведувањето на ФУК, кој во голема мера се заснова на самопроцената на сите буџетски институции што треба да спроведат ФУК. Владата го разгледа овој Извештај и тој содржи детални статистички податоци за сите буџетски институции и е поддржан со детални заклучоци на Владата за решавање на недостатоците во одделни буџетски организации. Меѓутоа, Извештајот е подготвен многу доцна, по завршување на годината, а во 2014 година беа јавно достапни само збирни статистички податоци. МФ не врши супервизија на квалитетот на ФУК во буџетските организации.</p> <p>Воспоставени се и функционираат раководните структури одговорни за управување со програмите од Инструментот за претпристапна помош (ИПП (IPA)), а вложени се и напори за воведување конкретни постапки за ИПП (IPA) за националните програми (на пример, постапка за известување за неправилности). Меѓутоа, постапките за ИПП (IPA) и ФУК сè уште не се поврзани, иако и двете се засноваат на COSO.</p> <p>Во согласност со Законот за финансиска инспекција во јавниот сектор, во МФ е основан Сектор за финансиска инспекција, кој започна со работа во 2014 година. Првите случаи се концентрираат на поединечни случаи на можно несоодветно финансиско управување, така што постојната практика не е во судир со работата на внатрешната контрола.</p> <p>Спроведувањето ФУК на институционално ниво заостанува зад развојот на рамката на политики. Општите слабости во обезбедување внатрешна контрола се следните: клучните позиции потребни во согласност со прописите за ФУК не се пополнети, акциските планови за ФУК не се секогаш развиени, постапките за управување со ризик не се спроведуваат, нема делегирање на овластувањата за донесување одлуки за управување со финансии освен министерот и државниот секретар.</p> <p>Најголем дел од организациите на ниво на централната власт имаат воспоставено детални пишани постапки за клучните процеси како резултат на владината политика за спроведување програми за управување со квалитет. Постои добар степен на усогласеност (67%) помеѓу буџетската структура и управувачките структури во организациите што имаат донесено одлуки за распределба на средствата од годишниот буџет во рамките на организацијата.</p> <p>Делегирањето овластувања за донесување одлуки за финансиско управување и контрола е дозволено, но ретко се применува и вообичаено е министерот да ги потпишува сите договори за јавни набавки на министерството, а честопати и поединечните барања за плаќања, пред тие да се достават до МФ.</p> <p>Функционирањето на внатрешната ревизија (ВР) се анализира преку два квалитативни показателя, еден содржи девет клучни елементи за ефективна рамка за ВР како што е дефинирано во Принципите за јавна администрација, а другиот се однесува на квалитетот на извештаите за ВР подготвени од јавните организации. Тие се надолнети со три нумерички показатели за нивото на екипираност и обуки, како и усогласеност со националните барања за планирање. Прецизната методологија и оценките, ве молиме да ги погледнете во методолошкиот анекс.</p>

	<p>Воспоставена е сеопфатна законска рамка и рамка за политики за внатрешна ревизија, но не ја применуваат сите буџетски институции што треба да спроведуваат внатрешна ревизија. Многу организации не ги исполнуваат условите за воспоставување одделенија за внатрешна ревизија или имаат минимален број вработени, потребите за обуки не се земени предвид при планирање на обуките на централно ниво и процентот на внатрешни ревизори со сертификат за ВР е мал. Показателот во врска со оперативната рамка за ВР е 3 (од 5).</p> <p>Условите за внатрешна ревизија во Законот за ЈВФК важат за корисниците на државниот буџет, буџетите на општините, фондовите, независните регулаторни тела, акционерски друштва и други правни лица во кои државата или општините се сопственици или акционери. Дури и малите организации (со годишен буџет помал од 1 милион евра) треба да воспостават ВР.</p> <p>Во Законот за ЈВФК, исто така, е пропишано дека внатрешната ревизија треба да се врши во согласност со Меѓународните стандарди на Институтот за внатрешни ревизори. Законот за ЈВФК е придружен со подзаконски акти кои се во согласност со Законот, а за внатрешните ревизори, достапни се опсежни насоки, вклучувајќи го и Прирачникот за внатрешни ревизори. Меѓутоа, во Прирачникот за ВР не се содржани детални насоки за планирање на ревизијата. Покрај тоа, методологиите за ревизија се опишани само за системските ревизии.</p> <p>Стратегијата за ЈВФК вклучува планови за зајакнување на ВР во јавниот сектор, а двегодишниот Акциски план се фокусира на постојаните слабости, како што се екипираност, обука и обезбедување квалитет. ЦЕХ подготвува детални статистички податоци за работата на ВР во јавниот сектор во рамките на годишниот извештај за ЈВФК, кој се доставува до Владата. Овие статистички податоци обезбедуваат информации за персоналот, ревизорските планови, бројот на извршени ревизии, итн., на централно и на локално ниво. Меѓутоа, не се посветува внимание на квалитетот на работата на ВР, освен статистичките податоци за процентот на спроведување на препораките од ВР.</p> <p>Со цел подобра координација на ВР во целата јавна администрација, основан е Ревизорски комитет со кој претседава државниот секретар во МФ и се состои од раководители на Одделенија за ВР во сите министерства. Во 2014 година оваа Комисија се состана двапати.</p>
ЕУ:	<p>Земјата е умерено подготвена во оваа област. Во последната година не е постигнат напредок со спроведување на препораките на Комисијата во извештајот за 2015 година. Потребно е да се вложат значителни напори за обезбедување ефективно спроведување на законските прописи за јавна внатрешна финансиска контрола (ЈВФК). Сè уште треба да се тежнее кон спроведување зајакната внатрешна контрола врз јавните средства, во согласност со здрава антикорупциска политика и следењето на препораките од ревизијата. Независноста на Државниот завод за ревизија сè уште не е гарантирана со Уставот. Наредната година, земјата треба особено:</p> <ul style="list-style-type: none"> → да обезбеди дека постои посистематско следење на владините препораки по годишниот извештај за спроведување на ЈВФК; → да обезбеди ефективно спроведување на процената на ризикот и другите алатки и техники во управувачките процеси во организациите од јавниот сектор; → да усвои и спроведе национална стратегија за борба против измама, да ја зајакне координативната улога на Одделението за координација за борба против измама и да го подобри управувањето со неправилностите преку Системот за управување со неправилности.

Активност 1: Подготовка на нова легислатива за ЈВК

Усвојувањето на нов Закон за системот на јавна внатрешна контрола произлегува од потребата за усогласување на Законот со меѓународните стандарди за внатрешна контрола и внатрешна ревизија, и за зајакнување на системот за јавна внатрешна финансиска контрола во земјата. Оваа активност ги вклучува следниве подактивности:

- основање работна група;
- спроведување твининг или билатерален проект;

Активност 2: промовирање на концептот на системот за јавна внатрешна контрола на раководителите на субјекти на централно и на локално ниво

Организирање годишни конференции за ЈВК на кои ќе бидат избрани и промовирани „државни институции“ во спроведувањето на системот за внатрешна финансиска контрола, а ќе се создаде и мрежа на институции за размена на искуства. Оваа активност ги вклучува следниве подактивности:

- избор и промовирање „државни институции“ во спроведувањето на системот за внатрешна финансиска контрола;
- создавање мрежа на институции за размена на искуства.

Спроведување

Резултати:	<ul style="list-style-type: none"> • нов Закон за ЈВК • нови правилници за финансиско управување и контрола (ФУК) • нови правилници за внатрешна ревизија (ВР) • нов Прирачник за ФУК • нов Прирачник за ВР
Трошоци:	3.300.000 евра буџетски средства и поддршка од ППРУ (SIGMA)
Одговорен субјект:	Централна единица за хармонизација
Ризик:	<ul style="list-style-type: none"> • наоѓање твининг или билатерален партнер • недоволен интерес од раководството

П6М2: зајакнати административни капацитети за ФУК и ВР на централно и на локално ниво

Цел на мерката

Зајакнување на административните капацитети за ФУК и ВР на централно и на локално ниво, со што би се обезбедило ефективно, ефикасно и економично трошење на јавните средства.

Повикување на наоди од надворешни процени:

ПЈРФО (PEFA):	<p>Концептот за внатрешна ревизија (ВР), како советодавна услуга за раководството, не беше познат во земјата сè до донесување за Законот за ЈВФК. Потребно беше да се изготват правилници за да се обезбеди Повелба за внатрешна ревизија во секоја буџетска институција, да се пропишат сите методи, постапки и начини за известување за внатрешна ревизија, да се пропише Кодекс на етика и да се дефинираат стандардите за ревизијата во согласност со меѓународната пракса. Потребно беше да се обучат внатрешните ревизори за да ја вршат работата соодветно, и да се воспостават соодветни структури во секоја буџетска институција. Оттаму, развивањето ВР останува да биде тековен процес, а Централната единица за хармонизација во МФ, која има водечка улога во развивањето политики и прописи, го мери и евидентира напредокот и подготвува годишен извештај за Владата. До јули 2015 година, одделенија за внатрешна ревизија се воспоставени во 81 од 93 прва линија буџетски корисници, каде што се вработени 144 ревизори, и секој од нив подготвува до 5 извештаи годишно за аспектите во функционирањето на системите, во согласност со плановите што се договорени со раководителите на институциите. Понатамошното проширување на ВР во помалите институции без ресурси за воспоставување нивни посебни одделенија зависи од степенот на воспоставување начини на соработка со нивните соработници од поголемите институции. ДЗР спроведе ревизија на успешноста за функционирањето на ЈВФК во целата Влада во 2014 година, со што се потврди дека ВР успешно функционира во повеќето делови на централната власт. Свкупните ресурси за ВР и понатаму се ограничени, и постои потреба од поголем број ревизори; на таа потреба е одговорено со обезбедување стручна обука така што ќе може да се квалификуваат поголем број ревизори. Работата генерално се спроведува во согласност со меѓународните стандарди, иако во Документот за политики на Централната единица за хармонизација за развојот на ЈВФК за 2015-2017 година е посочено дека заложбите биле понасочени кон давање совети за веродостојноста на системите отколку кон давањето совети за нивно подобрување. Оценката за ова е: Б</p> <p>(ii) Редовност и дистрибуција на извештаите</p> <p>Годишните извештаи на ЦЕХ потврдуваат дека извештаите од ВР се изработуваат во согласност со планови кои се претходно договорени со раководителите на институциите, и се поднесуваат до ЦЕХ и до ДЗР, како и до субјектите опфатени со ревизија. Оценката за ова е: А</p> <p>(iii) Степен на реакција на раководството на наодите од внатрешната ревизија</p> <p>ЦЕХ води статистичка евиденција за бројот на дадени препораки што ги спровело раководството. До крајот на 2014 година, 51,2 процента од препораките биле евидентирани како спроведени на ниво на централната власт. Во однос на локалната самоуправа, процентот на функционалност на ВР изнесува 54%. Во отсуство на дополнителни информации за содржината и значењето на препораките, тешко може да се толкуваат збирните статистички податоци. Засега, се чини разумно да се заклучи дека повеќето раководители имаат преземено прилично активности како одговор на препораките, но сè уште има многу простор за зголемување на влијанието од работата на ВР. Оценката за ова е: В</p>
---------------	--

<p>ППРУ (SIGMA):</p>	<p>Во моментот не е спроведено системско уверување за квалитет ниту од Одделенијата за ВР ниту од ЦЕХ.</p> <p>Генерално, 186 организации ја имаат воспоставено функцијата на ВР, но само неколку од нив ги исполнуваат условите за минимален број на персонал, покажувајќи отсуство на посветеност на ВР преку недоволно средства за финансирање на потребните работни места и/или отсуство на соодветно квалификуван персонал кој би се назначил. Само 25% од сите организации имаат подготвено годишни планови за внатрешна ревизија во согласност со националните прописи.</p> <p>Не сите Одделенија за ВР се целосно функционални, и само една третина има одобрен годишен план за ВР во согласност со законските прописи. Вкупно има 211 внатрешни ревизори, во просек само еден внатрешен ревизор по Одделение, со што дополнително се посочува слабоста во врска со екипираноста. Тешко е да се ангажира и задржи персонал со соодветни вештини и да се обезбеди соодветно искуство и обука во рамките на помалите одделенија. Поконкретно, меѓународните стандарди предвидуваат степен на преглед и супервизија во рамките на структурата за ВР кој не евозможен во рамките на овие одделенија. Најголем број од одделенијата за ВР не ги исполнуваат минималните услови за екипираност, иако две од три министерства што ги анализираше ППРУ (SIGMA), ги исполнуваа минималните услови за екипираност.</p> <p>ЦЕХ започна со вториот круг обуки во соработка со Центарот за обуки во областа на финансии и Овластениот институт за јавни финансии и сметководство. Во моментот, 37 внатрешни ревизори ја завршија оваа меѓународна обука и се здобија со сертификат, што претставува 18% од вкупниот број внатрешни ревизори на крајот на 2014 година. Веројатно е овој број двојно да се зголеми во текот на вториот круг обуки за стекнување сертификат, кој е во тек.</p> <p>Најголем дел од работата на ВР се фокусираше на ревизии базирани на системот, иако во пракса тие се главно ревизии на усогласеност, повеќе проверувајќи дали се применуваат постапките отколку самите правила и постапки. Не се обезбедени сите 10 извештаи од ВР подготвени во 2014 година, па оттука нема доказ дека најмалку 9 од 10 организации подготвиле ревизорски извештаи.</p>
<p>ЕУ:</p>	<p>Земјата е умерено подготвена во оваа област. Во последната година не е постигнат напредок со спроведување на препораките на Комисијата во извештајот за 2015 година. Потребно е да се вложат значителни напори за обезбедување ефективно спроведување на законските прописи за јавна внатрешна финансиска контрола (ЈВФК). Сè уште треба да се тежнее кон спроведување зајакната внатрешна контрола врз јавните средства, во согласност со здрава антикорупциска политика и следењето на препораките од ревизијата. Независноста на Државниот завод за ревизија сè уште не е гарантирана со Уставот. Во наредната година, земјата треба особено:</p> <ul style="list-style-type: none"> → да обезбеди дека постои посистематско следење на владините препораки по годишниот извештај за спроведување на ЈВФК; → да обезбеди ефективно спроведување на процената на ризикот и другите алатки и техники во управувачките процеси во организациите од јавниот сектор; → да усвои и спроведе национална стратегија за борба против измама, да ја зајакне координативната улога на Одделението за координација за борба против измама и да го подобри управувањето со неправилностите преку Системот за управување со неправилности.

Активност 1: воспоставување систем за континуирана обука и обука на работно место

Зајакнувањето на административните капацитети на централно и на локално ниво за ФУК и ВР треба да се обезбеди преку воспоставување систем за континуирана обука и обука на работно место и воспоставување систем за супервизија на одделенијата за ВР и за ФУК. Оваа активност ги вклучува следниве подактивности:

- основање Академија за јавни финансии во рамки на Министерството за финансии
- усвојување правилници за континуирана обука за ФУК и ВР;
- усвојување Правилник за обука и испит за сертификација на внатрешни ревизори;
- организирање обука и испит.

Активност 2: воспоставување систем за супервизија на одделенијата за ВР и за ФУК

Во рамките на оваа активност ќе се измени Правилникот за организација и систематизација на работни места во МФ. Оваа активност ги вклучува следниве подактивности:

- екипирање на Одделението за супервизија;
- обучување на персоналот;
- обезбедување квалитет преку спроведување супервизија на одделенијата за ФУК и за ВР.

Спроведување

Година на завршување: 2021

Резултати: • усвоен Закон за Академија за јавни финансии

	<ul style="list-style-type: none">• усвојување правилници за континуирана обука за ФУК и за ВР• усвојување Правилник за обука и испит за сертификација на внатрешни ревизори• обуки
Трошоци:	3.300.000 евра буџетски средства и поддршка од ППРУ (SIGMA)
Одговорен субјект:	Централна единица за хармонизација
Ризик:	недоволни капацитети на човечките ресурси

Приоритет 7: надворешна контрола и парламентарен надзор

Цел

Зајакнување на управувањето со јавни финансии и обезбедување отчетност во користење јавни средства преку:

- зајакнување на ревизиите на усогласеност и успешност на ДЗР во согласност со МСВРИ (ISSAI) и стратегиите на ДЗР,
- воспоставување механизам за проактивна улога за разгледување на ревизорските извештаи во Собранието и
- зајакнување на институционалниот капацитет и капацитетот на човечките ресурси во ДЗР.

Целта на приоритетот - надворешна контрола и парламентарен надзор ќе се постигне преку следните мерки и активности:

Мерка 1: зајакнување на процесот за стратешко планирање и внатрешна ревизија во согласност со МСВРИ (ISSAI)

- Активност 1: развивање и спроведување Стратешки план на ДЗР
- Активност 2: процена на институционалниот капацитет и капацитетот на човечките ресурси во ДЗР со цел одржување висок квалитет на ревизиите, во согласност со релевантната законска рамка
- Активност 3: зајакнат административен капацитет за ревизија на успешност

Мерка 2: зајакнат надзор врз Буџетот од страна на Собранието

- Активност 1: анализа на постојната законска и институционална рамка во врска со заедничката соработка меѓу ДЗР и Собранието во споредба со најдобрите практики за соработка меѓу ВРИ и Парламентот во ЕУ
- Активност 2: спроведување процена на потребите за обука (ППО) и разработување План за обука на пратениците

Резултат

- XX) зајакнати ефекти од ревизија и известување
- XXI) зголемена отчетност за јавните средства

Показатели за резултати

- XX) % на препораки од надворешна ревизија кои водат кон преземање корективни мерки
- XXI) % на покриеност со ревизија на вкупните јавни расходи

П7М1: зајакнување на процесот за стратешко планирање и внатрешна ревизија во согласност со МСВРИ (ISSAI)

Цел на мерката

Зајакнување на ДЗР како одржлива институција која може да ги примени најновите и најсовремените методологии и насоки за тоа како да го планира процесот на надворешна ревизија и, оттука, да ја извршува својата основна надлежност како што е пропишано во одредбите од Законот за државна ревизија и другата релевантна законска рамка.

Повикување на наоди од надворешни процени:

ПЈРФО (PEFA):	Во дел 3. 6 Надворешна контрола и ревизија, кој се однесува на Државниот завод за ревизија, точка „(I) Опфат/природа на спроведената ревизија“ е оценета со „Г“, бидејќи како што е наведено: „ДЗР ги нема неопходните ресурси за да изврши целосна финансиска ревизија и ревизија на усогласеност кај сите субјекти опфатени со ревизија секоја година, па затоа цели да ги опфати повеќето од нив детално, во период од неколку години“, а понатаму се вели дека „помалку од 50 проценти од расходите на органите на централната власт се ревидираат секоја година“. Исто така, се наведува дека „Иако ДЗР ги објавува сите ревизорски извештаи на својата веб-страница и вложува напори за подготовка на годишен извештај кој е лесен за читање и разбирање, тој нема проактивна комуникација со медиумите, Собранието или пошироката јавност преку прес-конференции, соопштенија за јавност или други средства“.
ППРУ (SIGMA):	„ДЗР треба да развие повеќегодишна стратегија за ревизија со цел да ги утврди приоритетите во своето работење, земајќи ја предвид потребата за одржување квалитет и обезбедување соодветна покриеност со ревизија во текот на годините и ДЗР треба да презема понатамошни мерки за подобрување на покриеноста со годишните ревизии“ и исто така, „ДЗР треба да комуницира попроактивно со медиумите и пошироката јавност со цел да ги објасни резултатите од ревизиите и дополнително да ја објасни својата улога врз основа на конкретни примери за ревизија.“
ЕУ:	„ДЗР има доволен институционален капацитет да ги извршува своите задачи, со 70 од своите 85 ревизори, кои се овластени државни ревизори. Тој врши ревизија на усогласеноста на завршните сметки на основниот буџет до јуни секоја година. Покриеноста со ревизија на вкупните ревидирани расходи во 2016 година изнесуваше 45%. ДЗР спроведе обука за персоналот за меѓународни сметководствени стандарди, ревизија на усогласеност и ревизија на успешност, јавни набавки и етика. Тој, исто така, продолжи со спроведување на Стратешкиот план за периодот 2013 – 2017 година. Квалитетот на ревизорското работење е подобрен во согласност со стандардите на ИНТОСАИ, бидејќи ДЗР ги спроведува ажурираните прирачници за ревизија на усогласеност и ревизија на успешност. Ревизијата на успешност треба дополнително да се развива.“

Активност 1: развивање и спроведување Стратешки план на ДЗР

Развивање и спроведување на Стратешкиот план на ДЗР е основен услов за успешно извршување и известување за ревизијата, притоа користејќи го целиот капацитет и сите ресурси на ДЗР на најефективен и најефикасен начин. Оваа активност ги вклучува следниве подактивности:

- процена на подобрувањето на процесот на ревизија во согласност со МСВПИ (ISSAI) во поглед на процесот на стратешко планирање на ревизиите;
- измена на упатствата за предлагање ревизии за планирање на процесот на стратешко планирање на ревизиите во согласност со приоритетите и расположливите ресурси на ДЗР;
- обука на вработените во ДЗР за стратешко планирање ревизии;
- развивање Повеќегодишен план за ревизија за периодот 2020 – 2022.

Активност 2: процена на институционалниот капацитет и капацитетот на човечките ресурси во ДЗР со цел одржување висок квалитет на ревизиите, во согласност со релевантната законска рамка

ДЗР континуирано се надградува како професионална институција која одржува континуирано висок квалитет во своето работење, почитувана и респектирана од страна на основните корисници за резултатите од своето работење (Собрание, Влада, субјектите опфатени со ревизија и јавноста). Оттука, ќе се спроведе процена на институционалниот капацитет и капацитетот на човечките ресурси во ДЗР со цел да се одржи висок квалитет на ревизиите, ќе се идентификуваат можните јазови и ќе се дадат препораки за зајакнување на ресурсите на ДЗР за да се зголеми покриеноста со ревизии на Буџетот, но и за да се обезбеди континуиран квалитет во работењето, висок интегритет на персоналот и исполнување на соодветните законски услови за ревизија.

Активност 3: зајакнат административен капацитет за ревизија на успешност

Со цел да се поддржи градењето капацитет на човечките ресурси во врска со надворешните ревизори, ќе се спроведат низа обуки за ревизија на успешноста во областите како што се средства од ЕУ, ИКТ, јавна внатрешна финансиска контрола, јавни набавки, што ќе придонесе за квалитативно подобрување на извршувањето ревизија на успешноста како таква.

Ќе се извршат пилот ревизии на успешност во областа на средствата од ЕУ, ИКТ, јавна внатрешна финансиска контрола, јавни набавки, со експертска поддршка во рамките на твининг проектот, со цел да се подобри ревизорската пракса кај таквите ревизии врз основа на најдобрите практики на МСВРИ и во ЕУ. Оваа активност ги вклучува следниве подактивности:

- спроведување обука на вработените во ДЗР за ревизија на успешноста во областа на средствата од ЕУ, ИКТ, јавна внатрешна финансиска контрола, јавни набавки;
- вршење пилот ревизии на успешноста во областа на средствата од ЕУ, ИКТ, јавна внатрешна финансиска контрола, јавни набавки.

Спроведување

Година на завршување:	2019
Резултати:	<ul style="list-style-type: none"> • Извештај за процена на подобрувањето на подготвениот процес на ревизија • упатства за предлагање ревизии за годишната програма, изменети во врска со процесот на стратешко планирање ревизии • 15 вработените во ДЗР обучени за стратешко планирање ревизии • подготвен Повеќегодишен план за ревизија за периодот 2020 - 2022 • подготвен извештај со препораки за зајакнување на институционалниот капацитет и капацитетот на човечките ресурси во ДЗР • 15 вработени во ДЗР обучени за ревизија на успешноста • објавени ревизорски извештаи за ревизии на успешност
Трошоци:	<p>Нема директни трошоци, освен времето потребно за завршување на активностата. Трошоците за ТП ги сноси ЕУ (твининг проект) вкупно 547.075 евра</p> <p>Донатор: 534.175 евра, буџетско учество: 12.900 евра Активност 1</p> <p>Донатор: 285.914 евра + 5.100 евра буџетско учество (ДЗР) Активност 2</p> <p>Донатор: 20.760 евра + 200 евра буџетско учество (ДЗР) Активност 3</p> <p>Донатор: 227.501 евра + 7.600 евра буџетско учество (ДЗР)</p>
Одговорен субјект:	Државен завод за ревизија
Ризик:	<ul style="list-style-type: none"> • силна заложба од највисокото раководство на ДЗР • добра соработка и посветеност на ревизорите за учество во активностите

П7М2: зајакнат надзор врз Буџетот од страна на Собранието

Цел на мерката

Зајакнат институционален и/или законски механизам за разбирање на ревизорските извештаи од страна на Собранието

Повикување на наоди од надворешни процену:

ПЈРФО (PEFA):	„Собранието го разгледува консолидираниот годишен извештај на ДЗР секоја година и ги доставува своите заклучоци до Владата. Сепак, многу малку внимание се посветува на останатите извештаи, и во последните години не се одржани детални расправи со претставниците на буџетските институции кои се предмет на ревизорски критики.“
---------------	--

ППРУ (SIGMA):	„ДЗР објавува ревизорски извештаи кои ги исполнуваат меѓународните стандарди и имаат ефект, до одреден степен, врз функционирањето на јавниот сектор. Меѓутоа, ревизиите што ги врши ДЗР имаат ограничен ефект со оглед на тоа што многу од неговите препораки не се спроведуваат, а Собранието не ги користи целосно ревизорските извештаи за Владата да одговара за своите постапки.“ „ДЗР треба да продолжи со своите напори за соработка со Собранието со цел да ги зголеми ефектите од своето ревизорско работење, особено во врска со зголемување на интересот и разбирањето на пратениците во врска со резултатите од ревизијата на успешноста.“
ЕУ:	„Што се однесува до ефектите од ревизорското работење, субјектите опфатени со ревизија честопати не ги спроведуваат ефективно препораките на ДЗР. За следењето на препораките на ДЗР потребен е директен надзор од страна на Собранието, со оглед на тоа што сè уште не се води расправа за ревизорските извештаи во Собранието. Зајакнатото следење на препораките на ДЗР од страна на Собранието ќе ја зајакне контролата на извршната власт и ќе обезбеди дека јавните средства се користат на потранспарентен начин и со поголема отчетност.“

Активност 1: анализа на постојната законска и институционална рамка во врска со заедничката соработка меѓу ДЗР и Собранието во споредба со најдобрите практики за соработка меѓу ВРИ и Парламентот во ЕУ

Анализата на постојната законска и институционална рамка во врска со заедничката соработка меѓу ДЗР и Собранието треба целосно да го фокусира опфатот на процената на тековните односи помеѓу ДЗР и Собранието во споредба со најдобрите практики за соработка во ЕУ, давајќи препораки за најдобро сценарио за подобрување на таквите односи.

Активност 2: спроведување проценка на потребите за обука (ППО) и разработување План за обука на пратениците

Зајакнувањето на човечките ресурси во Собранието е од клучно значење, имајќи предвид дека постојните вработени се одговорни за составување план во врска со нацрт-законски акти, одлуки, информации и други предлог-документи за собраниските комисији и седниците на комисиите, собирање на потребната документација и известување за резултатите од расправите, и има значајна улога во законодавниот процес и другите парламентарни постапки. Тука спаѓа и управувањето со процесот на разгледување на годишниот извештај и на ревизорските извештаи на ДЗР. Со цел да се обезбеди ефективно и брзо разгледување на законските прописи, вработените во Собранието, особено оние одговорни за процесирање на буџетските и финансиските акти, предлозите и документите, треба да посетуваат соодветна обука и да имаат пристап до информации од значење за надворешната ревизија за да можат соодветно да управуваат и да го координираат процесот на подготовка и расправите на пратениците. Според тоа, ќе се спроведе проценка на потребите за обука (ППО) и ќе се разработи План за обука на пратениците што би резултирало во неколку обуки на собраниската администрација и на пратениците, за проценка на ревизорските извештаи (наоди и препораки) и олеснување на собраниските дебати. Оваа активност ги вклучува следниве подактивности:

- спроведување проценка на потребите за обука (ППО) за собраниската администрација и за пратениците, за проценка на ревизорските извештаи (наоди и препораки);
- разработен План за обука на пратениците.

Спроведување

Година на завршување:	2019
Резултати:	<ul style="list-style-type: none"> • подготвен извештај со препораки за зголемена транспарентност на функцијата на Собранието за надзор на законските прописи • подготвен извештај за проценка на потребите за обука на собраниската администрација и на пратениците • разработен План за обука на пратениците
Трошоци:	Нема директни трошоци, освен времето потребно за завршување на активността. Трошоците за ТП ги сноси ЕУ (твининг проект)

	Вкупно 50.301 евро Донатор: 49.301 евро, буџетско учество: 1.000 евра Активност 1 Донатор: 36.830 евра + 500 евра буџетско учество (ДЗР) Активност 2 12.471 евро буџетско учество (ДЗР) + 500 евра буџетско учество (ДЗР)
Одговорен субјект:	Државен завод за ревизија
Ризик:	<ul style="list-style-type: none">• силна заложба од највисокото раководство на ДЗР и на Собранието• добра соработка и посветеност на собраниската администрација и пратениците за учество во активностите

Поглавје III: улоги и одговорности за спроведување, следење и ажурирање на Стратегијата

Техничката одговорност за надзор на спроведувањето на реформата ја има Министерството за финансии и Државниот завод за статистика, освен надворешната контрола од страна на Државниот завод за ревизија и контролата од страна на Собранието (овие се независни институции, иако нивните реформски напори се рефлектираат во овој документ, благодарение на соработката).

Меѓутоа, во УЈФ и стратегијата за негова реформа не учествува само Министерството за финансии, туку е вклучен и целиот владин сектор, вклучувајќи ги ресорните министерства, јавните претпријатија и локалната самоуправа. Целокупната одговорност за успешно спроведување на Стратегијата е поделена помеѓу сите овие учесници во јавниот сектор и, според тоа, потребни се надзор и насоки од високото раководство.

Рамката за управување и координација на УЈФ ќе се состои од следните структури:

- Совет за УЈФ
- Работна група за УЈФ
- Координатори по приоритети
- Носители на мерки

Совет за УЈФ

Советот за УЈФ е тело на високо ниво, составено од претставници од највисоко ниво од институциите вклучени во системот за УЈФ, а кои учествуваат во спроведувањето на Програмата за реформа на УЈФ. Со Советот за УЈФ ќе претседава министерот за финансии или, во негово отсуство, државниот секретар во Министерството за финансии. Други членови на Советот за УЈФ се: заменик на претседателот на Влада задолжен за европски прашања, министерот за економија, министерот за информатичко општество и администрација, директорот на Државен завод за ревизија, директорот на Државен завод за статистика, директорот на Царинска управа, директорот на Управа за јавни приходи, директорот на Биро за јавни набавки и други, доколку е потребно.

Советот за УЈФ ќе се состанува на секои шест месеци со цел да го разгледа напредокот на реформите. Советот за УЈФ, одвреме-навреме може да покани кои било други лица.

Одговорностите на Советот за УЈФ го вклучуваат следното:

- обезбедува целосни насоки при остварување на реформските цели;
- назначува координатори по приоритети и носители на мерки;
- го следи спроведувањето на акцискиот план во однос на таргетите и дефинираните показатели;
- обезбедува тесна соработка помеѓу релевантните институции;
- решава кои било прашања поврзани со координација помеѓу засегнатите страни и го олеснува дијалогот за политиките со засегнатите страни;
- носи одлуки поврзани со финансирање на активностите во рамките на Програмата за реформа на УЈФ;
- ги разгледува и одобрува предлог-годишните акциски планови;
- го насочува развојот и го следи спроведувањето на Годишниот акциски план и носи одлуки што влијаат врз временската рамка за спроведување на активностите;
- ги разгледува полугодишните и годишните извештаи за напредок од Работната група за УЈФ;
- води дијалог со донаторите за напредокот, поддршката и опфатот на реформата;
- ги прегледува реформските приоритети во рамките на Програмата за реформа на УЈФ за периодот 2018 – 2021 година и предлага какви било потребни измени;

- ја известува Владата за напредокот во спроведувањето на Програмата за реформа на УЈФ за периодот 2018 – 2021 година;
- ги одобрува извештаите за напредок во спроведувањето на Програмата за реформа на УЈФ за периодот 2018 - 2021 година и ги доставува овие извештаи до Владата на усвојување, на шестмесечна основа;
- заеднички разгледува кои било критични точки или тесни грла во понатамошното спроведување на Програмата, и предлага и презема корективни активности за решавање на идентификуваните проблеми (во поглед на процесот на управување со ризици).

Работна група за УЈФ

Работната група за УЈФ, која се состои од членови од сите релевантни сектори во МФ и институциите вклучени во прашањата поврзани со УЈФ, е основана за подготовка на Програмата за реформа на УЈФ и другите поврзани програмски документи за УЈФ. Оваа работна група е основана со Одлука на министерот за финансии, бр. 04 - 7053/1 од 10 јуни 2015 година.

Работната група за УЈФ ќе продолжи со работи со цел да обезбеди поддршка во спроведувањето на Програмата за реформа на УЈФ за периодот 2018 - 2021 година.

Работната група за УЈФ, поддржана од страна на Одделението за координација во Министерството за финансии, ќе управува со и ќе го следи спроведувањето на планираните активности во Програмата за реформа на УЈФ. Со Работната група за УЈФ ќе претседава раководителот на Работната група за УЈФ, назначен од страна на министерот за финансии.

Таа ќе се состои од претставници од сите релевантни институции вклучени во УЈФ (Министерство за финансии, Државен завод за ревизија, Државен завод за статистика, Царинска управа, Управа за јавни приходи, Биро за јавни набавки, Министерство за економија, Секретаријат за европски прашања), вклучувајќи ги и координаторите за приоритети и носителите на мерки, назначени од страна на Советот за УЈФ.

Работната група за УЈФ ќе го координира и ќе го следи спроведувањето на активностите во рамки на секој приоритет и ќе ги разгледува извештаите за напредок на ниво на мерка/приоритет, доставени од страна на носителите на мерки/координаторите за приоритети. Работната група за УЈФ ќе подготвува годишни акциски планови. Работната група за УЈФ ќе го известува Советот за УЈФ за напредокот постигнат кај сите приоритети. Таа ќе подготвува извештаи за напредокот во спроведувањето на Програмата за реформа на УЈФ за периодот 2018 - 2021 година и ќе ги доставува овие извештаи за одобрување до Советот за УЈФ на шестмесечна основа.

Работната група за УЈФ ќе се состанува најмалку на три месеци со цел да го разгледа напредокот на реформите и може да покани кои било други лица доколку е потребно.

Работната група за УЈФ, на годишна основа, треба да направи повторна проценка на ризиците што се од значење за активностите и да предложи мерки за ублажување на ризиците и следење на ризиците.

- I. Задачите и обврските на Работната група за УЈФ ќе бидат дополнително утврдени со одлука за назначување на членовите на Работната група.

Координатор за приоритет

За секој приоритет е назначен координатор за приоритет. Координаторот за приоритет ќе го координира и ќе го следи спроведувањето на активностите во рамките на секоја мерка во односниот приоритет, ќе го следи исполнувањето на показателите во рамките на односниот

приоритет и ќе известува за напредокот во реформите. Тој/таа ќе подготвува извештаи за спроведување на реформата на ниво на приоритет, врз основа на извештаите за напредок на ниво на мерка доставени од носителите на мерки и ќе ги предлага годишните акциски планови за спроведување на Програмата. Координаторот за приоритет ќе ја известува Работната група за УЈФ за напредокот во својот приоритет.

Носители на мерките

Секоја од мерките во Програмата за реформа на УЈФ е доделена на водечко/одговорно тело да управува со исполнувањето на плановите за активности за мерките утврдени во логичките рамки.

За секоја мерка е назначен носител на мерки, чија улога е да биде лице за контакт на координаторот за приоритет. Во текот на процесот на спроведување, носителот на мерки ќе управува со активностите на дневна основа во рамките на неговите мерки, ќе го координира остварувањето на реформските активности во рамките на неговата институција и ќе го следи исполнувањето на показателите во рамките на неговата мерка. Носителите на мерки ќе подготвуваат работни планови, со детални показатели, резултати и крајни рокови и ќе подготвуваат кратки извештаи за извршувањето на реформите. Тие се одговорни пред и ќе го известуваат соодветниот координатор за приоритет.

Одделение за координација во рамките на Министерство за финансии

Одделението за координација во рамките на Министерството за финансии ќе има улога на технички секретаријат за поддршка на функционирањето на Работната група за УЈФ и Советот за УЈФ. Генерално, неговите задачи ќе се состојат од техничка подготовка на состаноците на Советот за УЈФ и на Работната група за УЈФ. Таа ќе подготвува обединети извештаи за напредокот во спроведувањето на реформите во рамките на секој приоритет и обединети годишни акциски планови, врз основа на инпутот обезбеден од страна на координаторите за приоритети.

Поврзаност со Стратегијата за реформа на јавната администрација

Имајќи предвид дека управувањето со јавните финансии е директно поврзано со и од огромна важност за ефективна и ефикасна реформа на јавната администрација, во текот на подготовката и спроведувањето на Програмата за реформа на УХФ и Стратегијата за РЈА, ќе се обезбедат целосна кохерентност и усогласеност и за двата стратегиски документа. Посебно внимание ќе се посвети на капацитетот на човечките ресурси, капацитетите за планирање политики, е-услугите, испораката на услуги и ориентираноста кон координација на резултатите кога станува збор за зајакнување на отчетноста на раководството, окружувањето за внатрешна контрола и зајакнување на транспарентноста. Исто така, поврзаноста помеѓу овие два стратегиски документа дополнително ќе се зајакне со учество на министерот за информатичко општество и администрација во процесот на управување и координација на Програмата за реформа на УЈФ за периодот 2018 – 2021 година, како член на Советот за УЈФ, на тој начин зајакнувајќи ја конзистентноста во спроведувањето на двете стратегии.

Консултативна група

Во спроведувањето на реформата се вклучени многу буџетски институции и буџетски корисници. За ова е потребно да се работи со нив, со цел да се обезбеди дека тие може да ги интегрираат новите постапки и процеси во нивното секојдневно работење. За спроведувањето на реформата ќе

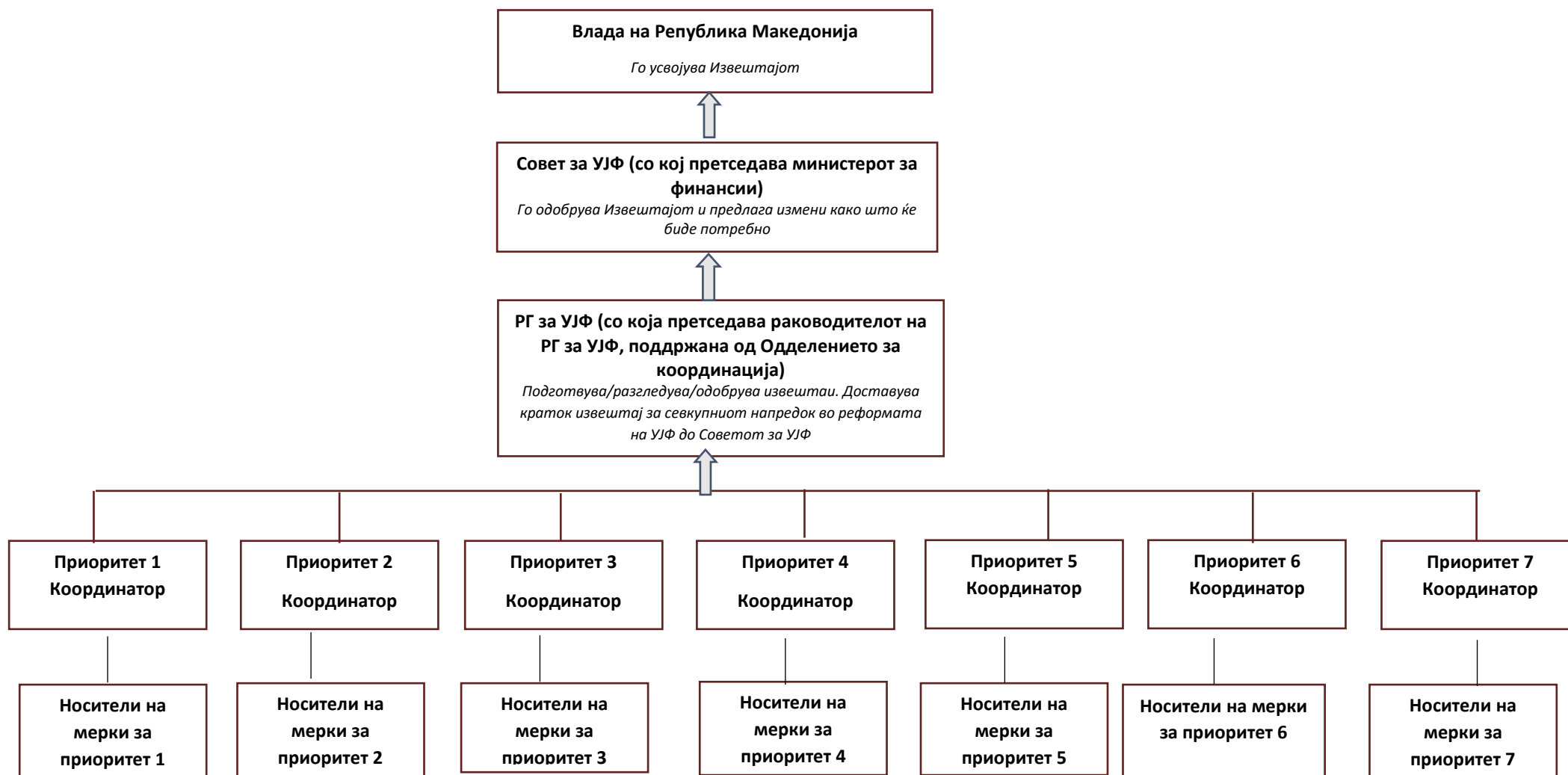
биде потребно време и управување со промените. Со цел да се има правилна и сигурна рамка, телата за управување и координација на реформата на УЈФ ќе се консултираат со поширока Консултативна група за да се управува со динамиката на реформата и да се одлучи за потребните активности за развивање на капацитетите.

Надворешни партнери

Идните надворешни технички прегледи, како што се оние во основата на консултациите по член IV со ММФ, Прегледите за јавни финансии и другите релевантни прегледи на Светска банка, извештаите за следење на ППРУ (SIGMA) и можните идни прегледи за ПЈРФО (PEFA), ќе обезбедат инпут за дијалогот.

Се одржа јавна дебата. Програмата за реформа на управувањето со јавни финансии за периодот 2018 – 2021 година беше објавена на веб-страницата на Министерството за финансии на 1 септември 2017 година, на македонски и на англиски јазик. Јавната дебата се одржа на 19 септември 2017 година со учество на релевантните засегнати страни (донатори, комори, универзитети, локални власти, граѓанско општество и сите други засегнати страни, со цел активно да се придонесе во процесот на подготовка на документот).

Процес на известување за спроведувањето на Програмата за реформа на УЈФ за периодот 2018 - 2021 година

Поглавје IV: Финансирање на Програмата за реформа на УЈФ

Програмата за реформа на УЈФ ќе се финансира од два главни извора: Буџетот на државата и проекти или техничка помош за развој на капацитетите финансирани од донатори. За секоја компонента е развиена анализа на трошоци за активностите и резултатите. Тие ја вклучуваат постојната донаторска поддршка со која се придонесува кон напорите за реформа на УЈФ. Ова главно се однесува на донациите од Европската унија во рамките на Инструментот за претпристапна помош. Исто така, ЕУ може да додели средства во рамките на буџетската поддршка за Македонија, на тој начин индиректно придонесувајќи за ова.

Во табелата подолу е дадено резиме на познати проценети трошоци за Програмата во моментот на подготовка на овој документ. Имајќи предвид дека Програмата главно се финансира преку Буџетот на државата, импликациите за тековните трошоци се директно земени предвид при планирањето и, благодарение на реформата, тие ќе се отсликаат во повеќегодишните програмски буџети.

Во врска со активностите од Програмата за реформа на УЈФ за кои нема да се обезбедат средства од надворешни извори/донатори, Владата на Република Македонија се обврзува да обезбеди средства во рамките на државниот годишен буџет, по односна институција, во согласност со планираната динамика за спроведување на активностите.

Приоритет и одговорна институција	Вкупно	Буџетско учество	Донатори
Приоритет 1: подобрена фискална рамка	715.600	708.600	7.000.
Сектор за буџет и фондови	660.000	660.000	
Сектор за даночна и царинска политика	42.000	42.000	
Сектор за макроекономска политика	13.600	6.600	7.000
Државен завод за статистика	2.050.000 ¹²		
Приоритет 2: мобилизација на приходите	18.602.440	5.182.440	13.420.000
Сектор за даночна и царинска политика	1.500.000		1.500.000
Управа за јавни приходи	11.102.440	5.102.440	6.000.000
Царинска управа на РМ	6.000.000	80.000	5.920.000
Приоритет 3: планирање и	1.300.000		1.300.000

¹² Проценетите трошоци за ДЗС се вклучени единствено за информативни цели и не треба да бидат вклучени во проценетите трошоци за оваа Програма за УЈФ. Сите мерки и активности се вклучени во Секторскиот плански документ и Акцискиот документ за реформа на јавната администрација и статистика, бидејќи проектите се финансираат од буџетот за тој сектор и ќе се спроведат во рамки на секторот - реформа на јавната администрација и статистика.

буџетирање			
Сектор за буџет и фондови ¹³	1.300.000		1.300.000
Државен завод за статистика	Ве молиме погледнете ја фуснота бр. 11		
Приоритет 4: извршување на буџетот	16.609.000	1.269.000	15.340.000
Трезор	12.970.000		12.970.000
Сектор за јавен долг	166.000	96.000	70.000 ¹⁴
Биро за јавни набавки	3.300.000	1.000.000	2.300.000
Министерство за економија – (1)	50.000	50.000	
Министерство за финансии – (2)	123.000	123.000	
	вкупно (1+2) 173.000	вкупно (1+2) 173.000	
Државен завод за статистика	(Ве молиме погледнете ја фуснота бр. 11)		
Приоритет 5: транспарентно владино известување	20.000	20.000	
Сектор за буџет и фондови	20.000	20.000	
Приоритет 6: внатрешна контрола	6.600.000	3.300.000	3.300.000
Централна единица за хармонизација	6.600.000	3.300.000	3.300.000
Приоритет 7: надворешна контрола и парламентарен надзор	597.376	13.900	583.476
Државен завод за ревизија	597.376	13.900	583.476
ВКУПНО	44.444.416	10.493.940	33.950.476

¹³ Трошоците за мерка 4 во приоритет 3 – обезбедување соодветен ИТ систем/софтвер за поддршка на процесот на подготовка на Буџетот ќе се прикажат во приоритет 4, како вкупен трошок за новиот ИСУФ.

¹⁴ Средства за ИТ софтверот за управување со долг прикажани како вкупен трошок за спроведување нов информатички систем за управување со финансии (ИИСУФ).

Временска рамка за спроведување на Програмата за реформа на УЈФ

Реформските приоритети се дефинирани врз основа на дијагностичките анализи кои произлегуваат од процените што се детално опишани во Поглавје I.

Со цел да се обезбеди навремено спроведување на активностите и да се избегнат конфликти при спроведувањето на активностите во различни потсистеми, подготвен е Годишен акциски план за 2018 година со детални активности, чија подготовка или спроведување треба да започне/продолжи во 2018 година. За да се обезбеди посветеност од страна на Владата за спроведување на Акцискиот план за 2018 година, истиот ќе биде предмет на одобрување од страна на Владата на Република Македонија.

Исто така, за секоја година во текот на периодот на спроведување, опфатен со Програмата за реформа на УЈФ, ќе се подготвуваат Годишни акциски планови и ќе бидат одобрувани од страна на Владата на Република Македонија.

Програмата за реформа на УЈФ ќе биде предмет на среднорочна и конечна процена. Оттука, заедно со извештајот за 2018 година, Советот за УЈФ ќе го води процесот на среднорочна процена на целите и показателите. Среднорочната и конечната процена на Програмата за реформа на УЈФ ќе се фокусира на следните аспекти: спроведување на Програмата и на Акцискиот план (ефективност); приспособување на преземените активности со цел да се постигнат посакуваните резултати и цели (релевантност); приспособување и ефикасност на управувачката структура за УЈФ (ефикасност). Процесот на процени и прегледи во врска со Програмата за реформа на УЈФ и надворешните прегледи и процени за УЈФ, како што се оние на ПЈРФО (PEFA), ППРУ (SIGMA) и процените на други организации, ќе бидат меѓусебно поврзани.

Приоритет	Мерка	Активност	2016				2017				2018				2019				2020				2021			
			I	II	III	IV	I	II	III	IV	I	II	III	IV	I	II	III	IV	I	II	III	IV	I	II	III	IV
P4 Извршување на Буџетот																										
P4M1 Спроведување нов информатички систем за управување со финансии (ИСУФ)																										
P4M1A1 Воведување ИБАН (IBAN) сметки																										
P4M1A2 Електронско евидентирање на преземените обврски, фактури и финансиски планови																										
P4M1A3 Воведување модул за побарувања																										
P4M1A4 Управување со плаќања по основ на присилна наплата																										
P4M1A5 Воведување Главна книга																										
P4M1A6 Воведување подготовка на извештаи која е лесна за користење																										
P4M1A7 Воведување модул на основни средства																										
P4M2 Зајакнување на контролата врз обврските																										
P4M2A1 Подготовка на извештај за навремено внесување податоци за преземените обврски																										
P4M3 Зајакнување на управувањето со долг																										
P4M3A1 Ревидирање на законските прописи за долг																										
P4M3A2 Подготовка на Стратегија за управување со долг како посебен документ																										
P4M3A3 Дополнување на постојните показатели за ризик со ризик од рефинансирање и ризик од промена на каматни стапки																										
P4M3A4 Зајакнување на човечките капацитет																										
P4M3A5 Подобрување на рамката на среднорочната стратегија за управување со долг и координација со анализата за одржливост на долгот																										
P4M3A6 Подобрување на ИТ системот/софтверот за поддршка на процесот на управување со долг																										
P4M3A7 Зајакнување на управувањето со странска помош																										
P4M4 Зајакнување на системот за јавни набавки																										
P4M4A1 Преиспитување (ревидирање) на мандатот и одговорностите на институциите вклучени во системот за јавни набавки																										
P4M4A2 Усогласување на законската рамка за јавни набавки со законодавството на ЕУ																										
P4M4A3 Институционално зајакнување на системот за јавни набавки, вклучувајќи ја и правната заштита																										
P4M4A4 Воведување систем за е-жалби																										
P4M4A5 Развивање извештаи што се однесуваат на интегритетот со показатели на успешност на јавните набавки и (антикорупциски) „црвени знаменца“																										
P4M4A6 Воведување обврска за објавување на годишните планови за јавни набавки																										
P4M4A7 Објавување на склучените договори за јавни набавки и нивните анекси																										
P4M4A8 Е-пазар за набавки од мала вредност и е-каталози																										
P4M5 Ефективен систем за ЈПП и концесии																										
P4M5A1 Воспоставување/надградување/унифицирање и објавување регистар за ЈПП																										
P4M5A2 Воспоставување/надградување/унифицирање и објавување регистар за концесии																										
P4M5A3 Усогласување на законодавството со соодветното законодавство на ЕУ																										
P4M6 Изготвување сметки на општа влада во согласност со ECC 2010 (ESA 2010) и нивна достапност за креаторите на политики																										
P4M6A1 Зајакнување на човечките капацитети кои ќе го носат товарот на спроведување на планираните активности																										
P4M6A2 Проценка на достапноста и квалитетот на податоците потребни за подготвување владина финансиска статистика на квартална основа																										
P4M6A3 Развивање капацитет за спроведување методологија за пресметка на сметките на општа влада																										
P4M6A4 Сеопфатно, навремено и веродостојно известување за сметките на општа влада на квартална основа																										
P4M6A5 Пресметка на сметките на општа влада на квартална основа																										
P4M6A6 Сметките на општа влада на квартална основа да им бидат достапни на корисниците																										
P4M7 Зајакнување на услугите во областа на статистиката																										
P4M7A1 Развивање текстуална содржина на статистичките известувања и други публикации на начини на кои би се олеснила и поттикнала нивната употреба од поширок круг корисници																										
P4M7A2 Развивање интерактивни алатки и апликации за визуелизација на податоци со цел да се промовира брз и едноставен преглед на презентираниите статистички податоци																										
P4M7A3 Зајакнат капацитет за користење стандардни ИТ алатки за обработка на податоците од истражување																										
P4M7A4 Техничка помош за дефинирање на деловните услови за различни делови од реструктурираниот ИТ систем за креирање статистички податоци																										
P4M7A5 Ангажирање надворешни соработници за развивање, одржување и поддршка на софтвер за ИТ системот																										
P4M7A6 Акти за организација и систематизација со кои ќе се поддржи реструктурираното окружување за креирање податоци																										
P4M7A7 Надградба на ИТ инфраструктурата (хардвер и софтвер) и ставање во употреба, одржување и поддршка на новиот ИТ систем																										
P4M7A8 Зајакнување на човечките капацитети (број на персонал и вештини) кои ќе го носат товарот на спроведување на планираните активности																										
P5 Транспарентно владино известување																										
P5M1 Зголемена транспарентност преку владино известување																										
P5M1A1 Развивање и спроведување стандарди за транспарентност за известување за УЈФ																										
P5M1A2 Објавување Граѓански буџет																										
P6 Внатрешна контрола																										
P6M1 Зајакнати законски прописи за ЈВФК (ФУК и ВР) и методолошка рамка																										
P6M1A1 Измени на Законот за ЈВФК																										
P6M1A2 Промовирање на концептот за јавна внатрешна финансиска контрола на раководителите на субјекти на централно и на локално ниво																										
P6M2 Зајакнати административни капацитети за ФУК и ВР на централно и на локално ниво																										
P6M2A1 Воспоставување систем за континуирана обука и обука на работно место																										
P6M2A2 Воспоставување систем за супервизија на одделенијата за ВР и за ФУК																										
P7 Надворешна контрола и парламентарен надзор																										
P7M1 Зајакнување на процесот за стратешко планирање и внатрешна ревизија во согласност со МСВРП (ISSAI)																										
P7M1A1 Развивање и спроведување Стратешки план на ДЗР																										
P7M1A2 Проценка на институционалниот капацитет и капацитетот на човечките ресурси во ДЗР со цел одржување висок квалитет на ревизиите, во согласност со релевантната законска рамка																										
P7M1A3 Зајакнат административен капацитет за ревизија на успешност																										
P7M2 Зајакнат надзор врз Буџетот од страна на Собранието																										
P7M2A1 Анализа на постојната законска и институционална рамка во врска со заедничката соработка меѓу ДЗР и Собранието во споредба со најдобрите практики за соработка меѓу ВРП и Парламентот во ЕУ																										
P7M2A2 Спроведување проценка на потребите за обука (ППО) и разработување План за обука на пратениците																										

Прилог 2 – Логичка рамка

ПРИОРИТЕТ 1 (П1): ПОДОБРЕНА ФИСКАЛНА РАМКА							
Резултат	Показатели на успешност	Извор на податоци	Основа ФГ16	Таргет ФГ18	Таргет ФГ19	Таргет ФГ20	Таргет ФГ21
I) Основан Фискален совет	Основање Фискален совет	Законски прописи			Основан Фискален совет		
II) Подобрено планирање на даночните приходи	Разлика помеѓу вкупните остварени и првично планираните приходи	Годишен буџет	Да се утврди	Помалку од 9%	Помалку од 9%	Помалку од 9%	Помалку од 7%
III) БДП на квартална основа пресметан според расхoden и производствен метод	% на показатели и подобрен квалитет на креираните статистички податоци	Квартални/конечни извештаи за проекти (ДЗС), веб-страница на ДЗС, Еуростат	75% достапни показатели, 10 дена доцнење, серии на податоци што недостасуваат за периодот од 1995 до 1999 година	80%	85%	90% достапни показатели, нема доцнење, достапни серии на податоци за периодот од 1995 до 1999 година	95% достапни показатели (2022)
МЕРКА 1 (П1М1): ПОДГОТОВКА, УСВОЈУВАЊЕ И СПРОВЕДУВАЊЕ ФИСКАЛНИ ПРАВИЛА							
	Активност	Показатели на успешност	Основа ФГ16	Таргет ФГ18	Таргет ФГ19	Таргет ФГ20	Таргет ФГ21
	Активност 1 (П1М1А1): подготовка на фискални правила и усвојување законски прописи за фискални правила	а) Подготвување нацрт-фискални правила		Подготвени фискални правила			
		б) Усвојување на законските прописи за фискални правила			Усвоени законски прописи за фискални правила		
МЕРКА 2 (П1М2): ЗАЈАКНУВАЊЕ НА ПРОЕКТИРАЊЕТО							
	Активност	Показатели на успешност	Основа ФГ16	Таргет ФГ18	Таргет ФГ19	Таргет ФГ20	Таргет ФГ21
	Активност 1 (П1М2А1): реорганизација на организациската структура и одговорностите во врска со проекциите за приходи	а) Усвојување нова систематизација со јасни улоги и одговорности за проекции за даночни и неданочни приходи		Усвоена систематизација			
	Активност 2 (П1М2А2): зајакнување на	а) Вработување доволно персонал за проекции за даночни приходи			Вработен персонал (да се утврди бројот на лицата)		

капацитетите за планирање даночни приходи	б) Добивање лиценци за соодветен економетриски софтвер			Набавен софтвер		
	в) Подобрена аналитичка алатка за проекции за даночни приходи			Подобрена аналитичка алатка		
Активност 3 (П1М2А3): подготовка на постапки и оперативна рамка за модели поврзани со проекции за даночни приходи	а) Подготовка на насоки за краткорочни проекции за директно и индиректно оданочување				Подготвени насоки	
	б) Подготовка на насоки за среднорочни проекции за директно и индиректно оданочување				Подготвени насоки	
	в) Усвојување постапки за размена на податоци помеѓу секторите во Министерство за финансии и институциите што ги подготвуваат податоците					Усвоени постапки
Активност 4 (П1М2А4): понатамошно развивање на макроекономскиот модел	а) Ревидирање на методологијата на моделот во делот на страната на понудата		Ревидирана методологија			
	б) Вклучување нови временски серии за квартални национални сметки во методологијата			Нови временски серии за квартални национални сметки вклучени во методологијата		

МЕРКА 3 (П1М3): ЗГОЛЕМЕНА ДОСТАПНОСТ НА ПОДАТОЦИ ЗА ПОДОБРО ПРОЕКТИРАЊЕ НА БДП

Активност	Показатели на успешност	Основа ФГ16	Таргет ФГ18	Таргет ФГ19	Таргет ФГ20	Таргет ФГ21
Активност 1 (П1М3А1): да се продолжи со усогласувањето на статистичките методологии во областа на деловната и социјалната статистика (месечна и квартална), обезбедувајќи навремени и точни податоци за изработување квартали национални сметки	а) % на статистички податоци усогласени со законодавството на ЕУ (социјална и деловна статистика и национални сметки)	55	65	75	85	

Активност 2 (П1МЗА3): анализирање на користењето административни извори и други извори на податоци во областа на деловната и социјалната статистика	а) % на искористеност на административни извори на податоци за составување статистички податоци	40	45	50	60	70
Активност 3 (П1МЗА3): разграничување на бруто-инвестициите	а) % на разграничување на БИ	60	70	85	95	100
Активност 4 (П1МЗА4): зајакнување на човечките капацитети кои ќе го носат товарот на спроведување на планираните активности	а) Број на лица вработени во релевантната област	0	2			
Активност 5 (П1МЗА%): трансмисија во согласност со ЕСС 2010 (ЕSA 2010)	а) % на податоци испратени до Еуростат според Програмата за трансмисија во согласност со ЕСС 2010 (ЕSA 2010)	75% достапни показатели, 10 дена доцнење, серији на податоци што недостасуваат за периодот од 1995 до 1999 година	80	85	90% достапни показатели, нема доцнење, достапни серији на податоци за периодот од 1995 до 1999 година	95% достапни показатели (2022)

ПРИОРИТЕТ 2 (П2): МОБИЛИЗАЦИЈА НА ПРИХОДИТЕ							
Резултат	Показатели на успешност	Извор на податоци	Основа ФГ16	Таргет ФГ18	Таргет ФГ19	Таргет ФГ20	Таргет ФГ21
IV) Подобрена стабилност, ефикасност и квалитет на системот за наплата на приходи (даночниот систем и политика и царинскиот систем)	Подобрена даночна ефикасност ¹⁵	МФ и ДЗС	70%	Ефикасност на наплата на ПДД не помала од 0,23 Ефикасност на наплата на данокот на добивка не помала од 0,14 Ефикасност на наплата на ДДВ не помала од 0,52	Ефикасност на наплата на ПДД не помала од 0,23 Ефикасност на наплата на данокот на добивка не помала од 0,14 Ефикасност на наплата на ДДВ не помала од 0,52	Ефикасност на наплата на ПДД не помала од 0,23 Ефикасност на наплата на данокот на добивка не помала од 0,14 Ефикасност на наплата на ДДВ не помала од 0,52	Ефикасност на наплата на ПДД не помала од 0,23 Ефикасност на наплата на данокот на добивка не помала од 0,14 Ефикасност на наплата на ДДВ не помала од 0,52

15

PIT-Tax efficiency indicator
 $Y_{pit} = (T_{pit}/GDP)/rj$
 Y_{pit} - tax efficiency indicator
 T_{pit} =PIT revenue
 rj - Tax rate first bracket

CIT-Tax efficiency indicator
 $Y_{cit} = (T_{cit}/GDP)/rj$
 Y_{cit} - tax efficiency indicator
 T_{cit} =CIT revenue
 rj -Standard tax rate

VAT- C-efficiency indicator
 $Y_{vat} = (T_{vat}/FC)/rj$
 FC -Final consumption
 Y_{vat} - C-efficiency indicator
 T_{vat} -VAT revenue
 rj -Standard tax rate

	Ниво на усогласеност на националното законодавство со законодавството на ЕУ во областа на даноци и царина - број на правни акти на ЕУ за даноци и царина (постојни правни одредби на ЕУ во 2018 година) транспонирани во националното законодавство	МФ, УЈП и ЦУ	делумно усогласено законодавство - нивото на усогласеност да биде определено со табели за усогласеност				50% (2022) 70% (2024)
	% на дигитализирани даночни услуги	УЈП	40% (2017)				60% (2022) 80% (2024)
	Користење поедноставени постапки во царинските контроли - зголемен број одлуки за користење дигитализирани поедноставени постапки	ЦУ	215				225-5% зголемување (2022) 236-10% зголемување (2024)
	Непречено функционирање и стабилност на електронските системи на УЈП и ЦУ во случај на криза во однос на податоците и работните процеси	ЦУРМ и УЈП	делумно (2017) - обезбедена резервна копија на податоци (бекап)			50% (за ЦУРМ)	80% (2022) 100% (2024)

МЕРКА 1 (П2М1): ЗАЈАКНАТА ЗАКОНСКА РАМКА ЗА ПРИХОДИТЕ, УСОГЛАСЕНА СО ЗАКОНОДАВСТВОТО НА ЕУ

Активност	Показатели на успешност	Основа ФГ16	Таргет ФГ18	Таргет ФГ19	Таргет ФГ20	Таргет ФГ21
Активност 1 (П2М1А1): усогласување на даночното и царинското законодавство со соодветното законодавство на ЕУ и најдобрите практики	а) Анализа на постојната национална законска рамка за оданочување и нејзино усогласување со законодавството на ЕУ			- Извршена анализа на ДДВ - Извршена анализа на акцизи - Извршена анализа на данок на добивка - Извршена анализа на персонален данок на доход - Извршена анализа на постојната национална законска рамка за Законот за даночна постапка и нејзино усогласување со законодавството на ЕУ, особено во областа на административна соработка и взаемна помош.		
	б) Извештај со препораки за подобрување на постојната национална законодавна рамка за оданочување			Подготвен извештај со препораки врз основа на горенаведените анализи	Подготвен извештај со препораки врз основа на горенаведените анализи	
	в) Нацрт-измени (или нови закони) за законските прописи за оданочување и царина				Да се утврди	Да се утврди
	г) Број на работилници за спроведување на изменетите законски прописи организирани за МФ и за УЈП				Да се утврди	Да се утврди

	д) Број на усвоени законски прописи				Да се утврди	Да се утврди
Активност 2 (П2М1А2): измени со цел да се поддржи ефективната наплата на даноци, спречувањето даночна евазија и борбата против избегнувањето на оданочувањето	а) Анализа на постојната национална законска рамка за даночна постапка и нејзино усогласување со законодавството на ЕУ			Извршени анализи		
	б) Извештај со препораки за подобрување на постојната национална законска рамка за оданочување во областа на ефективната наплата на даноци, спречување даночна евазија и борба против избегнување оданочување			Подготвен извештај со препораки врз основа на горенаведените анализи	Подготвен извештај со препораки врз основа на горенаведените анализи	
	в) Подготвени нацрт-измени за Законот за даночна постапка или друг закон, доколку е потребно				Да се утврди	Да се утврди
	г) Број на работилници за спроведување на изменетите законски прописи организирани за МФ и УЈП				Да се утврди	Да се утврди
	д) Број на усвоени законски прописи				Да се утврди	Да се утврди

МЕРКА 2 (П2М2): ПОДОБРЕНИ ДАНОЧНИ И ЦАРИНСКИ УСЛУГИ И ПОСТАПКИ

Активност	Показатели на успешност	Основа ФГ16	Таргет ФГ18	Таргет ФГ19	Таргет ФГ20	Таргет ФГ21
Активност 1 (П2М2А1): спроведување на проектните активности предвидени во Програмата за модернизација на УЈП	а) Воведување електронско поднесување „пресметка за сите ПДД на исплатени приходи (освен исплата на плата)“		Развиени, тестирани и воведени идни работни процеси (“To-Be” business processes) и нов софтвер			

(вклучувајќи реструктурирање на работните процеси, нов даночен интегриран ИТ систем)	б) Издавање предполнета Годишна даночна пријава од страна на УЈП			Развиени, тестирани и воведени идни работни процеси ("To-Be" business processes) и нов софтвер		
	в) Подобрување на Контакт центарот и даночните шалтери (нова веб-страница за КЦ, систем за закажување, Informa - база на знаење, систем за чекање/регулирање на редот за давање услуги, интегриран ИТ систем за КЦ, мобилни даночни шалтери, итн.);		Развиени оперативни постапки и правила за новите услуги	Подобрен Контакт центар и даночни шалтери за даночните обврзници		
	г) Реструктурирање на работните процеси за новиот даночен интегриран ИТ систем	Подготвени проектни задачи за техничката помош		Идентификувани и анализирани процеси во УЈП, спроведени МРП1 и МРП2, Подготвена детална функционална спецификација (фаза на системска спецификација) со дијаграми за текот на работните процеси		
	д) ХАРДВЕР за новиот интегриран даночен ИТ систем		Подготвена техничка спецификација		Потпишан договор Подготвени услови за ХАРДВЕР за интегрираниот ИТ систем	Фаза на транзиција во тек

	ѓ) СОФТВЕР за новиот интегриран даночен ИТ систем		Подготвена техничка спецификација	Потпишан договор	Спроведување на условите за СОФТВЕР за интегрираниот ИТ систем	Спроведување на условите за СОФТВЕР за интегрираниот ИТ систем Фаза на транзиција во тек
	е) Обезбедена техничка помош за обезбедување квалитет за УЈП за спроведување на новиот интегриран систем		Подготвена техничка спецификација	Потпишан договор	Техничка помош, во тек	Техничка помош, во тек
	ж) Систем за процена на ризик – СПР за даночна контрола		Развиен и спроведен софтвер за систем за процена на ризик - СПР	Достапна процена на ризик за даночна контрола според СПР		
Активност 2 (П2М2А2): зајакнување на оперативните капацитети на ЦУРМ со цел зголемување на квалитетот на контролите и навремената реакција и понатамошно поедноставување на постапките	а) Зголемен број одлуки за користење поедноставени постапки	215				5% зголемување (2022) 10% зголемување (2024)
	i) Подготвен Главен план за надминување на отстапувањата и потребите			Подготвен Главен план		
	ii) Подготвен Акциски план и технички спецификации				Подготвен Акциски план и технички спецификации	
	iii) Број на обучени царински службеници економски оператори според планот			да се утврди бројот на службеници и економски оператори	да се утврди бројот на службеници и економски оператори	
Активност 3 (П2М2А3): вovedување подобрени модели и методи со цел зајакнување на контролниот систем за спречување, откривање и	а) Број на спроведени финансиски истраги					5 (2022) 10 (2024)
	i) План за надминување на отстапувањата и потребите			Подготвен план		

борба против царинска измама и незаконско тргување со стоки, притоа олеснувајќи ја трговијата	ii) надградба на опремата и алатките што ги користат царинските службеници за спроведување и примена на подобрените модели и методи на контрола					Надградена опрема и алатки што се користат
Активност 4 (П2М2А4): обезбедување опрема и алатки за спроведување на подобрените модели на контрола, олеснување на трговијата и подобрување на квалитетот на услугите	а) Подготовка на техничка спецификација		Подготвена техничка спецификација			
	б) Набавка на опрема				Набавена опрема и ставена во функција	

МЕРКА 3 (П2М3): ОБЕЗБЕДУВАЊЕ СТАБИЛНОСТ НА СИСТЕМИТЕ ЗА УЈФ ВО СЛУЧАЈ НА КРИЗА

Активност	Показатели на успешност	Основа ФГ16	Таргет ФГ18	Таргет ФГ19	Таргет ФГ20	Таргет ФГ21
Активност 1 (П2М3А1): обезбедување просторни услови за Центарот за опоравување од катастрофи и воспоставување Центар за опоравување од катастрофи за системот за УЈФ	а) Воспоставување Центар за опоравување од катастрофи			Подготвена техничка спецификација	Потпишан договор	Воспоставен Центар за опоравување од катастрофи (2024)

ПРИОРИТЕТ 3 (ПЗ): ПЛАНИРАЊЕ И БУЏЕТИРАЊЕ							
Резултат	Показатели на успешност	Извор на податоци	Основа ФГ16	Таргет ФГ18	Таргет ФГ19	Таргет ФГ20	Таргет ФГ21
V) Фискална консолидација на среден рок	Намалување на буџетскиот дефицит како % од претходната година	Документација и докази обезбедени од МФ, Среднорочна фискална стратегија			10% намалување	10% намалување	10% намалување
VI) Распределбата на ресурсите е заснована на програмите, а програмските показатели се вклучени	Учество на прва линија буџетски корисници, што обезбедуваат сеопфатни информации за остварувањето и програмски показатели во рамки на нивните годишни буџетски барања	Годишен буџет	0%	0%	30%	50% повеќе отколку во 2019	50% повеќе отколку во 2020
VII) СБР е веродостоен водич за идната распределба на буџетски средства за секој буџетски корисник	% отстапување помеѓу годишниот Буџет за N+1 година и проекциите во СБР за N година	Среднорочна фискална стратегија + годишен буџет	5%	до 10%	до 10%	до 9%	до 7%
	% отстапување помеѓу годишниот Буџет за N+2 година и проекциите во СБР за N година	Среднорочна фискална стратегија + годишен буџет	Да се утврди	до 15%	до 15%	до 12%	до 10%
VIII) Изградени капацитети за подготовка на табели за прекумерен дефицит на секторот Држава	Табели за прекумерен дефицит на секторот Држава подготвени во согласност со ECC 2010 (ESA 2010)	Квартални/конечни извештаи за проекти (ДЗС)	0%	25%	50%	70%	95% (2022)
МЕРКА 1 (ПЗМ1): ЗАЈАКНАТО ПРОГРАМСКО БУЏЕТИРАЊЕ И ПОДОБРЕНИ ИНФОРМАЦИИ ЗА ПРОЕКТИТЕ							
Активност	Показатели на успешност	Основа ФГ16	Таргет ФГ18	Таргет ФГ19	Таргет ФГ20	Таргет ФГ21	
Активност 1 (ПЗМ1А1): спроведување на предложениот пристап на програмско буџетирање	а) Подобрување на методологијата и насоките за новото програмско буџетирање			Подобрена методологија и насоки за новото програмско буџетирање			
	б) Спроведени обуки за програмско буџетирање		Спроведени обуки	Спроведени обуки			

	в) % на буџетски корисници кои ја применуваат новата класификација		0%	30%	50% повеќе отколку во 2019 година	50% повеќе отколку во 2020 година
Активност 2 (ПЗМ1А2): вршење Процена на управувањето со јавни инвестиции (во соработка со ММФ)	а) Извештај од спроведената процена (2018 или 2019 година)		Подготвен извештај			
Активност 3 (ПЗМ1А3): подобрување на информациите за проектите вклучени во Буџетот	а) Транспарентни информации за проектите вклучени во Буџетот	0	0	0	50	100

МЕРКА 2 (ПЗМ2): ПОДОБРУВАЊЕ НА СРЕДНОРОЧНОТО БУЏЕТСКО ПЛАНИРАЊЕ

Активност	Показатели на успешност	Основа ФГ16	Таргет ФГ18	Таргет ФГ19	Таргет ФГ20	Таргет ФГ21
Активност 1 (ПЗМ2А1): вovedување сеопфатна Среднорочна буџетска рамка (СБР) и поврзување на подготовката на ПЕР со неа	а) Воспоставена сеопфатна Среднорочна буџетска рамка (СБР)	Фискална стратегија 2017-2019 усвоена од Владата и објавена на веб-страницата на МФ	Усвоена Фискална стратегија	Усвоена Фискална стратегија	Воспоставена сеопфатна Среднорочна буџетска рамка (СБР)	Воспоставена сеопфатна Среднорочна буџетска рамка (СБР)
Активност 2 (ПЗМ2А2): зајакнување на алатките за буџетско проектирање (вovedување на основното сценарио, нови иницијативи)	а) Воспоставени нови алатки за основни проекции и утврдување на трошоците за нови политики	Обука за буџетски корисници за основни проекции – остварени во 2017 година (во текот на Твининг проектот на ИПА)	Воспоставени нови алатки за основни проекции и утврдување на трошоците за нови политики (пилот за најголемите буџетски корисници)	Воспоставени нови алатки за основни проекции и утврдување на трошоците за нови политики	Воспоставени нови алатки за основни проекции и утврдување на трошоците за нови политики	Воспоставени нови алатки за основни проекции и утврдување на трошоците за нови политики
Активност 3 (ПЗМ2А3): надградени капацитети на вработените во МФ и на буџетските корисници за нововведените алатки и процес на планирање	а) Градење капацитети на вработените во МФ и буџетските корисници/обуки	Реализирани обуки за градење капацитети во текот на Твининг проектот на ИПА–2016-2017	Континуирано	Континуирано	Континуирано	Континуирано

МЕРКА 3 (ПЗМ3): РЕВИДИРАН ЗАКОН ЗА БУЏЕТИТЕ ВО СОГЛАСНОСТ СО ПОДОБРУВАЊАТА НА СИСТЕМОТ ЗА УЈФ							
Активност	Показатели на успешност	Основа ФГ16	Таргет ФГ18	Таргет ФГ19	Таргет ФГ20	Таргет ФГ21	
Активност 1 (ПЗМ3А1): подготовка и усвојување нов/ревидиран Закон за буџетите	а) Нов Закон за буџетите		Усвоен нов Закон за буџетите				
МЕРКА 4 (ПЗМ4): ОБЕЗБЕДУВАЊЕ СООДВЕТЕН ИТ СИСТЕМ ЗА ПОДДРШКА НА ПРОЦЕСОТ ЗА ПОДГОТОВКА НА БУЏЕТОТ							
Активност	Показатели на успешност	Основа ФГ16	Таргет ФГ18	Таргет ФГ19	Таргет ФГ20	Таргет ФГ21	
Активност 1 (ПЗМ4А1): подобрување на ИТ системот/софтверот за поддршка на процесот на подготвување на Буџетот	а) Правилник во согласност со новите постапки за работење				Воведен правилник во согласност со новите постапки за работење		
	б) Воспоставено градење капацитети/обуки за користење на софтверот				Спроведени обуки	Спроведени обуки	
МЕРКА 5 (ПЗМ5): РАЗВИЕНИ КАПАЦИТЕТИ ЗА КОМПИЛАЦИЈА НА ТАБЕЛИТЕ ЗА ПРЕКУМЕРЕН ДЕФИЦИТ НА СЕКТОРОТ ДРЖАВА							
Активност	Показатели на успешност	Основа ФГ16	Таргет ФГ18	Таргет ФГ19	Таргет ФГ20	Таргет ФГ21	
Активност 1 (ПЗМ5А1): зајакнување на човечките капацитети кои ќе го носат товарот на спроведување на планираните активности	а) Број на лица вработени во релевантната област	1	2		3		
Активност 2 (ПЗМ5А2): развивање методолошко знаење за подготовка на табелите за прекумерен дефицит на секторот Држава	а) % на составени табели за прекумерен дефицит на сектор Држава	0	25	50	70	95 (во 2022 година)	
Активност 3 (ПЗМ5А3): подготовка на ЕСС 2010 (ESA 2010) врз основа на методологија за пресметка на табели за прекумерен дефицит на секторот Држава	а) % на целосност на методологијата за пресметка на табели за прекумерен дефицит на сектор Држава, во согласност со ЕСС 2010 (ESA 2010)	0	25	30	100		

ПРИОРИТЕТ 4 (П4): ИЗВРШУВАЊЕ НА БУЏЕТОТ							
Резултат	Показатели на успешност	Извор на податоци	Основа ФГ16	Таргет ФГ18	Таргет ФГ19	Таргет ФГ20	Таргет ФГ21
IX) Подобрена ефикасност при извршување на Буџетот	Воведување нови модули	Трезор			4		
	% на буџетски корисници електронски поврзани со новиот ИТ систем	Трезор			30	70	100
X) Зајакната финансиска дисциплина, контрола и транспарентност преку подобрена внатрешна ревизија, ФУК и систем за јавни набавки усогласен со законодавството на ЕУ	Степен на усогласеност на ЗЈН со законодавството на ЕУ и Директивите	БЈН и Извештај на ППРУ (SIGMA)	Законските прописи постојат, но не се целосно усогласени со новото законодавство на ЕУ	Законските прописи и одредби се целосно усогласени со законодавството на ЕУ			
	Процент на прва линија буџетски корисници ревидирани од ДЗР со утврдени нерегуларности за неусогласеност со прописите за јавни набавки	Извештаи на ДЗР	45 нерегуларности Извештај на ДЗР за 2016 година	Извештаи на ДЗР	Извештаи на ДЗР	Извештаи на ДЗР	Извештаи на ДЗР
	Сооднос на решени и примени жалби	Годишни извештаи за активностите за Државната комисија за жалби по јавни набавки	ДКЖЈН реши 97% од предметите (606 од 623 предмети)	Најмалку 90% решени предмети	Најмалку 90% решени предмети	Најмалку 90% решени предмети	Најмалку 90% решени предмети
XI) Зголемена усогласеност на законите со ЕУ, ефикасност и транспарентност на системот за јавни набавки	Степен на користење модерни техники и методи за јавни набавки (е- пазар за набавки од мала вредност и е-каталози)	Извештај на ППРУ (SIGMA)	0	0	0	Пилот период	5% од договорните органи што ги користат новите алатки за јавни набавки 10% (2022) 30% (2014)
	Процент на жалби одбиени од ДКЖЈН	Извештај на ДКЖЈН	36,47% или 221 жалби се одбиени	Зависи	Зависи	Зависи	Зависи
	% на жалби поднесени електронски преку Системот за е- жалби (+ нагорен тренд)	Извештај од БЈН – податоци од ЕСЈН	0	0	0	0	40% на жалби поднесени електронски преку Системот за е- жалби - 50% (2022) 100% (2024)

XII) Макроекономски показатели усогласени со ЕУ, кои им служат на потребите на креаторите на политики	% на достапни макроекономски показатели усогласени со ЕУ	Веб-страница на ДЗС, база на податоци на Еуростат	25% (ФГ15)	30%	40%	45%	50%
XIII) Изготвени сметки на општа влада на квартална основа	% на подготвени показатели	Квартални/конечни извештаи за проекти (ДЗС)	0% (ФГ15)	0%	5%	10%	30%
XIV) Стандардизација на статистичките работни процеси врз основа на реструктуриран ИТ систем за креирање статистички податоци	% на статистички процеси опфатени со реструктурираниот ИТ систем за креирање статистички податоци	Квартални/конечни извештаи за проекти (ДЗС)	10% (ФГ15)	15%	15%	50%	70%

МЕРКА 1 (П4М1): СПРОВЕДУВАЊЕ НОВ ИНФОРМАТИЧКИ СИСТЕМ ЗА УПРАВУВАЊЕ СО ФИНАНСИИ (ИСУФ)

Активност	Показатели на успешност	Основа ФГ16	Таргет ФГ18	Таргет ФГ19	Таргет ФГ20	Таргет ФГ21
Активност 1 (П4М1А1): воведување ИБАН (IBAN) сметки	а) Основање работни групи		Воспоставени работни групи			
	б) Подготовка и усвојување нов правилник со обрасци и постапки		Усвоен нов правилник (за користење ИБАН (IBAN) сметки)			
	в) % на трансакции обработени преку нови ИБАН (IBAN) сметки	0	30	100	100	100
Активност 2 (П4М1А2): електронско евидентирање на преземените обврски, фактури и финансиски планови	а) Подготовка и усвојување нов правилник со обрасци и постапки			Усвоен нов правилник (за евидентирање обврски, фактури и финансиски планови)		
	б) % на БК кои го користат изменетиот модул за е-обврски	0	0	30	70	100
	в) % на БК кои ги евидентираат фактурите во новиот модул	0	0	30	70	100
	г) % на БК кои електронски ги доставуваат финансиските планови	0	0	30	70	100

	д) % на барања за плаќања доставени електронски од страна на буџетските корисници	0	0	30	70	100
Активност 3 (П4М1А3): вovedување модул за побарувања и модул за планирање ликвидност	а) % на краткорочни проекции, користејќи податоци од модулот за побарувања како инпут	0	0	0	50	100
	б) Воспоставени нови постапки			Усвоени нови постапки за дефинирање и евидентирање побарувања		
Активност 4 (П4М1А4): управување со плаќања по основ на присилна наплата	а) Ажурирање и усвојување нов правилник			Ажуриран правилник (за плаќања по основ на присилна наплата)		
	б) % на персонал обучен за управување со присилна наплата	0	0	50	100	100
	в) % на плаќања извршени автоматски преку новиот модул за присилна наплата	0	0	0	30%	100
Активност 5 (П4М1А5): вovedување Главна книга	а) Подготовка и усвојување нов правилник			Усвоен нов правилник		
	б) % на обучен персонал	0	0	50	100	100
	в) % на буџетски корисници кои ќе припаднат во новиот модула за ГК	0	0	0	30	100
Активност 6 (П4М1А6): вovedување подготовка на извештаи која е лесна за користење	а) % на вработени кои ги користат новите алатки за известување	0	0	0	50	100
	б) % на обучен персонал	0	0	50	100	100
Активност 7 (П4М1А7): вovedување модул на основни средства	а) % на буџетски корисници кои ги регистрирале своите основни средства	0	0	30	60	100

МЕРКА 2 (П4М2): ЗАЈАКНУВАЊЕ НА КОНТРОЛАТА ВРЗ ОБВРСКИТЕ							
Активност	Показатели на успешност	Основа ФГ16	Таргет ФГ18	Таргет ФГ19	Таргет ФГ20	Таргет ФГ21	
Активност 1 (П4М2А1): подготовка на извештај за навремено внесување податоци за преземените обврски	а) (%) број на буџетски корисници кои почнале навремено да доставуваат податоци/број на БК кои не доставиле податоци	0	50	90	90	90	
МЕРКА 3 (П4М3): ЗАЈАКНУВАЊЕ НА УПРАВУВАЊЕТО СО ДОЛГ							
Активност	Показатели на успешност	Основа ФГ16	Таргет ФГ18	Таргет ФГ19	Таргет ФГ20	Таргет ФГ21	
Активност 1 (П4М3А1): ревидирање на законските прописи за долг	а) Подготовка и усвојување измени на Законот за јавен долг		Усвоени измени на Законот за јавен долг				
Активност 2 (П4М3А2): подготовка на Стратегија за управување со долг како посебен документ	а) Подготовка на Стратегија за управување со долг			Усвоена Стратегија за управување со долг	Усвоена Стратегија за управување со долг	Усвоена Стратегија за управување со долг	
Активност 3 (П4М3А3): дополнување на постојните показатели за ризик со ризик од рефинансирање и ризик од промена на каматни стапки	а) Воведување нови показатели за мерење на ризикот			Воведени нови показатели			
Активност 4 (П4М3А4): зајакнување на човечките капацитети	а) Број на нови вработени кои работат на прашања поврзани со управување со долг		2	2	1		
Активност 5 (П4М3А5): подобрување на рамката на среднорочната Стратегија за управување со долг и координација со анализата за одржливост на долгот	а) Подобрување на Стратегијата за управување со долг со АОД и алатки за ССУД					Подобрена Стратегијата за управување со долг со АОД и алатки за ССУД	

Активност 6 (П4М3А6): подобрување на софтверската поддршка за процесот на управување со долг	а) модул за е-долг				Спроведен модул за е-долг	
Активност 7 (П4М3А7): зајакнување на управувањето со странска помош	а) Модул за АУСП (FAMA)				Спроведен модул за АУСП (FAMA)	

МЕРКА 4 (П4М4): ЗАЈАКНУВАЊЕ НА СИСТЕМОТ ЗА ЈАВНИ НАБАВКИ

Активност	Показатели на успешност	Основа ФГ16	Таргет ФГ18	Таргет ФГ19	Таргет ФГ20	Таргет ФГ21
Активност 1 (П4М4А1): преиспитување (ревидирање) на мандатот и одговорностите на институциите вклучени во системот за јавни набавки	1) Изменети надлежности на релевантните институции за јавни набавки во согласност со анализата според Извештајот на ППРУ (SIGMA)	Поделба и уредување на функциите на носечките субјекти во системот за јавни набавки	Подобрувања во поделбата и уредувањето на функциите на носечките субјекти во системот за јавни набавки	Подобрувања во поделбата и уредувањето на функциите на носечките субјекти во системот за јавни набавки	Подобрувања во поделбата и уредувањето на функциите на носечките субјекти во системот за јавни набавки	Забележителни подобрувања вподелбата и уредувањето на функциите на носечките субјекти во системот за јавни набавки)
Активност 2 (П4М4А2): усогласување на законската рамка за јавни набавки со законодавството на ЕУ	а) Степен на усогласеност со законодавството на ЕУ Извештаи на ППРУ (SIGMA) и ЕУ	Делумна усогласеност на законите со законодавството на ЕУ	Законите усогласени со законодавството на ЕУ	Законите усогласени со законодавството на ЕУ	Законите усогласени со законодавството на ЕУ	Законодавството за јавни набавки усогласено со законодавството на ЕУ и спроведено
	б) Стапка на конкуренција - постапки во кои е поднесена само една понуа (само за постапки водени по електронски пат) Извештај од БЈН – Податоци од ЕСЈН	25% (2016)	25%	25%	25%	25%

Активност 3 (П4М4А3): институционално зајакнување на системот за јавни набавки, вклучувајќи ја и правната заштита	а) Природа и степен на јасни насоки лесни за користење и инструкции, стандардни документи и други алатки достапни на ДО и лицата за јавни набавки Извештај на ППРУ (SIGMA)	Задоволителни наоди во Извештајот на ППРУ (SIGMA)	Задоволителни наоди во Извештајот на ППРУ (SIGMA)	Задоволителни наоди во Извештајот на ППРУ (SIGMA)	Задоволителни наоди во Извештајот на ППРУ (SIGMA)	Задоволителни наоди во Извештајот на ППРУ (SIGMA)
	б) Број на обучени лица за јавни набавки годишно	338 лица за јавни набавки сертифицирани за првпат	Најмалку 300 лица за јавни набавки сертифицирани за првпат	Најмалку 300 лица за јавни набавки сертифицирани за првпат	Најмалку 300 лица за јавни набавки сертифицирани за првпат	Најмалку 300 лица за јавни набавки сертифицирани за првпат
	в) Процент на одлуки на Државната комисија за жалби по јавни набавки обжалени пред Управниот суд и процент на поништени одлуки на ДКЖЈН	10,70% од жалбите се предмет на тужба пред судска инстанца** ** Годишен извештај за активностите на ДКЖЈН 20,74% од одлуките што ги донела ДКЖЈН се поништени	10,69% од жалбите се предмет на тужба пред судска инстанца*** 20,73% од одлуките што ги донела ДКЖЈН се поништени	10,68% од жалбите се предмет на тужба пред судска инстанца** 20,72% од одлуките што ги донела ДКЖЈН се поништени	10,67% од жалбите се предмет на тужба пред судска инстанца** 20,71% од одлуките што ги донела ДКЖЈН се поништени	10,65% од жалбите се предмет на тужба пред судска инстанца** 20,69% од одлуките што ги донела ДКЖЈН се поништени ФГ 2022: 10,60% од жалбите се предмет на тужба пред судска инстанца** 20,67% од одлуките што ги донела ДКЖЈН се поништени

Активност 4 (П4М4А4): вovedување систем за е-жалби	а) Процент на жалби поднесени електронски преку Системот за е-жалби (+ нагорен тренд)	0	0	0	0	40% од жалбите поднесени електронски преку Системот за е-жалби 50% (2022) 100% (2024)
Активност 5 (П4М4А5): развивање извештаи што се однесуваат на интегритетот со показатели на успешност на јавните набавки и (антикорупциски) „црвени знаменца“	Методолошки алатки за поттикнување на спроведувањето со цел поефикасно спречување и сузбивање на нерегуларностите		Развивање „црвени знаменца“		Развивање извештаи што се однесуваат на интегритетот од други надлежни органи	Извештаи што се однесуваат на интегритетот, развиени од надлежни органи (на пример ДКЖЈН)
Активност 6 (П4М4А6): вovedување обврска за објавување на годишните планови за јавни набавки	а) Процент на објавени планови за јавни набавки на ДО за ЕСЈН	0% објавени планови за јавни набавки од ДО	0% објавени планови за јавни набавки од ДО	0% објавени планови за јавни набавки од ДО	100% објавени планови за јавни набавки од ДО	100% објавени планови за јавни набавки од ДО
Активност 7 (П4М4А7): објавување на склучените договори за јавни набавки и нивните анекси	а) Процент на објавени склучени договори и измени	0%	100% објавени договори за јавни набавки	100% објавени измени на договори за јавни набавки	100% објавени измени на договори за јавни набавки	100% објавени измени на договори за јавни набавки Извештај на БЈН
Активност 8 (П4М4А8): е-пазар за набавки од мала вредност и е-каталози	Број на договорни органи што користат нови алатки за јавни набавки	0	0	0	Пилот период	5% од договорните органи што ги користат новите алатки за јавни набавки 10% (2022) 30% (2014)

МЕРКА 5 (П4М5): ЕФЕКТИВЕН СИСТЕМ ЗА ЈПП И КОНЦЕСИИ							
Активност	Показатели на успешност	Основа ФГ16	Таргет ФГ18	Таргет ФГ19	Таргет ФГ20	Таргет ФГ21	
Активност 1 (П4М5А1): воспоставување/надградување/унифицирање и објавување регистар за ЈПП	а) Сеопфатни, навремени и веродостојни податоци за склучени договори за воспоставување јавно-приватно партнерство			Воспоставен единствен електронски систем за јавно-приватно партнерство			
Активност 2 (П4М5А2): воспоставување/надградување/унифицирање и објавување регистар за концесии	а) Сеопфатни, навремени и веродостојни консолидирани податоци за доделени концесии					Воспоставен консолидиран регистар за концесии	
Активност 3 (П4М5А3): усогласување на законодавството со соодветното законодавство на ЕУ	а) Степен на усогласеност со законодавството на ЕУ		Усвоени измени на Закон за концесии и јавно-приватно партнерство				
МЕРКА 6 (П4М6): ИЗГОТВУВАЊЕ СМЕТКИ НА ОПШТА ВЛАДА ВО СОГЛАСНОСТ СО ЕСС 2010 (ESA 2010) И НИВНА ДОСТАПНОСТ ЗА КРЕАТОРИТЕ НА ПОЛИТИКИ							
Активност	Показатели на успешност	Основа ФГ16	Таргет ФГ18	Таргет ФГ19	Таргет ФГ20	Таргет ФГ21	
Активност 1 (П4М6А1): зајакнување на човечките капацитети кои ќе го носат товарот на спроведување на планираните активности	а) Број на лица вработени во релевантната област	1	2	3			
Активност 2 (П4М6А2): процена на достапноста и квалитетот на податоците потребни за подготвување владина финансиска статистика на квартална основа	а) % на достапни податоци за подготовка на владина финансиска статистика на квартална основа	0	30	60	90	95	

Активност 3 (П4М6А3): развивање капацитет за спроведување методологија за пресметка на сметките на општа влада	а) Број на обучен персонал	1 лице обучено	2 лица обучени	3 лица обучени		
Активност 4 (П4М6А4): сеопфатно, навремено и веродостојно известување за сметките на општа влада на квартална основа	а) % на изработени сметки на општа влада на квартална основа	0	30	60	90	95
Активност 5 (П4М5А5): пресметка на сметките на општа влада на квартална основа	а) % на изработени сметки на општа влада на квартална основа	0	30	60	90	95
Активност 6 (П4М6А6): сметките на општа влада на квартална основа да им бидат достапни на корисниците	а) Подготвеност на табелите за трансмисија					Табели за трансмисија подготвени и објавени во соодветен формат

МЕРКА 7 (П4М7): ЗАЈАКНУВАЊЕ НА УСЛУГИТЕ ВО ОБЛАСТА НА СТАТИСТИКАТА

Активност	Показатели на успешност	Основа ФГ16	Таргет ФГ18	Таргет ФГ19	Таргет ФГ20	Таргет ФГ21
Активност 1 (П4М7А1): развивање текстуална содржина на статистичките известување и други публикации на начини на кои би се олеснила и поттикнала нивната употреба од поширок круг корисници	а) Број на нови софтвери спроведени во согласност со препораките на експертот			5	7	8
	б) Број на нови хардвери спроведени во согласност со препораките на експертот			6	8	0
	в) Број на нови производи и алатки спроведени во согласност со советите на експертот			5	7	8
	г) Број на вработени обучени за новите спроведени алатки			5	7	8

Активност 2 (П4М7А2): развивање интерактивни алатки и апликации за визуелизација на податоци со цел да се промовира брз и едноставен преглед на презентираниите статистички податоци	а) Број на нови софтвери спроведени во согласност со препораките на експертот			5	8	10
	б) Број на нови хардвери спроведен во согласност со препораките на експертот			6	8	10
	в) Број на нови производи и алатки спроведени во согласност со советите на експертот			5	8	10
	г) Број на вработени обучени за новите спроведени алатки			6	8	10
Активност 3 (П4М7А3): зајакнат капацитет за користење стандардни ИТ алатки за обработка на податоците од истражување	а) Број на нови ИТ алатки кои се усвоени и спроведени за обработка на податоци	7	9	12	15	25
Активност 4 (П4М7А4): техничка помош за дефинирање на деловните услови за различни делови од реструктурираниот ИТ систем за креирање статистички податоци	а) Деловни услови за различни делови од реструктурираниот ИТ систем за креирање статистички податоци, дефинирани за тендерска постапка			Документ со опис подготвен за тендерска постапка		
Активност 5 (П4М7А5): ангажирање надворешни соработници за развивање, одржување и поддршка на софтвер за ИТ системот	а) % на развиени и тестирани модули за системот				30	100
Активност 6 (П4М7А6): Акти за организација и систематизација со кои ќе се поддржи реструктурираното окружување за креирање податоци	а) Подготвена нова организациска структура за соодветна поддршка на новото окружување за креирање податоци		Усвоена организациска шема и опис на работни места			
Активност 7 (П4М7А7): надградба на ИТ	а) Подготовка на нацрт детални спецификации за опремата			Подготвена спецификација		

инфраструктурата (хардвер и софтвер) и ставање во употреба, одржување и поддршка на новиот ИТ систем	б) Завршена тендерска постапка				Поставена опрема во ДЗС	
Активност 8 (П4;7А8): зајакнување на човечките капацитети (број на персонал и вештини) кои ќе го носат товарот на спроведување на планираните активности	а) Број на вработени информатичари			2	4	4
	б) Број на вработени ИТ методичари			2	3	3

ПРИОРИТЕТ 5 (П5): ТРАНСПАРЕНТНО ВЛАДИНО ИЗВЕСТУВАЊЕ

Резултат	Показатели на успешност	Извор на податоци	Основа ФГ16	Таргет ФГ18	Таргет ФГ19	Таргет ФГ20	Таргет ФГ21
XV) Зголемена фискална транспарентност	Повисоко рангирање според Индексот на отворен буџет	Истражување <i>Отворен буџет</i>	35 од 100 (ФГ15)		40 од 100		45 од 100
	Објавен Граѓански буџет	Објавување, веб-страница	Не е објавен Граѓанскиот буџет	Објавен Граѓански буџет	Објавен Граѓански буџет	Објавен Граѓански буџет	Објавен Граѓански буџет

МЕРКА 1 (П5М1): ЗГОЛЕМЕНА ТРАНСПАРЕНТНОСТ ПРЕКУ ВЛАДИНО ИЗВЕСТУВАЊЕ

Активност	Показатели на успешност	Основа ФГ16	Таргет ФГ18	Таргет ФГ19	Таргет ФГ20	Таргет ФГ21
Активност 1 (П5М1А1): развивање и спроведување стандарди за транспарентност за известување за УЈФ	а) Објавени нови фискални информации	Главните фискални податоци се достапни во севкупната буџетска документација	Квартални извештаи за извршување на буџетот по буџетски корисник Квартални и полугодишни извештаи за извршување на буџетот на единиците на локална самоуправа Квартални извештаи за извршување на буџетот на општа влада (консолидиран извештај за Буџетот на Република Македонија и буџетите на единиците на локална самоуправа)	Извештај за месечни проекции за приходи и расходи за тековната година, на почетокот од годината	Квартален извештај за вкупниот гарантиран долг, вклучувајќи податоци за структурата на гарантираниот долг по должник и структурата на гарантираниот долг по доверител	
Активност 2 (П5М1А2): објавување Граѓански буџет	а) Објавување Граѓански буџет	Не е објавен Граѓанскиот буџет	Објавен Граѓански буџет	Објавен Граѓански буџет	Објавен Граѓански буџет	Објавен Граѓански буџет

ПРИОРИТЕТ 6 (П6): ВНАТРЕШНА КОНТРОЛА							
Резултат	Показатели на успешност	Извор на податоци	Основа ФГ16	Таргет ФГ18	Таргет ФГ19	Таргет ФГ20	Таргет ФГ21
XVI) Подобрена усогласеност со правилата и прописите за отчетност (како поддршка на фискалната дисциплина и транспарентност)	% на спроведени препораки од внатрешната ревизија	МФ	52% (ФГ15)	43%			53% (2022) 63% (2024)
XVII) Зајакнато финансиско управување и контрола како што е дефинирано во ЈВФК (поглавје 32)	% на покриеност со внатрешна ревизија заснована на процена на ризик на централната и на локалната власт	МФ	57% (ФГ15)	68%	69%	73%	77% 78% (2022) 88% (2024)
	Број на буџетски корисници што го применуваат децентрализираниот систем за управување со јавни средства	МФ		46%			60% (2022) 70% (2024)
XVIII) Зголемена транспарентност за граѓаните	Позитивно мислење на внатрешната ревизија за информациите за успешност, доставено од институции на централната и на локалната власт за нивните програми (% на покриеност)	МФ	0	10%	15%	20%	30%
XIX) Зголемена ефективност на внатрешната ревизија	% на ревидирани програми на годишно ниво	МФ	0	20%	25%	30%	40%
МЕРКА 1 (П6М1): ЗАЈАКНАТИ ЗАКОНСКИ ПРОПИСИ ЗА ЈВК (ФУК И ВР) И МЕТОДОЛОШКА РАМКА							
Активност	Показатели на успешност	Основа ФГ16	Таргет ФГ18	Таргет ФГ19	Таргет ФГ20	Таргет ФГ21	
Активност 1 (П6М1А1): Подготовка на нова легислатива за ЈВК	а) Нов Закон за ЈВК		Подготвен и усвоен Закон за ЈВК				
	б) Нови правилниците за ФУК			Подготвени и усвоени правилници за ФУК			

	в) Нови правилници за ВР			Подготвени и усвоени правилници за ВР		
	г) Нов Прирачник за ФУК				Нов Прирачник за ФУК	
	г) Нов Прирачник за ВР				Нов Прирачник за ВР	
Активност 2 (П6М1А2); промовирање на концептот на системот за јавна внатрешна контрола на раководителите на субјекти на централно и на локално ниво	а) Број на промовирани институции	0	0	2	5	7

МЕРКА 2 (П6М2): ЗАЈАКНАТИ АДМИНИСТРАТИВНИ КАПАЦИТЕТИ ЗА ФУК И ВР НА ЦЕНТРАЛНО И НА ЛОКАЛНО НИВО

Активност	Показатели на успешност	Основа ФГ16	Таргет ФГ18	Таргет ФГ19	Таргет ФГ20	Таргет ФГ21
Активност 1 (П6М2А1): воспоставување систем за континуирана обука и обука на работно место	а) Усвојување на Закон за Академија за јавни финансии		Усвоен Закон за Академија за јавни финансии			
	б) Усвојување правилници за континуирана обука за ФУК и ВР		Усвоени правилници за континуирана обука за ФУК и ВР			
	в) Усвојување Правилник за обука и испит за сертификација на внатрешни ревизори		Усвоен Правилник за обука и испит за сертификација на внатрешни ревизори			
	г) Организирани обуки и испит			Организирани обуки и одржан испит	Организирани обуки и одржан испит	Организирани обуки и одржан испит
Активност 2 (П6М2А2): воспоставување систем за супервизија на одделенијата за ВР и за ФУК	а) Зголемен број на вработени во Одделението за супервизија		Екипираност на Одделението за супервизија			
	б) Обучување на персоналот		Спроведена обука на вработените во Одделението за супервизија	Спроведена обука на вработените во Одделението за супервизија		
	в) Спроведена супервизија во одделенијата за ФУК и ВР			Спроведена супервизија во одделенијата за ФУК и ВР	Спроведена супервизија во одделенијата за ФУК и ВР	Спроведена супервизија во одделенијата за ФУК и ВР

ПРИОРИТЕТ 7 (П7): НАДВОРЕШНА КОНТРОЛА И ПАРЛАМЕНТАРЕН НАДЗОР							
Резултат	Показатели на успешност	Извор на податоци	Основа ФГ16	Таргет ФГ18	Таргет ФГ19	Таргет ФГ20	Таргет ФГ21
XX) Зајакнати ефекти од ревизија и известување	% на препораки од надворешна ревизија кои водат кон преземање корективни мерки	Годишен извештај за извршените ревизии и работењето на Државниот завод за ревизија	51% ¹	55%	60%	65%	70%
XXI) Зголемена отчетност при користење на јавните средства	% на покриеност со ревизија на вкупни јавни расходи	Годишен извештај за извршените ревизии и работењето на Државниот завод за ревизија	40% ^{**} ^{**} ОЕСР (OECD) - ППРУ (SIGMA) Основна процена за управување со јавни финансии (јуни 2015)	45%	50%	55%	60% (2022) 65% (2024)
	Број на ревизии на успешност			4			7 (2022) 8 (2024)
	Број на ревизорски извештаи за кои расправал Парламентот			0			8 (2022) 10 (2024)
МЕРКА 1 (П7М1): ЗАЈАКНУВАЊЕ НА ПРОЦЕСОТ ЗА СТРАТЕШКО ПЛАНИРАЊЕ И ВНАТРЕШНА РЕВИЗИЈА ВО СОГЛАСНОСТ СО МСВРИ (ISSAI)							
Активност	Показатели на успешност	Основа ФГ16	Таргет ФГ18	Таргет ФГ19	Таргет ФГ20	Таргет ФГ21	
Активност 1 (П7М1А1): развивање и спроведување Стратешки план на ДЗР	а) Извештај за процена на подобрувањето на процесот на ревизија во согласност со МСВРИ (ISSAI)			Подготвен извештај за процена			
	б) Насоки за планирање на процесот на стратешко планирање на ревизиите во согласност со приоритетите и расположливите ресурси на ДЗР		Упатства за предлагање ревизии за годишната програма, изменети во врска со процесот на стратешко планирање ревизии				

	в) 15 вработените во ДЗР обучени за стратешко планирање ревизији			Најмалку 15 вработените во ДЗР обучени за стратешко планирање ревизији		
	г) Повеќегодишен план за ревизија за периодот 2020 – 2022 година			Подготвен Повеќегодишен план за ревизија за периодот 2020 – 2022 година		
Активност 2 (П7М1А2): процена на институционалниот капацитет и капацитетот на човечките ресурси во ДЗР со цел одржување висок квалитет на ревизиите, во согласност со релевантната законска рамка	а) Извештај со препораки за зајакнување на институционалниот капацитет и капацитетот на човечките ресурси во ДЗР со цел да се одржи висок квалитет на ревизиите	Стратегија за управување со човечки ресурси на ДЗР за периодот 2013 - 2017		Подготвен извештај со препораки за зајакнување на институционалниот капацитет и капацитетот на човечките ресурси во ДЗР		
Активност 3 (П7М1А3): зајакнат административен капацитет за ревизија на успешност	а) Ќе се спроведе обука на вработените во ДЗР за ревизија на успешност во областа на средства од ЕУ, ИКТ, јавна внатрешна финансиска контрола, јавни набавки.			Најмалку 15 вработени во ДЗР обучени за ревизија на успешност		
	б) Ревизорски извештаи за ревизија на успешност во областа на средства од ЕУ, ИКТ, јавна внатрешна финансиска контрола, јавни набавки			Објавени ревизорски извештаи за ревизији на успешност		

МЕРКА 2 (П7М2): ЗАЈАКНАТ НАДЗОР ВРЗ БУЏЕТОТ ОД СТРАНА НА СОБРАНИЕТО

Активност	Показатели на успешност	Основа ФГ16	Таргет ФГ18	Таргет ФГ19	Таргет ФГ20	Таргет ФГ21
Активност 1 (П7М2А1): анализа на постојната законска и институционална рамка во врска со заедничката соработка меѓу ДЗР и Собранието во споредба со најдобрите практики за соработка меѓу ВРИ и Парламентот во ЕУ	а) Извештај со препораки за зголемена транспарентност на функцијата на Собранието за надзор на законските прописи врз основа на спроведување на најдобрите практики во ЕУ, вклучувајќи опции за разгледување и дебатирање по ревизорските извештаи во рамките на собраниските постапки.			Подготвен извештај		
Активност 2 (П7М2А2): спроведување процена на потребите за обука (ППО) и претставување План за обука за пратениците	а) Извештај за процена на потребите за обука на собраниската администрација и на пратениците за процена на ревизорските извештаи			Подготвен извештај за процена на потребите за обука (ППО)		
	б) Разработен План за обука на пратениците			Разработен План за обука		

Прилог 3 - Табела за управување со ризик

Процената на ризикот се врши со цел процена на нивото на ризикот за секоја активност во Програмата за реформа на УЈФ. Целта е да се дефинира нивото на ризик и да се дефинираат соодветни мерки за ублажување кои треба да ги преземат одговорните институции во рамките на утврдените рокови. Следењето на ризиците ќе го врши Работната група за УЈФ/Советот за УЈФ, со цел да го следи спроведувањето и напредокот на преземените корективни активности.

Исто така, процената на ризиците треба да се ажурира на годишна основа. Таа треба да се ажурира секогаш кога постои значајна промена во изложеноста на ризик или нова одлука за ублажување или намалување на ризикот донесена од страна на одговорното лице.

Табелата подолу се користи за процена на нивото на ризиците за активностите во рамките на секој приоритет во Програмата за реформа на УЈФ. Оваа табела се заснова на дефиницијата за ниво на ризик во насоките за Поддршка на буџетот на ГД СППП на Европската Комисија. Таа се фокусира на нивото на ризик при неисполнување на целите од Програмата поради слабости на институциите.

Ниво на ризик	Воспоставени системи и институционални структури	Влијание врз генералните цели во случај на настанување на ризик
НИЗОК	Доволно се сигурни така што настанувањето на ризик не е веројатно	Ограничено
УМЕРЕН	Би требал да го спречат настанувањето на ризик, но е потребно дополнително следење	Навремено откривање би го ограничило влијанието на задоцнето исполнување или делумно остварување на резултатите
ЗНАЧИТЕЛЕН	Не се доволно сигурни за да го спречат настанувањето на ризикот	Доколку ризикот не може да се открие и спречи, тоа значително би го нарушило остварувањето на резултатите во односниот приоритет
ВИСОК	Премногу се слаби за да го спречат настанувањето на ризици	Појавата на ризикот би резултирала во квази неостварување на приоритетот или непостигнување на клучните резултати

Табела за управување со ризик											
Бр.	Функционал на област	Област на влијание	Настан, ситуација или фактор што доведува до ризик	Ниво на ризик	Мерки за ублажување	Одговорен субјект	Крајни рокови (ден/месец/година)			Реализира на? (Да/Не)	Ризикот постои/е надми*нат?
1	Приоритет 1: Подобрена фискална рамка	П1М1: Подготовка, усвојување и спроведување фискални правила	Неусвојување на законските прописи (законско решение) од страна на Собранието	Значителен	Законот треба да се подготви на начин што е најсоодветен за нашиот систем и што е прифатлив за сите.	Собрание			2018	Не	Постои
2			Немање консензус во врска со основање независно тело/Фискален совет	Значителен	Основање независно тело на начин што е најсоодветен за нашиот систем.	Влада/Собрание			2019	Не	Постои
3		П1М2: Зајакнување на проектирањето	Расположливост на експерти	Умерен	Комуникација со експертите за усогласување на датумите на експертските мисии соодветно за двете страни	МФ			2018	Не	Постои
4			Расположливост на податоци	Значителен	Зајакнување на соработката помеѓу ДЗС и МФ со цел да се обезбедат сите потребни податоци за подготвување проекции и анализирање во областа на ЕСС 2010.	ДЗС	31	12	2020	Не	Постои
5			Недоволен број на персонал	Значителен	Нови вработувања или прераспределба на постојните вработени.	ДЗС				Не	Постои
6		П1М3: Зголемена достапност на податоци за подоро проектирање на БДП	Несоодветни експерти	Умерен	Јасно дефинирани критериуми што експертите треба да ги исполнат.	ДЗС				Не	Постои
7			Непознат квалитет на административните извори на податоци	Умерен	Квалитетот на административните извори на податоци би се проценувал на квартална основа (кога ќе се добијат) и ќе им се предложат мерки на институциите што ги подготвуваат податоците со	ДЗС				Не	Постои

					цел подобрување на квалитетот. Ова е континуиран процес во ДЗС.							
8	Приоритет 2: Мобилизација на приходите	П2М1: Зајакната законска рамка за приходите, усогласена со законодавството на ЕУ	Недобивање експертска техничка помош	Значителен	Навремено подготвување твининг фише.	МФ, УЈП	31	3	2019	Не	Постои	
9			Добивање неквалификувани експерти	Значителен	Навремено завршување на постапката за евалуација.	МФ, УЈП	31	5	2019	Не	Постои	
10			Добивање навремена техничка поддршка	Значителен	Навремено склучување на Твининг договорот.	МФ, УЈП	31	9	2019	Не	Постои	
11		П2М2: Подобрени даночни и царински услуги и постапки	Целосна посветеност и свест на сите засегнати страни во спроведувањето на Програмата за модернизација на УЈП									
12			Внатрешен отпор за процесот на модернизација и недостаток на посветеност од високото раководство и вработените во УЈП	Низок	Целосна посветеност и свест на сите засегнати страни во спроведувањето на Програмата за модернизација на УЈП.	МФ/УЈП	31	12	2021	Не	Ризикот постои	
13			Ограничена способност на ИТ Секторот во УЈП за спроведување нови проекти (постојан одлив на ИТ персонал, немање или недоволен број квалификуван ИТ персонал во моментот) и испразнети позиции на висок и среден менаџмент од кои се очекува да управуваат со процесите на модернизација	Значителен	Зајакнување на ИТ секторот во УЈП, зајакнување на капацитетите на високиот и средниот менаџмент од кој се очекува да управува со процесите на модернизација.	МФ/УЈП	31	12	2021	Не	Ризикот постои	
14			Обезбедена ИПА поддршка	Значителен	Целосна посветеност на сите засегнати страни.	Донатори/МФ/УЈП	31	12	2021	Не	Ризикот постои	
15			Доцнење при исполнување на условите од ССА									
16			П2М3: Обезбедување стабилност на системите за УЈФ во случај на криза	Доцнење во исполнување на инфраструктурните потреби – простории во Националниот центар за опоравување од катастрофи	Значителен	Координација и соработка на сите засегнати страни и, во случај на доцнење, измена на планот за спроведување.	Донатори/МВР/ЦУ РМ/МФ/УЈП/други засегнати институции	31	12	2021	Не	Ризикот постои
17				Високо ниво на сложеност, поврзаност со други институции и	Значителен	Координација и соработка на сите засегнати страни и, во	Донатори/МВР/ЦУ РМ/МФ/УЈП/други	31	12	2021	Не	Ризикот постои

			проекти и зависност од моделот на финансирање		случај на доцнење, измена на планот за спроведување.	засегнати институции					
18			Обезбедена ИПА поддршка	Значителен	Целосна посветеност на сите засегнати страни.	Донатори/МВР/МФ/УЈП/ЦУРМ	31	12	2021	Не	Ризикот постои
19	Приоритет 3: Планирање и буџетирање	ПЗМ1: Зајакнато програмско буџетирање и подобрени информации за проектите	Ограничено знаење на вработените кај буџетските корисници	Умерен	Обука за вработените.	МФ и експерти			Континуирано во текот на Програмата	Не	Постои
20		ПЗМ2: Подобрување на среднорочното буџетско планирање	Недоволен капацитет на човечките ресурси кај прва линија буџетски корисници	Умерен	Обука за вработените за среднорочно буџетско планирање.	МФ и експерти			Континуирано во текот на Програмата	Не	Постои
21		ПЗМ3: Ревидиран Закон за буџетите во согласност со подобрувањата на системот за УЈФ	Неусвојување на Законот (законско решение) од страна на Собранието	Значителен	Законот треба да се подготви на начин што е најсоодветен за нашиот систем и што е прифатлив за сите.	Собрание			2018	Не	Постои
22		ПЗМ4: Обезбедување соодветен ИТ систем за поддршка за процесот на подготовка на Буџетот	Ризикот за спроведување на резултатите од проектот е степенот до кој сегашната Влада, и странските донатори, се подготвени да распределат доволно средства за финансирање на новиот систем	Значителен	Треба да се распределат доволно средства за финансирање на новиот систем.	Владата преку Буџетот или потенцијален донатор			2020	Не	Постои
23		ПЗМ5: Развиени капацитети за компилација на табелите за прекумерен дефицит на	Недоволен број на персонал	Значителен	Нови вработувања или прераспределба на постојните вработени.	ДЗС				Не	Постои
24			Несоодветни експерти	Умерен	Јасно дефинирани критериуми што експертите треба да ги исполнат.	ДЗС				Не	Постои

		секторот Држава										
25	Приоритет 4: Извршувањ е на буџетот	П4М1: Спроведување нов информатички систем за управување со финансии (ИСУФ)	Техничката документација е предуслов за спроведување на проектот и треба да биде подготвена пред почетокот на проектот, за што е потребна техничка помош за подготовка	Умерен	Да се обезбедат финансиски средства за експертите кои ќе го започнат проектот со подготовка на техничка документација.	МФ/Трезор/Буџет	31	3	2019			
26			Потребна е опсежна обука на вработените (особено оние директно вклучени во спроведувањето на проектот)	Висок	Потребен е нов персонал со цел постојните вработени повеќе да се фокусираат на проектот.	МФ/Трезор/Буџет	31	12	2021			
27			Доцнење со започнување на проектот	Умерен	Да се обезбедат финансиски средства за експертите кои ќе го започнат проектот со подготовка на техничка документација.	МФ/Трезор/Буџет	31	12	2021			
28			Незатворена финансиска конструкција пред започнување на проектот	Значителен	Да се обезбедат финансиски средства од Буџетот или од надворешни извори.	МФ/Трезор/Буџет	31	12	2021			
29			Капацитетот на персоналот за ги спроведе потребните измени не е доволен	Висок	Потребен е нов персонал со цел постојните вработени повеќе да се фокусираат на проектот.	МФ/Трезор/Буџет	31	12	2021			
30			Проблеми во комуникацијата со другите ИТ системи што се користат во други банки, УЈП, Царинската управа, социјалните фондови и НБРМ	Умерен	Во текот на подготовката на техничката документација ќе се земат предвид посебните карактеристики на ИТ системите.	МФ	31	12	2021			
31			Делумно спроведување може да ги попречи тековните трезорски процеси	Умерен	Тестирањето на новиот ИТ систем ќе се врши постепено, во работно окружување за тестирање, со цел да се избегнат сите недостатоци сè до моментот на негово конечно спроведување.	МФ/Трезор/Буџет	31	12	2021			
32			Ризик од плаќања кои не се соодветно насочени	Умерен	Тестирањето на новиот ИТ систем ќе се врши постепено, во работно окружување за тестирање, со цел да се	МФ/Трезор	31	12	2021			

					избегнат сите недостатоци сè до моментот на негово конечно спроведување.							
33			Буџетските корисници имаат проблеми со спроведување на стандардните секојдневни активности	Умерен	Постепено спроведување на различните модули од системот и обуки за вработените кај буџетските корисници.	МФ/Трезор/буџетски корисници	31	12	2021			
34			Погрешно утврдени побарувања	Низок	Воспоставување Главна книга во системот.	МФ/Трезор/буџетски корисници	31	12	2021			
35			Износот на непорамнети приходи надминува одреден процент	Низок	Одржување на функционалноста на постојниот систем за порамнување во реално време.	МФ/Трезор	31	12	2021			
36			Се појавуваат проблеми при размена на податоци помеѓу институциите	Умерен	Нов ИТ персонал.	МФ	31	12	2021			
37			Шемите за книжење се утврдени на погрешна основа	Значителен	Техничка помош за сметководство и воспоставување Главна книга.	МФ/Трезор/буџетски корисници	31	12	2021			
38			Нецелосни или погрешно дефинирани алатки за известување	Низок	Алатките за известување ќе се дефинираат со персоналот што во моментот работи на известување.	МФ/Трезор	31	12	2021			
39			Мал број на персонал има познавање за ИТ за да користи напредни алатки	Значителен	Обука за вработените.	МФ	31	12	2021			
40		П4М2: Зајакнување на контролата врз обврските	/									
41		П4М3: Зајакнување на управувањето со долг	Низок степен на човечки капацитети	Умерен	Министерството за финансии треба да вработи висококвалификувани поединци кои ќе имаат знаење од областа на меѓународниот пазар на капитал, управување со ризик и управување со долг. Исто така, МФ треба да обезбеди и редовни обуки за	Министер за финансии	31	12	2017	Не	Постои	

					постојниот персонал.						
42			Одлив на образована работна сила	Умерен	Министерството за финансии треба да вработи висококвалификувани поединци кои ќе имаат знаење од областа на меѓународниот пазар на капитал, управување со ризик и управување со долг. Исто така, МФ треба да обезбеди и редовни обуки за постојниот персонал.	Министер за финансии	31	12	2017	Не	Постои
43		П4М4: Зајакнување на системот за јавни набавки	Препораките што произлегуваат од анализата за преиспитување на мандатот на надлежните институции може да не бидат прифатени од ВРМ	Умерен	Нацртот на новиот Закон за ЈН ќе се достави до ППРУ (SIGMA) (ЕК) на мислење.	МФ_БЈН	1	8	2018		
44	Степенот на усогласеност ќе зависи од одобриениот концепт за измена на Законот за јавните набавки		Умерен	Нацртот на новиот Закон за јавни набавки ќе се достави до ППРУ (SIGMA) (како и до ЕК) на мислење. Степенот на усогласеност со новите директиви на ЕУ за јавни набавки ќе се утврди врз основа на коресподентните табели.	МФ_БЈН	30	9	2018			
45	АЗ (Институционално зајакнување на системот за јавни набавки, вклучувајќи ја и правната заштита) зависи од одобрување на предложениот СПД 2018		Значителен	Доколку проектот не е одобрен, и БЈН и ДКЖЈН ќе треба да најдат средства со цел да се изградат поефикасни капацитети.	БЈН; ДКЖЈН			2018-2021			
46	Некои договорни органи може да продолжат да не ги објавуваат своите планови за јавни набавки		Умерен	Во согласност со одредбите од новиот Закон за ЈН, ќе се подготви нов модул или секој ДО ќе треба да ги испраќа своите планови за јавни набавки до ресорното министерство или друг одговорен орган.	БЈН, како и ресорните министерства или другите одговорни субјекти за мали договорни органи			2018-2021			
47	Некои договорни органи може		Умерен	Ќе се пропишат одредени	БЈН; ДО			2018-			

			сепак да не ги објавуваат своите склучени договори и нивните анекси		мерки за ДО со цел да ја почитуваат обврската за објавување на склучените договори.				2021		
48		П4М5: Ефективен систем за ЈПП и концесии	Степенот на усогласување ќе зависи од претходната анализа во врска со концептот за измена и дополнување на Законот за концесии и јавно-приватно партнерство и обезбедената техничка помош за реализација на оваа активност								
49		П4М6: Изготвување сметки на општа влада во согласност со ЕСС 2010 (ESA 2010) и нивна достапност за креаторите на политики	Недоволен број на персонал и неodobрување нови вработувања	Значителен	Прераспределба на постојните вработени.	ДЗС				Не	Постои
50	Несоодветни експерти		Умерен	Јасно дефинирани критериуми што експертите треба да ги исполнат.	ДЗС				Не	Постои	
51		П4М7: Зајакнување на услугите во областа на статистиката	Недоволен број на персонал, вклучувајќи ненавремено објавување на огласите за вработување и недоволно квалификувани кандидати	Умерен	Прераспределба на постојните вработени.	ДЗС				Не	Постои
52	Неodobрување нови вработувања		Значителен	Прераспределба на постојните вработени.	ДЗС				Не	Постои	
53	Несоодветни експерти		Умерен	Јасно дефинирани критериуми што експертите треба да ги исполнат.	ДЗС				Не	Постои	
54	Непостоење неопходен софтвер и хардвер		Значителен	Внимателна проверка на целосноста и квалитетот на тендерската документација, навремено започнување на тендерската постапка.	ДЗС				Не	Постои	
55	Недоволно детален опис на условите за системот		Значителен	Внимателна подготовка на функционален опис на системот, дополнително	ДЗС и експертите одговорни за подготовка на				Не	Постои	

					појаснување дадено во воведниот извештај.	функционалната спецификација						
56	Приоритет 5: Транспарентно владино известување	П5М1: Зголемена транспарентност преку владино известување	Недоволно знаење и координација на буџетските корисници за процена на трошоците за политиките, проектите и мерките	Умерен	Обука за вработените.	МФ и експерти				Континуирано во текот на Програмата	Не	Постои
57	Приоритет 6: Внатрешна контрола	П6М1: Зајакнати законски прописи за ЈВК (ФУК и ВР) и методолошка рамка	Наоѓање твининг или билатерален партнер	Среден	Подготовка на твининг документи со воспоставени високи критериуми за избор на твининг партнер.	Раководител на ЦЕХ	31	12	2017			
58			Недоволен интерес од раководството	Среден	Одржување тематска седница на Влада на Република Македонија за ЈВФК.	Раководител на ЦЕХ	30	11	2017			
59		П6М2: Зајакнати административни и капацитети за ФУК и ВР на централно и на локално ниво	Недоволни капацитети на човечките ресурси	Среден	Подготвување нова Стратегија за развој на ЈВФК со која ќе се дефинираат нови критериуми за воспоставување ФУК и ВР во малите институции и ќе се замени децентрализираниот модел со полудецентрализиран модел, онаму каде што е соодветно.	Раководител на ЦЕХ	31	3	2018			
60	Приоритет 7: Надворешна контрола и парламентарен надзор	П7М1: Зајакнување на процесот за стратешко планирање и внатрешна ревизија во согласност со МСВРП (ISSAI)	Силна заложба од највисокото раководство на ДЗР	Низок	Целосна посветеност, свест и поддршка од сите засегнати страни во спроведување на процесот за стратешко планирање и внатрешна ревизија во согласност со МСВРП (ISSAI) во рамки на активностите од Твининг проектот.	ДЗР					Да	Назначен домашен постојан советник/тим на Проектот во ДЗР
61			Добра соработка и посветеност на ревизорите за учество во активностите	Низок	Постојана координација помеѓу неделните и месечните работни задачи на државните ревизори и на твининг	ДЗР						Да

					партнерите на ДЗР и другите работни задачи според работниот план на Твининг проектот.						на Проектот во ДЗР
62		П7М2: Зајакнат надзор врз Буџетот од страна на Собранието	Силна заложба од највисокото раководство на ДЗР и на Собранието	Низок	Целосна посветеност, свест и поддршка од пратениците и засегнатите страни вклучени во спроведување на проектните активности поврзани со зајакнување на надзорот врз Буџетот од страна на Собранието.	Собрание и домашен постојан советник/тим на Проектот во ДЗР	31	12	2017	Не	Назначен домашен постојан советник/тим на Проектот во ДЗР, Собранието да го потврди претходно назначениот персонал
63			Добра соработка и посветеност на собраниската администрација и пратениците за учество во активностите	Низок	Постојана координација помеѓу домашниот постојан советник/тим на Проектот во ДЗР и одговорните лица од Собранието и тимот од Твининг проектот одговорен за спроведување на проектните активности поврзани со зајакнување на надзорот врз Буџетот од страна на Собранието.	Собрание и домашен постојан советник/тим на Проектот во ДЗР	31	12	2017	Не	Назначен домашен постојан советник/тим на Проектот во ДЗР, Собранието да го потврди претходно назначениот персонал